

ORBÁN DEZSŐ

AZ EZÜSTFLOTTA KINCSE

NNCL1141-48Av1.0

ORBÁN DEZSŐ

A fedél Dinnyés László munkája
© Orbán Dezső jogutódja 1964

AZ EZÜSTFLOTTA KINCSE

Delfin könyvek
Szerkeszti RÓNASZEGI MIKLÓS

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ
1988

I. FEJEZET

*amelyben megismerkedünk a Joms-bankházzal
és a pontos greenwichi idővel*

Az 1925. év egyik tavaszi délutánján szokatlanul érdekes nemzetközi társaság gyűlt össze a nápolyi Cavour Szálloda pálmás előcsarnokában. A szálloda előkelő vendégei, amikor diner után erre elhaladtak, hogy a szobáikba térjenek, meglepődve súgtak össze, mert minden nemzetbéli megtalálta az idegenek között a maga ismerősét; mégpedig oly ismerőst, aki otthon a távoli hazában fejedelmi hírnek örvendett a pénzvilág hatalmasságai közt.

A franciák mély tisztelettel emeltek kalapot Guillard, a Credit Francé elnökgazgatója előtt, a belgák Villanie brüsszeli bankárt ismerték fel, az amerikaiak Harrison megpillantására meredtek meg a csodálattól, sőt még két japáni is felfedezte a maga emberét egy lógó bajuszú, kövér alakban, s az egyikük félhalkan odaszólt társának:

— Kuang-cse, a kínai bányatulajdonos Európában van? Ez érdekes újság! Még ma értesítem róla a tokiói kamarát!

— Hol van? Melyikük az?

— Ott ül a sarokban, a pálma mögött, úgy látszik, nem veszi szívésen, hogy felismertem!

Legutolsónak egy angol család haladt fel a lépcsőkön, s a családfő visszatekintgetve jegyezte meg a már embernyi fiának:

— Látod, Arthur, attól az úrtól megtanulhatnád a takarékos gazdálkodást!

Arthur még a monokliját is leejtette szeméről, hogy jobban megnézzé azt a csodaembert.

— Attól a hosszú, vékony gentlemantól?

— Attól, kedves fiam, mert tudd meg, hogy az az évszázados hírű Joms-bankház! Nagy dolog lehet, amiért ő az idény közepén elhagyta Londont!

A „hosszú, vékony gentleman” már külsőre is legérdekesebb egyénisége volt a társaságnak. Otthon, a londoni Cityben még a legutolsó bérszolga is ismerte, bár a keresztnévét talán még a legközelebbi családtagjai sem tudták biztosan. Magamagáról rendszeren harmadik személyben beszélt, mint „Joms-bankház”-ról, s ez az elnevezés rajta is maradt. Ha üzletet kötött, sohasem ő kötötte, hanem a Joms-bankház, a milliós nyereségeket a Joms-bankház vágta zsebre, mindent, ami rajta volt, az utolsó mellénygombig a Joms-bankház vásárolta, s még a levegőt is a Joms-bankház szívta be helyette.

A Joms-bankház ez idő szerint pompás, ebéd utáni hangulatban, vastag szivarral a szájában, egy karosszékből ült, és sétatálcájával a bársonyszőnyeget bökölte.

A várakozó társaság ezalatt folyton szaporodott. Alig néhány perce érkeztek meg a németek, akik Nizzából rándultak át erre az alkalomra, s élénk taglejtésekkel merültek legott a csoportban álló beszélgetők közé.

A Nemzetközi Mélységkutató Részvénytársaság ekkor már az összes vezető embereit együtt láthatta a szálloda falai között.

Ez a vállalat alig egy éve alakult, azzal a céllal — mely már évszázadok óta gyötri a kincsekre éhes emberiséget —, hogy a tenger

mélyéből napfényre hozza azt a mérhetetlen vagyont, melyet a hatalmas víz hajókatasztrófák alkalmával feneketlen ölébe temetett. Megalakulásakor az egész világ osztatlan érdeklődése kísérte a vállalkozást, sokan csúfos bukást, mások világrengető eredményeket jósoltak neki — s most, az első év elmúltával úgy látszott, hogy az előbbieknél lesz igazuk.

A végleges kép a mai közgyűlés után fog kialakulni, melyre az összes főrésztvényesek megjelentek.

A társaság rövid múltja — hisz ez sem volt immáron titok — nagy és érthetetlen kudarcokkal járt. Az eddigi kutatások rengeteg pénzt emésztettek fel, melynek ellenértékeképpen csak néhány rozsdás vasmacska gazdagította a vállalkozók régiségtárát.

A közgyűlés viharosnak ígérkezett.

Erre vallott a beszélgetők fanyar arckifejezése, s az az itt-ott fölcsendülő szenvedélyes hang, melyre üzletemberek csak akkor vetemednek, ha a számadásokban nagy üresség mutatkozik.

A társaság tagjai közül csupán kettő nem osztozott a többiek izalmában, az egyik a kínai milliárdos volt, a másik a Joms-bankház, ki még egy nyakába szakadó világpusztulás esetében sem verné le a szivarja hamuját, ők ketten a fal melletti karosszékekbe húzódtak, de világért sem egymás mellé, mint ahogy az halálos ellenségekhez nem is illenék.

Amikor az előcsarnok óramutatója a hetesre ért, Kuang-cse megszólalt a sarokból:

— Mégiscsak úgy látom, nekem lesz igazam. A mi emberünk megszökött a közgyűlés elől. Most van hét óra!

A Joms-bankház megnézte zsebóráját.

— Még nincs hét óra, csak tíz perc múlva lesz!

Kuang-cse becsukta fél szemét, és alázatosan féloldalt hajtotta a fejét.

— Én úgy látom, hogy hét óra három másodpercet jelez a mutató!

A Joms-bankház összevonta szemöldökét.

— Az én órám kilenc perc ötvenhatted másodpercet mutat!

— Nem hinném, hogy tévedek — sziszegte a másik —, mert elég jól ismerem a római számokat is!

— Márpedig téved, mert az én órám greenwichi idő szerint jár!

A sárga bőrű elhallgatott, az angol pedig diadalmasan süllyesztette zsebre a kronométert. Most az egyszer lefőzte a kínait!

És ez mindennél jobban esett neki! Egy kis elégtétel a múltért, amikor Sanghajban, pár évvel ezelőtt Kuang-cse maradt a győztes. Igaz, hogy az egypár milliárddal — míg ő csak a szellemi eredménnyel —, no de a pénz ugyanis mellékes, a fő a siker és az igazság.

Az a régi csata úgy esett meg, hogy a nagy kínai forradalom után a bányamunkások bérét is emelni kellett. A Joms-bankház naponta egy dollárt ígért, a Kuang-cse csoport kettőt, és még így is nyert minden napon és minden munkáson hármat.

Hát ezt, amíg él, a Joms-bankház nem fogja neki megbocsátani.

Az idő pedig ezalatt — még a greenwichi szerint is — lassan baktatott előre. Már néhány másodperc volt csak a határidőből, amikor szétvált az előcsarnok nehéz függőnye, s a bejáróban egy napbarnított arcú férfi jelent meg.

Mintha elfeledkezett volna a helyről, ahol mindenki idegen, sőt több ennél, ellenséges érzületű volt iránta, elsőre hazája nyelve került az ajkára, s élénken kiáltott a társaság felé:

— Adjon isten, uraim!

Majd észrevette magát, és mosolyogva üdvözölte őket egymás után. Mindenkit a maga nyelvén, kit franciául, kit angolul, kit németül, csak Kuang-cse előtt fordította újra magyarra a beszédet:

— No, öreg sátán, magát is idehozta a szél?

A kínainak ez is jó volt, és mosolyogva rázta meg a feléje nyújtott kezét.

A Joms-bankház közéjük lépett.

— Mister Bende Ákos, ön majdnem kételkedni engedett a pontosságában!

— Mennyi az idő?

— Hét óra múlt két másodperccel!

— Az meglehet, de viszont én meg két napig voltam Gibraltárnál vesztegzárban!

— Stop! Akkor megbocsátom a két másodpercet! Hajón érkezett?

— Éppen most értem a Narvalla a kikötőbe.

— A Narval is itt van?

— Igen!

— All right! Akkor kezdhetjük a közgyűlést! Uraim, menjünk a nagyterembe!

És az egész társaság megindult a lépcsőn felfelé.

II. FEJEZET

amelyben a Joms-bankház nem néz a milliókra

Bende Ákos — az egyetlen magyar a sok idegen közt — nemzetének méltó képviselője volt. Nyugtalan vérű honfitársai közé tartozott, kiket a tettvágy vagy talán őseik nyugtalan vére messze elsodort a hazai rögtől. Nagyszabású viszonyok közé, mik nagy képességeket igényelnek. Dús, keleti erejű képzelete közel látta álmaiban a" lehetetlent, és azt azzal a bátorsággal kergette, mely csak a gyermekek és zsenik sajátja.

Nem is olyan rég még tengerész volt. A pólai tisztikaszinó olvasótermében szabad idejében napestig bújt a műszaki folyóiratokat, s a mechanika egyszeregyét végtelenbe vesző képzelettel kerítette birtokába.

Mint egy tengeralatti naszád parancsnoka, megismerkedett a mélységek titkos világával, mely ellenállhatatlanul vonzotta őt.

Ez időben történt, hogy egy találmánya egy csapásra világhírűvé tette. A milliók megindultak feléje, s a Nemzetközi Mélységkutató Társaság teljes lelkesedéssel karolta fel terveit. Megvált a terhes szolgálattól, s mint független, szabad ember ezentúl csak tudományos szenvedélyének élt.

Felhozni a tenger mélyéből a múltak kincseit, azt a rengeteg sok művészi és anyagi értéket, mely az emberiség számára örökre elveszett, s mit a világ közgazdasága már végképp ki törült a számadásai könyvéből! Gyönyörű cél, de mint mindennek, úgy ennek is ezer akadálya került.

Ott, ahol legkevésbé várta volna!

Nem a találmány bizonyult értéktelennek; az bevált, hanem a cél második része, az üzlet szenvedett súlyos hajótörést.

A részvényesek gyűlése éppen emiatt semmi jót nem ígért, bár igazságának tudatában nyugodtan nézett a történendők elé.

Mégis, amikor az egybegyűltek elfoglalták a helyeiket a nagyterem asztala körül, s ő felállott, hogy beszámolóját elkezdje, látván a jelenlevők komor arckifejezését, elfogódottan nyitotta szóra ajkát:

— Uraim! A Nemzetközi Mélységkutató Társaság múlt évi működése körül a műszaki téren történt eseményekről kell most jelentésemet megtennem, s ez a feladat, be kell vallanom, nagyon lehangoló szerephez juttatott...

A Joms-bankház lassú mozdulattal dőlt hátra a karosszékekben, miközben emberevő ábrázattal nézett végig a szemközt ülő kínai tőkepezésen, s tekintetén csak úgy villámlott a néma felkiáltás: „Mit mosolyog ez a kanáribőrű ilyen szomorú alkalommal?!”

Bende Ákos pedig folytatta:

— A Mélységkutató Társaság határozata szerint múlt év január havában az Abu-Kíri-öbölben kezdtük meg a munkát, hogy a napóleoni időben Nelson fregattjaival elsüllyesztett francia flotta rakományát, köztük a máltai híres arany hadikincset kiemeljük!

— Ez Monsieur Guillard ötlete volt! — jegyezte meg Kuang-cse édes mosolygással.

— Az ötlet jó volt — vágta el Bende a készülő összetűzést —, mert hiszen a csatáról a legrészletesebb helyrajzot ismerjük, s ölnyi pontossággal tudjuk a fregattok elsüllyedési pontját. Az ötlet jó volt, a

kutatóhajónk, a Narval is mindenben megfelelt a várakozásnak: alig kétheti munkával kilenc hajót fedeztünk fel, 35-40 méternyi mélységben, mindmegannyi ép volt, mintha pár éve süllyedtek volna el, s csak az ütközet nyomai látszottak meg rajtuk; de mikor kotrószerkezetünk működésbe lépett, csodálatos dolog derült ki! A hajók üresek voltak. Egy-két berozsdásodott ágyú volt minden, amit felszínre hozhattunk, a hadikincseknek, aranyrudaknak sehol semmi nyoma. Két hónapig túrtuk a fővényt, de ócska vasdaraboknál egyebet nem találtunk...

A részvényesek arcán fagyos komorság mutatta a beszéd hatását, s a nagy csendben kellett Bendének folytatnia a beszámolást.

— A második kutatást tavaly októberben kezdtük el. Szicília déli csúcsánál, a Földközi-tenger vízválasztó platóján, mely egykor a sziget és Afrika között a tengerszint felett képezett száraz utat. Itt a vandálok elsüllyesztett gályáit kerestük, melyeken Róma kirablása után kincseiket Afrikába szállították, de útközben hajótörést szenvedtek. Itt is úgy jártunk. A hajók romjait megtaláltuk, de kincset vagy műreket, amit kerestünk — semmit. Pedig e hajók egyikén volt, temérdek más drágaságon kívül, a Capitolium vert arany tetőzete, mely egymaga ötmillióra volt becsülhető! A kutatásainkat ért balszerencse megfoghatatlan előttem. A történelmi komoly szakmunkák mind egybehangzóan beszélnek az eseményről, a hajók tartalmáról és az elsüllyedés helyéről, és minket íme mégis másodszer is kudarc ért...

Izgatott mozgás fogadta a bejelentést. Kuang-cse felbátorodva kiáltott közbe:

— Az európaiak meghamisították a történelmet!

— Mister Sárgaság — replikázott a Joms-bankház —, ne feledje el, hogy nálunk a történelmet nem kínai kereskedők írják!

— Akkor hiba van a kutatóhajóban! A Narval nem ér többet, mint egy döglött teknősbéka!

— Jó, ez meglehető! — hagyta helyben az angol is. — Meg van győződve arról, Mister Bende Ákos, hogy a Narval berendezése alkalmas az ilyen vállalkozásokra?

— A legnagyobb mértékben! Ugyan a részvényesek közül senki sem nézte végig a munka folyamát, csak a kirendelt ellenőrök, azonban Kuang-cse úr mindkét esetben meglátogatott, ő nyilatkozhatik!

Minden tekintet a kínaira szegeződött.

— Én ott voltam — felelte Kuang-cse —, és valóban a gépek kifogástalanul működtek!

— Kuang-cse ott volt?! — mormogta a fogai közt a Joms-bankház. — Most már nem csodálom, hogy egy shillinget se találtunk!

Az egyik német a kínaihoz fordult: — A kotrógép rendben dolgozott?

— A legnagyobb rendben!

— És a periszkóp?

— Olyan világosságot csinált a tengerben, hogy még a hajók felírásait is szabad szemmel el lehetett olvasni!

— Szóval semmi akadálya sem volt, hogy a tenger fenekéről bármit a felszínre hozzunk!

— Nem, valóban semmi! Azazhogy csak egy: hogy nem volt semmi felhozni való. A régi, korhadt hajógerendákat még tüzelőnek sem lehetett volna használni!

Élénk szóváltásnak is beillő eszmecsere indult meg, melyből a mérnök is kivette a maga részét.

— A legsajátszerűbb volt a dologban, hogy az első kutatásunk alatt több olyan részletet fényképeztünk le az elsüllyedt hajókon, miket kiemelés után megcsonkítva, felében-harmadában láthattunk viszont.

— Ohó, ez nagyon érdekes dolog! — kiáltott fel néhány részvényes.

Bende szükségesnek látta, hogy erre a körülményre is kiterjeszkedjék:

— Azt ugyebár tudják, uraim, hogy a kutatás első része teljes világosságban folyik le. A reflektorral nappali fényárba borítjuk az elsüllyedt hajók környékét, és pontos fényképekkel szinte hüvelyknyi pontossággal megállapítjuk a legutolsó szeg helyét is. A kiemelés tulajdonképpen munkája már gépiesen folytatódik tovább, a kotróhorgok sötétben dolgoznak, hisz a valóság helyett a fényképeken látjuk a tiszta helyzetet. És így bukkantunk néhány furcsa tapasztalatra! Az egyik gálya horgonyát kétszáz méterrel odább találtuk meg, mint ahogy az a fényképen jelezve volt, a másikon nem találtuk meg a főárbocot, pedig néhány nappal előbb, a fényképezés alatt még a helyén volt; a legérdekesebb azonban az az eset, mit az Abu-Kíri-öbölben tapasztaltunk. A vezérgálya oldalra dőlve hevert a fővényben, s a felső bordái közt hatalmas, többöles rés tátongott, melyen át egyenesen beláthattunk a hajó gyomrába. Jól kivehettük a halomra dőlt vasládákat, mik nézetem szerint a hadi kincstár egy részét zárták magukba. És mégis, mikor a kotrógép erre a helyre ért, hiába kerestünk napokig, a hajó üres volt, a ládák pedig eltűntek...

Magammal hoztam a fényképeket, tekintsék meg, látható rajtuk, hogy mi volt ott pár nappal előbb, az ellenőrző bizottság jegyzőkönyveiben, amiket szintén átadok, olvasható, hogy mindez hiányzott pár nappal utóbb!...

A fényképek és az okmányok kézzől kézre jártak, s a részvényesek ellenszenves magatartása felengedett. Láttak és olvastak mindent, de az esemény magyarázatára senki sem vállalkozhatott. Csak azt érezték, hogy itt valami rejtéllyel állanak szemben, s az izgalom mindjobban fokozódott.

— Ön tehát azt akarja mondani, Mister Bende Ákos — fordult a mérnök felé a Joms-bankház —, hogy a kincseket valaki ellopta előlünk a tenger fenekéről!

— Valóban, azt akarnám mondani, de nem mondhatom. Elképzelni sem bírnám az esetet, hisz végre a Narval a kotróhajóval együtt állandóan az elsüllyedés helyén tartózkodott, s az egész lopásra nem maradt volna több néhány napnál, nem, ez lehetetlen feltevés!

— Talán valami tengeralattjáró csinálta? — jegyezte meg Kuang-cse is.

— Negyvenöt méter átlagos mélységben munkát végezni, úgyszólván a mi kotróhorgaink orra előtt, nohát olyan tengeralattjárót még nem építettek! Csodálatos ez az eset, és nem tudok a nyitjára jönni. Minden összevág, jól sikerül, és mégis balszerencse ér! Nem értem a dolgot — ismételte Bende —, sehogy sem értem! Pedig most nem lenne szabad abbahagyni a további kutatásokat. A Narval berendezése erre a célra kitűnő, de persze az üres hajókat kincsekkel mégsem tömheti meg!

— És micsoda tervei lennének a jövőre nézve Mister Bende Ákos? — fordult feléje az angol.

— A jövőre!... A vigói öbölből jövők most a Narvállal; ott néztem körül. Az ezüstflotta kincsét kerestem, de persze üzembe helyezett

gépek nélkül, csak úgy mércékkel tapogatózva. Az ott elsüllyedt értékek, 23 hajó tele ezüsttel, meghaladják a tízmilliárdot, a munkához azonban újabb négy millió lenne szükséges...

A részvényesek kínosan feszengve néztek össze, s egyik sem látszott hajlandónak a nyilatkozatra.

Újra a kínai volt, aki a túlsó sorról megszólalt:

— És mondja nekem, ha nem kapja meg ezt az összeget, mit csinál?

Bende felsóhajtott:

— Akkor vége a munkánknak, s a társaság kénytelen lesz felszámolni.

— Nos, uraim — nézett körül a kínai —, hát senki sem adja? Senki? Most ő dőlt hátra, mint előbb az angol.

— Nos, hát adom én! Adom én magam!

És mosolyogva simogatta a kezét.

A Joms-bankház a szemébe nézett. Ez a mosolygás! Ezt ő már látta egyszer, pár éve ott messze Sanghajban, még most is szédül a méregtől, ha raja gondol; nem, ezt nem állja tovább!

Felkelt helyéről, és lassan körülnézett a jelenlevőkön.

— Uraim, Európa nem engedheti magát! Európának az élen kell állnia! A Joms-bankház nem néz a milliókra, a Joms-bankház jegyez a négyből kétmilliót!

Leült, és várta a hatást.

S az nem maradt el. A francia és belga csoport jegyezte a harmadikat, a német egy félmilliót, és félmilliót hagytak a kínainak.

Az bólintott. Neki így is jó!

— Még valamit! — szólalt meg Joms-bankház a nagy felbuzdulás után. — Van hely a Narvalon, amely elég kényelmet adna?

— Akár egy hercegnek is!

— Yes! Telefon- és távíróvonalat lehet a hajóra vezetni, hogy Londonnal összeköttetésben tartson?

— A legnagyobb könnyűséggel!

— Mister Kuang-cse ismét jelen lesz Vigóban a munkálatoknál?

— Az hiszem, valószínűleg! — bólintott a kínai.

— Yes! Nos hát akkor én is ott leszek Vigóban, és ott is maradok, amíg a munka folyik. Saját szememmel akarom látni azokat az üres hajókat.

Bende Ákos örvendve kiáltott fel:

— Ez számomra a legkellemesebb újság!

A Joms-bankház megindult az ajtó felé.

— Most pedig, uraim, ideje, hogy vacsorázni menjünk!

III. FEJEZET

amelyben a fényesség a deszkán is átvilágít

A Narval, ez a fehér bordájú, kecses alakú gőzjacht nem messze a kikötő gátja mögött egy bójához láncolva himbálózott a fekete vízen. A világítótorony forgófénye ahogy elsuhant fölötte, sürgő alakokat váltott ki a fedélzet árnyékos háttéréből. A vízszint fölött, mint valami ragyogó gyöngysor, a hajószalon ablakocskái derengtek, tompa, aranyos világításban.

A Narval vendégeket várt, a Mélységkutató Társaság urait és gazdáit. A nagy ebédlőteremben virágos, terített asztal kínálta választékos kincseit, a legjobbat, amit drága gyümölcsökben, borokban és csemegékben öt világrész nyújtani tudott.

A milliomosok társasága lassan sétálva érte el a kőgát legutolsó lépcsőjét, melynek aljában két terjedelmes csónak várakozott rájuk.

A francia bankigazgató szemét a sötétbe meresztve, kinyújtott karral mutatott előre.

— Az ott a Narval?

— Majd mindjárt jobban észrevehetjük — jegyezte meg Bende Ákos —, csak érjen ide a világítótorony fénye. Az őr a hajó orrában áll, és csak a jeladásomat várja!...

A körbesuhanó fehér sugár a gát kőkockáiba ütődött.

— No, most! — kiáltotta a mérnök, és magasra emelte jobb kezét.

Mintha hirtelen a nap fényes gömbje robbant volna ki a tenger mélyéből ott, ahol előbb a hajó körvonalai látszottak. A Narval vakító fényárban úszott, mely vastag sugarakban ömlött ki ablakain, a lejáróajtókon, folyosókon, s a fény messze beragyogta az égboltot, a levegőt, a vizet, s még a sekély tengerfenék köveit is láthatóvá tette. A kőgáton álló társaság mintha egy pillanat alatt napfényes délidőbe került volna a sötét éjszakából.

A Joms-bankház zsebébe nyúlt, elővette a kézitükrét, és egy kis kefével a szakállát rendezgette.

— Well! A sóliumlámpa, úgy látszik, jól érti a kötelességét!

— Pedig a gép csak félerővel működik, mert ha teljes erejét kifejtené, túlságosan feltűnő lenne, így is meg fogja zavarni a parti lakosok álmát — jegyezte meg Bende, és szolgálatkészen előrebocsátotta vendégeit a csónakokba.

Mögöttük a kikötőben sétálók sűrű tömegben futva igyekeztek a part szélére, hogy közelebből láthassák a csodát.

S a Narval meg is érdemelte az érdeklődést.

A Mélységkutató Társaság e pompás hajója voltaképpen két részből állott. Ami a víz felett látszott, a pompás fehér páncélos jacht csak a fele volt a csodálatos műnek, a másik felét egy tengeralattjáró gyorsnaszád képezte, a kotróhajó, mely rendes körülmények között felső bordázatával szorosan a jacht aljához volt kapcsolva, s csak ha a mélybe szállva kutatóútra akart indulni, vált el az anyahajó testétől. Ez a berendezés sikeresen oldotta meg a kérdést, hogy a tenger alatti naszádok kettős gépezete elkerülhető legyen. A Narval tengeralattjáró hajójának nem volt szüksége külön gázmotorra, amely felszínen haladva hajtja, s az így megtakarított hely az akkumulátorok és a 200 lóerős elektromotor befogadására szolgált. Rendes menetelésnél az anyahajó turbinarendszere dolgozott kettő helyett is.

A tenger alatti naszád igazi csodája azonban mégis csak a sóiumlámpa maradt. Ez volt Bende Ákos világraszóló találmánya.

Az emberi elme törekvése a világítórendszerek fölfedezése körül mindig abba az irányba tartott, hogy megtalálja az eszményi fényt, mely mindenben pótolja a nap erejét. Ezen a téren a haladás elég gyors lépésekkel tartott előre. A kőolaj százéves uralma után a gáz és villany egy időben kezdték hódító útjukat. Az elektromotoros világítóttestek sokfélesége s az izzólámpa újabb haladás volt a siker felé, amit a higanygázban létrehozott villamos fény új irányba terelt. Bende a higanygáz egy pótló szervét, a sóliumot fedezte fel, mely meglepő hatásában még a rádium erejét is felülmúlta. Hogy mi volt ez az anyag, senki sem tudta. Előállítási módja a Joms-bankház páncélos pincéjében őriztetett, a jövő korok embereinek okulására. A Mélységkutató Társaság az üzeméhez szükséges anyagot készen kapta üvegbéleletű acéltartályokban a brightoni gyárból, mely az egész világon egyedül foglalkozott a sólium előállításával. A gyárban a munka sokszorosan megosztott kezeléssel ment keresztül, s a megbízható, dús fizetésű munkások közül egyik sem tudta, hogy az általa készített anyagrész az egésznek minő összetételét képezi.

Megvolt a csodaszer, az emberi erővel utánczott napfény, bár egy körülmény a találmány gyakorlati értékét nagyon leszállította.

És ez a sólium példátlan drágasága volt.

A csodalámpa üzemen tartása óránként tízezer frankba került.

Nem volt működési tér, mely ezt a rengeteg üzemből el bírta volna viselni, csupán egy kecsgetett reménnyel, a tenger mélyén való kincskeresés. A tenger alatti naszád fényvetítője elé alkalmazott sóiumlámpa ötszáz méternyi sugárban a levegőnél átlátszóbbá és világosabbá tette a vizet, s ha egyszer egy hajóroncs az útjába vetődött, a lebecsült emelőszervezetek, csappantyúk, leleményes kapcsok és fogók a többi munkát már sötétben tapogatózva is elvégezték.

Nyolcmilliót égetett el a részvénytársaság csupán „petróleum”-ban az Abu-Kíri és szicíliai partok előtt! — ahogy azt Kuang-cse gunyoros arcfintorgással megjegyezte.

A csodalámpa ez alkalommal gazdái tiszteletére gyulladt ki, hogy mutassa számukra az utat, mely a hajóhoz vezetett.

Amerre elhaladtak, tejfehér színben villódzott a tenger, és úgy látszott, hogy a közeli hatalmas fény még a csónak deszkáin is átvilágít.

A vacsora választékos fogásaival mindenben kielégítette az előkelő társaságot, mely emelkedett hangulatban tárgyalta a közeli jövő kellemes változását. Abban valamennyien egyetértettek, hogy a vállalatot több kudarc nem érheti, mert bármilyen rejtélyes körülmény akadályozza is a munkálatokat, azon a Joms-bankház erélye és Bende Ákos leleményessége győzedelmeskedni fog.

A feketekávét a tengeralattjáró naszádban szolgálták fel. Ide vonultak át a lakmározók a Narval ebédlőjéből, s a tágas gépteremben felállított apró asztalkákat ülték körül. Feketekávé alatt csak a németek élvezték az évszázados múltú sötét nedűt, a többiek nemzeti szokásaik szerint más-más élvezeti cikket fogyasztottak. A francia bankigazgató és a belga tőzsér talán a németek iránt kimutatott rokonszenvből rajnai borokat bontott, mit a Joms-bankház francia

konyakkal ellensúlyozott; csupán Kuang-cse vált külön a társaságtól, szalmaszálon egy sajtyszerű keleti italt szürcsölve, mely alkoholban oldott ópiumból állott, s melynek fanyar ízét különböző édes füvek ellensúlyozták. Ezt a lélekgyilkoló italt a kínai japán inasa, Matasoto készítette, kit ebbéli ügyessége miatt hozott a gazdája magával a távoli hazából.

Kínálta is vele nyakra-főre a társaságot, de senki sem mutatott hajlandóságot arra, hogy megízlelje a mérget, s a közhangulatnak a Joms-bankház adott kifejezést, mondván:

— Minekünk még a jövőben is szükségünk lesz a józan eszünkre!

Kuang-cse oly kitűnő tréfának találta ezt, hogy percekig elnevetgélt rajta.

Bende Ákos közben vendégei mulattatásáról gondoskodott. Egy alkalmas pillanatban felvetette a kérdést:

— Uraim, nem lenne kedvük egy kis kirándulást tenni a naszáddal az öbölben, a tenger alatt?

Riadó tetszés fogadta a tervet, s Bende legott helyére állította a naszád legénységét. A sóliumlámpát elkapcsolták a Narváltól, s a tengeralattjáró reflektorába illesztve a tenger mélyébe irányították. A sugaras irányban szétfutó periszkópok a hajó alatt elterülő képet egy tükörlapra vetítették, melyen a vendégek úgy látták a fenék alakulatát, mintha rajta sétáltak volna. Majd megindultak a csavarok, s a naszád lassan eltávolodott az anyahajótól. Alig tíz méter mélységben haladjak tova, pontosan az öböl körvonalai mentén, teljes világosságban, mintha valami vakító égitest merült volna a víz színe alá.

A társaság nem győzött betelni az eléje táruló képpel. A Castello dell' Ovo irányában haladtak már, amikor az egyik részvényes felkiáltott:

— Nézzék csak... ott! Egy láda hever a tenger fenekén!

Csakugyan — a jelzett helyen, sarkával a földre fúródva egy vaspántos láda látszott, melynek barna, moszatokkal telenőtt fedele hosszú évekre terjedő pihenésre vallott. Valamennyien a periszkópok tükörszerkezete elé tódultak.

— Mister Bende Ákos — kiáltott fel a Joms-bankház —, nem volna lehetséges, hogy azt a ládát kiemeljük a tenger fenekéről?!

— Semmi sem könnyebb annál — felelte a mérnök —, a mélység nem valami számottevő, s ez ellensúlyozza, hogy a hajónk nincs lehorgonyozva. Azonnal kiadom a rendeletet, hogy a kellő csappantyút indítsák! Legalább így a vendégeink közvetlen tapasztalatot szereznek a mesterségünkről!

S a gépészekkel a naszád zárt előrészébe sietett. A hajó csakhamar megállott, pontosan az elsüllyedt tárgy mögött, s egy perc múlva tompa zúgás jelezte, hogy a láncrea fűzött fogószerkezet a mélységbe szállt. A készülék képe, mihelyt a periszkópok látómezéjébe ért, legott megjelent a tükör felületén, de ekkor már Bende is a társaság körében termett, s szócsövön közölte a vezényszókat a villamos irányítót kezelő gépésszel.

— Féljobb fordulás... három fok előre, balra kettő... vigyázz, tíz láncsal emeld a csigát... úgy... A fogantyú pontosan a láda felett lebegett.

— Vigyázz, ereszd el... zárj!

S a talált kincs a fogó karjaiban pihent.

— Megvan! — Hangzott az újabb vezényszó. — Fél gyorsasággal emelni, előre!

A felkavarodott iszap hirtelen elhomályosította a képet, csak annyi látszott még, hogy a sötét tömeg nagy gyorsasággal emelkedik a vízben.

Egy szempillantás múlva jelentette a gépész, hogy a láda, a fogóval együtt az első rekesztékbe érkezett. Most még csak a külső csapóajtók lezárása volt hátra, mely belülről, mechanikus úton történt; azután kiszivattyúzták a vizet a rekesztékből, s a láda csakhamar a gépterem közepén, a szárazon látta a sólium napvilágát.

A szerelők ügyesen eltávolították a fedelet, s a kíváncsian köréje sereglett társaság ajkáról egyszerre szállt el a felkiáltás:

— Á, á, á...

A Joms-bankház a ládába nyúlt, és kivett belőle egy üveget.

— Pezsgő! — szólt, körül tapogatva a dugót. — Sértetlen, valódi pezsgő, pompásan volt csomagolva! Még a címkéje is látszik... „Epernay 1808.”... több mint száz esztendő!

A francia bankár izgatottan seperte le a nedves moszatot a láda fedeléről, s betűzve olvasta a fába égetett címezést:

— Pour le Cour Royal... Naples!... A császár pincéjéből — kiáltott meghatottan. — A császár pincéjéből, 1808-ból, a „Nápolyi Királyi Udvarnak” küldetett! Uraim, vegyék le a kalapot, ez a láda Murat nápolyi király számára indult, talán éppen a koronázására!...

— És éppen jókor érkezett vacsora utánra nekünk! — folytatta az angol. — Valódi császári pezsgő!... Elő a poharakat, s egy hurrát a Mélységkutató Társaság jövőjére!

Harsány kiáltás fejezte be a tószót, melytől ijedten rebbentek fel a halak sziklás odúikban.

Előkerültek a poharak — még Kuang-cse is a háta mögé öntötte az ópiumos lőrért, és túlradó lelkes hangulatban, tízméternyire a tenger színe alatt itták meg az áldomást az ezüstflotta milliárdjaira!

IV. FEJEZET

*amelyben a szereplők száma eggyel csökken,
a tapasztalatoké ellenben szaporodik*

A történelmi nevezetességű ezüstflotta egyike volt azoknak az évenként szokásos hajójáratoknak, melyek a dél-amerikai ezüstművek termését hozták haza az anyaországba. A spanyol államkincstárnak fő jövedelmi forrása volt ez a dús zsákmány, mely évről évre színültig töltötte a pénzverők kincseskamráit, de talán soha olyan szüksége nem volt a tengerentúli adóra, mint 1702-ben, mikor a spanyol örökösödési háború az ország minden anyagi erejét igénybe vette. Charles Renaud tengernagy vezetése alatt ez év október havában érkezett az európai partokra a kincsekkel roskadásig megrakott 23 hadifregatt, melyek mit sem tudva az anyaországban beállott eseményekről, gyanútlanul közeledtek a Gibraltári-szoros felé. Itt hirtelen szemben találták magukat Ormond herceg angol hajóival, melyek széles csatavonalba fejlődve, teljes harci készséggel fogadták. A meglepett spanyol hajók irányt változtattak, s megeresztett vitorláikkal menekültek észak felé. A vigói öbölben húzódtak meg, s bár a kincseket partra szállítani maradt volna elég idejük, tétlenül várták a madridi udvar utasítását, mert egy régi szabályzat rendelkezése szerint az ezüstflotta csak Cadix kikötőjében tehetett partra a rakományát. Az engedély azonban végzetesen késett. A cirkáló angol hajók október 22-én bukkantak a flotta nyomára, s egy déltől estig tartó ütközetben a hajók közül ötöt elfogtak, a többit pedig minden rakományával együtt a tenger mélyébe süllyesztették.

Ez volt az a kincs, amit a Mélységkutató Társaság felszínre hozni szándékozott.

A Narval már egy hete a vigói kikötőben tartózkodott. A legyező alakban elterülő város ódon beosztásával és mohos falaival méltó keretet képezett a szokatlan vállalkozáshoz. Vigo maga volt a megkövesült múlt, s a kiugró szirtfokra épített csipkés, lakatlan fellegvára mint az avultság koronája tetőzte be a környéket. A partvidék maga szeszélyesen szaggatott; lankás oldalú lejtők után mély szakadékok következtek, s ez a partalakulás — ahogy a Narval kutatásai megállapították — a tenger fenekén is folytatódott, úgyhogy a talaj keresztmetszete itt egy fogazatával felfelé álló fűrészhez hasonlított, mit egy Amerikából átnyúlt óriási kéz felejtett itt a tenger fenekén.

A Narval teljes személyzetével munkába állott. A négytagú felügyelőbizottságon kívül csak három idegen tartózkodott a hajón: Kuang-cse, aki örökké a munkálkodók között lábatlankodott, továbbá Matasoto, a japáni szolga és a Joms-bankház. Ez utóbbi annál kevesebb vizet zavart, mert naphosszat a telefon mellett ült, és londoni irodájával beszélgetett.

A Narval rendes személyzete 16 emberből állott, kik mind jól be voltak gyakorolva a tengeralattjáró szolgálatában is, úgyhogy mindkettő munkájában ugyanazon kezek szorgoskodhattak. A legénység nemzetiség szempontjából nagyon vegyes volt, bár legtöbb volt közöttük a francia.

Rangban legelső Olivior, a kormányos volt. Guilvinec, a másodkormányos, kiváló kezűességgel kezelte a sólium-lámpa

fényvetőjét s ezért „fénymester” cím viselésére volt feljogosítva. A főgépész, Floch, német származású volt, ki mellett két belga, Le Gall és Le Guen végeztek kiegészítő szolgálatot. A csappantyúk kivetése a spanyol Gaos kezére volt bízva, ki a feladatának példásan megfelelt. Szorosan véve nem tartozott a legénység közé, de szerepe, fontosság tekintetében, egyenrangú volt a négy bűváréval, akik vakmerőség és munkabírásként tekintetében a legtöbbet nyújtották, mit embertől kívánni lehetett. Ezek négyen, Kerjean, Marrec, Bolbec és Milin, megható ragaszkodással ápolták egymás közt a bajtársi szeretetet. Kívülük még hat matróz egészítette ki a legénység létszámát.

A Narval már befejezte a kutatómunkálatokat.

A sóliumlámpa fénye mellett csakhamar felfedeztek nyolc hajót, melyek egymás hegyen-hátán az egyik fűrészfog öblét csaknem színiig kitöltötték, s valószínűnek látszott, hogy e romok alatt hevernek a többi kincses hajók is. A mérések a tenger fenekét ezen a helyen mintegy 30-35 méterben állapították meg, s a próbakiemeléseknél a daruk egyre-másra emelték ki a törmelékből a tömör ezüst-rudakat. Ez a kincs tehát megvan, ezt senki sem rabolta el a Mélységkutatók elől.

A Joms-bankház telefonértesítésére, e hírre a vállalat részvényei egyszerre 25%-kal emelkedtek.

A fényképfelvételek, erősen nagyítva, a Narval parancsnoki szobájában voltak kitervegetve a hozzájuk való mércékkel, s a munka folyamata már előre, minden részletben megállapítást nyert.

S ezzel a sóliumlámpa befejezte feladatát.

Most még a tenger alatti bóják lehorgonyozása volt hátra.

Ezekre azért volt szükség, hogy ilyképpen az emelőcsappantyúk mozdulatlan, szilárd ponthoz jussanak, s az elektromos irányzék a haladási vonalat és annak mértékét kifogástalanul szabja meg.

A bóják lehorgonyozása volt a bűvárok fő feladata, s utánuk működésbe léphettek az emelőszervezetek.

Bende Ákos egy napi pihenőt engedett embereinek, mielőtt ezt a munkát elkezdték volna.

A jelzett időpontban, egy szerdai nap reggelén már mindenki helyén állott, a légszivattyúkat szorgosan megvizsgálták s nagy sürgés-forgás közt készülődtek a munkához.

Kerjean, az első bűvár már felöltötte a gumiöltözetet, és a sisakját kezében tartva várta a parancsot az indulásra. A két óra múlva történendő felváltásra Marrec volt kiszemelve.

Bende Ákos és a Joms-bankház a hajó orrában szivarozva várták meg, amíg mindkét lebecsátott horgony a fenékre ért, amelynek láncára a légüres bóját erősítették, de nem a szokás szerint a víz színén, hanem 15 méterre a felszín alatt. A horgonyok láncát hívta, hogy jobbról-balról bekapcsolódva, pontosan egy helyben tartsa a bóját.

Gaos, a lanszírozómester katonás lépésekkel a beszélgetők elé lépett, és megtette jelentését.

— Kapitány, a két horgony fővényt fogott!

Bende Ákos eldobta szivarját, s a légszivattyú felé tartott.

E pillanatban lépett ki a kabinjából Kuang-cse, és mivel a Joms-bankházat találta legközelebb, őt szólította meg:

— Ah, már munkában? Már munkában? Már dolgoznak? Mi történik ma?

A Joms-bankház végignézett rajta.

— Tudja, Mister Sárgalábú, az ön nyakát szeretnénk volna odakötni ahhoz a horgonyhoz, amit előbb a fenékre bocsátottunk!

Kuang-cse elragadtatásában az összes fogait megmutogatta.

Bende ezalatt az utolsó parancsokat adta ki.

— Készen vagy, Kerjean? — kérdezte a bűvártól.

— Készen, uram!

— A szerszámaid rendben vannak?

— Mind rendben van: itt vannak a kezem ügyében!

— Akkor hát előre, indulj!

Kerjean fejére tette a bűvársisakot. Társa már helyére akarta csavarni az arcvédő ablakocskát, amikor Bende még egyszer a bűvárhoz fordult:

— Kerjean!

— Parancs, uram?

— A sisak telefonja jól működik?

— Még nem próbáltam — hangzott a válasz.

— No, hát próbáld meg! — szólt Bende, és a légszivattyú mellett a fülére illesztette a hallgatókagylót.

— Halló... halló... kapitány... jól érti a szavamat?

Bende Ákos megrázta fejét.

— Egy szót sem hallok a telefonon! Halló, Kerjean... érted, amit mondok?

Kerjean levette fejéről a sisakot, és úgy felelt vissza:

— Monsieur, úgy látom, hogy ez a telefon elromlott.

Bende Ákos a sisak belsejébe tekintett.

— Ez a telefon... ez a telefon valóban elromlott, a membránja keresztül van lyukadva.

Mindnyájan köréje sereglettek.

— Ejha — kiáltott Kuang-cse —, megsiketült a telefon!

A Joms-bankház összevont szemöldökkel nézett végig a kínain.

— Úgy van, Mister Sárgafülű, ez a telefon elromlott, vagy inkább elrontották.

A legénység arculatán látszott, hogy kijelentése nagyon közel jár az általános véleményhez. Kuang-cse válla közé húzta a nyakát.

— Nagyon haszontalan lehetett, aki elrontotta!

Bende Ákos Kerjeanhoz fordult.

— Cseréld ki a sisakodat egy másikkal, s abban szállj le!

— Felesleges, Monsieur Bende, úgyis alig használtam valaha a telefont, pedig nagyobb mélységeket is megjártam a mostaninál; meg azután hozzá vagyok szokva a magam ruhájához, a máséban nem érzem jól magamat, és nem is tudnék úgy dolgozni benne; leszálok én majd anélkül!

— Mekkora a mélység? — kérdezte az angol.

— Alig tizenöt méter, valóságos gyerekjáték — felelte Bende —, többet képzelődöm, mint amennyire okom van! Eh, gyerünk... allons, Kerjean! Indulj, majd én is ott leszek a felvonónál.

Kerjean tisztelgett, és a fejére tette a sisakot. Az ablakocskákat lezárták, s a légszivattyúk működésbe léptek. A bűvár a vízbe vezető hágcsó legfelső fokára állt, és a nyakára illesztette a vastag ólomszívet, azután megragadta a szerszámain, és lassan eltűnt a mélyben.

A jelzősinór egyenletesen csúszott utána a légvezető gumicsővel együtt, majd a kijelölt hosszúságnál megállót, s látni lehetett, amint a

horgonyláncokra erősített csigán Kerjean a bóját lassan a mélybe vontatja. Ez mindenkit teljesen megnyugtatott. A légszivattyúk egyenletesen dolgoztak, s talán egy fél óra is elmúlt a legnagyobb csendben.

Egyszerre Le Gall, aki a szivattyú egyik végénél állott, halkán a mérnök felé fordult.

— Uram!

— Mit kívánsz?

— Nem tudom, uram, hogy nem tévedek-e, de néhány perc óta úgy érzem, mintha könnyebben járna ez a szivattyú!

Most Bolbec is felkiáltott a túlsó félről:

— Te is úgy érzed? Én is éreztem, csak nem akartam szólani miatta!

Bende Ákos megragadta a szivattyúrudat.

— Csakugyan! Itt valami történt! Halló... emberek... ott a felvonónál, rántsátok meg a jeladó zsinórt!

A matróz visszakiáltott:

— A zsinór jön! Eloldódott vagy el van szakítva!

A mérnök harsányan felkiáltott:

— Gyorsan, fel az emelővel... húzzátok!

Most már mindnyájan a hajó orrára szaladtak. Az emelődaru orsója berregve szaladt, és pár pillanat alatt felcsavarta a drótkötelet. Éppen mikor Bende és társai odaértek, vágódott ki a vízből a légvezető cső vége, amit valami hatalmas erő szakíthatott ketté odalent; mellette bukkant fel a jeladó zsinór; elvágott része — egyéb semmi.

Kerjean nyomtalanul eltűnt.

V. FEJEZET

amelyben meglepetés-meglepetésre halmozódik

A szörnyű felfedezés egy pillanatra mindenkit lenyűgözött. Néma csendben, tanácstalanul állták körül a légszivattyú csonka tömlőjét, s mintegy a holt anyagtól várták a rejtély megfejtését. A rémület élesen kirajzolódott a halászápadt arcokon, s az ismeretlen ellenség ez első gyilkos fellépése a legbátrabbak szívét is megremegtette. Sejtteni sem lehetett, hogy ki ez a hatalmas ellenfél, mely íme megüzente az élethalálharcot, emberi gabszág vagy valami félelmes szörnyeteg, mely az örvényes mélységeket lakja... ki bírta volna megmondani.

A mérnök izgalomtól remegve, komoran tekintett maga elé.

— Kerjean eltűnt; az első áldozat... ki tudja, hányan követnék még... akárminő ellenségünk akadt, kegyetlenül végzi a dolgát... ez az egyetlen mód, hogy hátrálásra bírjon!

Kuang-cse közvetlenül a háta mögött állott, és sápítózza jegyezte meg:

— Szegény ember... szegény ember... benne maradt a vízben.

— Ez engem nem lep meg úgy, mint kegyedet, Mister Cinegebőrű — fordult szembe vele az angol —, én erre gondoltam, vagyis inkább eszembe jutott, hogy megtörténhetik! Hatalmas ellenségünk akadt, azt látom, most az egyszer az győzedelmeskedett, de lesz idő, amikor mi kerülünk felül, s akkor az ég legyen irgalmas neki. Megmondtam!

A kínai fejcsóválva, nagy sajnálkozás közben hagyta ott a társaságot. Bende Ákos pedig izgatottan fordult emberei felé.

— Mi lesz most? — Ez a kérdés okozta a legnagyobb fejtörést. Mentésről szó sem lehetett. Az erre alkalmas utolsó pillanat már akkor elmúlt, mikor a Narval legénységének még sejtelve sem volt a szerencsétlenségről, mely társukat érte.

E pillanatban, mintha csak a kérdésre adta volna meg a választ, Marrec lépett elő a sorból, hol eddig társaival beszélgetett, s arcán kemény elhatározással jelentkezett a mérnök előtt.

— Kapitányom... én leszálok Kerjean után, meg akarom találni a nyomát, s ha már segíteni nem bírok rajta, legalább a holttestét akarom felszínre hozni...

— Te is le akarsz szállni Kerjean után?

— Igen, parancsnok! Ő jó barátom volt, és helyemben ő is megtenné, amit én szándékozom. Nem hagyom prédául a halaknak!

A mérnök helyett a bankár felelt az ajánlkozónak.

— Well, ez szép elhatározás, és becsületedre válik, de nem mindenben okos! Mit gondolsz, Kerjean halálát a véletlen okozta?

— Igen, uram, ilyen véletlen meg szokott esni velünk egyszer és utoljára. Erre mi készen vagyunk, a mélység tele van véletlennel! Talán elcsúszott a hágcsón, és a saját súlyával szakította el a tömlőt, vagy talán a szerszámaival sértette meg azt, s elvesztette eszméletét, úgy zuhant; a mélybe; egy szó, mint száz, utána akarok menni, hogy felhozzam a fenékről!

— Megállj — vágott, közbe a mérnök —, felszereltetem hamar a sóliumlámpát, és a csapatókkal keressük meg a nyomát!

— Az túl sokáig tart, és hátha még van élet a szegény Kerjeanban, megesett már ehhez hasonló dolog, itt gyorsan kell határozni...

Még a Joms-bankház kockáztatott meg egy utolsó ellenvetést.

— És ha nem véletlen okozta a vesztét, hanem valami... más?!

Marrec büszkén kiegyenesedett az angol előtt.

— Uram, mi, franciák, nem félünk mástól, csak a vakvéletlentől! Ha valami fenevad kószál ott lent, majd szembenézek vele, ha még annál is másabb, hát annak is nyomára járok! Kapitányom, engedjen el, hogy a bajtársam után menjek!

Bende szó nélkül bólintott, a Joms-bankház pedig elővette a csekk-könyvét. Néhány számot írt bele a térdén, és kitepte a lapot.

— Bátorságod, még ha francia módra oktalan is, mindenkor nagyra becsülöm — szólt, miközben átnyújtotta a lapot a bűvárnak —, száz fontról szól a csekk, és bármelyik vigói bankár beváltja, ez legyen a jutalmad, s ha te is ott maradsz, ahol Kerjean elpusztult, gondoskodni fogok a családozról, ahogy az övével is teszem. Most pedig rajta, előre!

A bűvárok apróra megvizsgálták Marrec ruháját, és épnek, sértetlennek találták. A sisak is ép volt, s a telefonja kifogástalanul működött.

Pár perc alatt Marrec magára öltötte a ruhát, övébe akasztotta a villamos lámpa battériáját, s kezébe fogta a huszonöt kilós bárdot, mely a mélyben félelmes fegyver a hozzáértő kezében. Mielőtt a sisak ablakait beillesztették volna, Bende még egyszer megszólította a bűvart:

— Marrec, nem félsz?

— Eszembe sincs, kapitány! — felelte a bűvár mosolyogva.

— Azt azonban akarom, hogy a biztonsági láncot magadra tedd!

— Eh bien, azt magam se bánom!

A biztonsági lánc ujjnyi vastag szemekből fűzött acélkötelék volt, mely egy vastag acélövvel került a bűvár derekára. Ha minden kötél szakadt — és ezt a mondást ezúttal szó szerint lehetett venni —, a láncsal még mindig meg lehetett menteni egy veszendő életet.

Marrec néhány szempillantás alatt útra készen állott a hajó peremén. Még egy utolsó jókedvű intés, mit a többiek megilletődve fogadtak, és a francia eltűnt a víz felszíne alatt.

A légszivattyúk működésbe léptek, s a mérnök és az angol fülükhöz emelték a telefonkagylót.

Pár méternyi mélységből szólalt meg először Marrec hangja:

— Halló, kapitány! Itt erős sodra van a víznek, és eltérít az utamtól. A horgonyláncok mellett akarok lefelé haladni, vigyék pár öllel beljebb a hágcsót!

— A part felé néző irányban?

— Igen, arra!

Bende kiadta a parancsot, s csakhamar megszólalt újra a telefon:

— Köszönöm, most elég! Egyik kezemmel a horgonyláncot fogom, és úgy megyek lefelé. Eddig még semmit sem vettem észre, de most már meg kell gyújtanom a lámpát! A víz nagyon hideg...

Két percnyi csend következett erre, mely alatt csak a szivattyú zöreje és a telefontól állók szívdobogása hallatszott. A mérnök már sokallta a várást.

— Halló... Marrec!

— Nincs semmi baj! Most értem ide a bójához, rendesen meg van kötve, de semmi nyomát se látom Kerjeannak, pedig innét kellett eltűnnie!

Egy pillanat múlva megint megrezdült a membrán.

— Halló, parancsnok! Én most lemegyek a fenékre, ott nézek körül, eresszék a kötelet, ahogy csak bírják, míg újra nem szólok!

— Átkozott vakmerő fickó! — dörmögte magában a Joms-bankház, s mielőtt még észrevette volna, kettőbe harapta a szájában forgatott szivart. — Szinte kihozott a nyugalmamból!

Az orsó gyors berregéssel dobálta le magáról a kötélgyűrűket, s a gépmester izgatottan jelentette, amikor megállott a futása.

— Harminckét méter mélység!

Egy időben vele telefonon is megérkezett a jelzés:

— Halló, a fenéken vagyok! Jó mélyen lehet, mert erősen szorít a mellem! Ez a horgony pompásan fogott... a másik messze van ide, alig látom... elmegyek odáig és vissza, mert itt kell lenni valahol szegény Kerjeannak!

Majd újra, percek múlva:

— Sok az apró szikla az utamban, s egy ágyút is észrevettem az imént... nagyon nehéz talaj... lassan jutok előre... eddig még semmi nyoma sincs Kerjeannak!

Lassan múltak tovább a pillanatok.

— Halló... kapitány... itt vagyok a másik horgonynál, de semmit sem találtam! Most visszamegyek, de kerülök egyet, amerre az áramlás halad... holla... itt egy csontváz fekszik keresztül az utamban, nagyon régi lehet, mert szétmállott, ahogy megmozdítottam... sok kisebbfajta ágyúgolyó hever itt szanaszét... halló, kapitány... egy rúd ezüst, ezt nem hagyom itt!... Több levegőt kérek, mert nagy a nyomás!... Kerjeannak semmi nyoma sincs.

A szivattyúk kettőzött erővel léptek működésbe. A telefonon Marrec hangja gyengébbnek tetszett, mint előbb.

— Halló, kapitány... Kerjean nincs sehol... emeljenek fel... mert már elég volt ebből, a fejem zúgni kezd!

Az emelőcsiga működésbe kezdett.

— Itt már könnyebben vagyok — telefonálta Marrec —, egészen magamhoz tértem. Most megint itt vagyok a bójánál, ahol Kerjeant baj érte!

Hirtelen metsző csattanással vágott ki a hang a telefonból:

— Halló... kapitány... valami közeledik... valami fekete tömeg... húzzanak... gyorsan... gyorsan... gyorsan... szent isten...

S egy őrült ordítás vágta el a szót, amit a legénység is meghallott, távol a telefontól.

Nem kellett új parancs, vezényszó, a felemelő daru orsójára füstölögve peregtek a láncok, s a gép robogása fékevesztettnek látszott.

Még egy pillanat, s a kötél véget ért.

Marrec hiányzott róla.

Drót, zsinór, légtömlő, acéllánc egyugyanazon helyen volt elszakítva, oly sima töréssel, mintha ollóval vágták volna ketté.

VI. FEJEZET

amelyben a Joms-bankház bátran átveszi a Narval parancsnokságát

Kábító zűrzavar keletkezett a Narval fedélzetén erre a felfedezésre. Némelyek mint a villámsújtottak állottak egy helyben, mások a csónakok csigáit oldozták, hogy a szerencsétlenül járt segítségére siessenek, egy csoportban Bolbecet és Milint kellett visszatartani, hogy a vízbe ne vessék magukat, mert mindkettő égett a vágytól, hogy bajtársaik démonával szembenézessen; voltak, akik kétségbeesve ordítottak érthetetlen vezényszavakat, s egy-két pillanatra teljes fejetlenség ejtette rabul a máskor pontos és kötelességtudó legénységet. Bende Ákos hiába tett kísérletet, hogy a rendet helyreállítsa, a szenvedélyek hulláma őt is elsodorta. Meg kellett várni, míg jó idő múlva elcsendesült valahogy a felizgatott vihar, s az emberek lelkében mérhetetlen csüggedés váltotta fel a szenvedélyeket.

E második esettel kapcsolatban a titokzatos ellenfélről világosabb képet nyertek; ez volt az eredmény, és ez egy második bajtárs életét kívánta áldozatul.

Az angol bankár volt az első, aki magához tért, s a leverten álló mérnökhöz lépett.

— Mister Bende Ákos — fordult suttogó hangon feléje —, beleegyeznek ön abba, hogy e megváltozott viszonyokban bizonytalan időre én vegyem át a Narval parancsnokságát? Tudja, én úgy érzem, hogy e csodálatos eseményekben némi összefüggést látok, és mintha a titok kulcsát is gyanítanám. Persze, mindez annyira homályos bennem, hogy róla beszélni se tudnék, azonban bízom valamiben! A Joms-bankház szerencséje hagyományos, s ez már sok különös eseményen keresztülsegített, hátha most is úgy lesz: mindenesetre az volna az első, hogy itt most minden az én szándékom szerint történjék, ez nem fog ártani, feltéve persze, ha önnek szintén nincsenek végrehajtásra váró tervei!

— Uram — felelte a mérnök —, én teljesen tanácstalanul állok az eseményekkel szemben, rendelkezék velem és az embereimmel, e perctől kezdve ön a Narval parancsnoka!

— Rendszerben van! Ezek szerint tehát a legelső, amit kívánok, hogy a mai napra a legénység minden, további szolgálattól felmentessék, ma nem lesz több munka, hogy mindenki erőt gyűjtsön a továbbiakra. Most pedig — mikor Bende Ákos közölte a parancsot a legénységgel — oldjanak el egy csónakot, és azon szállítsanak engem a partra. Ne nyugtalankodjanak miattam, várják meg türelemmel, amíg hazatérek, és ha ennél hamarabb beáll az est, szigorú őrséget állítsanak fel a fedélzetén. Most Isten velük! Good by, Mister Bende Ákos, igyekezzék megnyugtatni magát, s a legénység is felejtse, ami történt; a nyugalom a legelső, amit kívánok!

A csónak a Narval leszállólépcsője mellé siklott. Az angol beleugrott, és parancsot adott az indulásra. A jármű sebesen haladt tova az egyenletes evezőcsapások alatt, és csakhamar eltűnt a kikötőben álló bárkák színes tömegében.

Esemény nélküli, izgalmas órák következtek ezután. A Narval legénysége összebújt a hajó orrában, és pipázgatva tárgyalták a

reggel történt eseményeket. A máskor oly szívesen fogadott pihenő most senkinek sem szerzett megnyugvást. Az ebéd sem ízlett úgy, mint szokott, pedig a hajó szakácsa minden tudományát előszedte, hogy finom falatokkal enyhítse a borús hangulatot.

Ebéd után Kuang-cse kijelentette, hogy a partra szándékozik menni. Senki sem akadályozta elhatározásában, s a kis evezés a partig meg vissza jóleső testgyakorlatul szolgált a négy kiválasztott matrónak.

Közben beállt az alkonyat, s az angol még most sem tért haza. Kívánsága szerint a kapitány kettőzött őrszemeket állított fel a fedélzeten, s kiadta a rendeletet, hogy mindenki nyugovóra térjen. Rövid idő múlva kialudtak a hajón az összes lámpák, s az éjszaka átvette csendes uralmát.

Bende Ákos a kapitányi kajútban soká küzdött az álmatlansággal, de a fáradtság végre is győzedelmeskedett rajta, és mély álomba merült.

Arra ébredt fel, hogy valaki erőteljesen megzörgette a kabin ajtaját. Az egyik matróz állott a küszöbön, és halkán jelentette:

— Parancsnok, az angol úr megérkezett, és kéreti, hogy jelenjék meg nála a nagyteremben!

Bende sebtiben felöltözött és kilépett a folyosóra. Derús égboltozat terült a hajó fölé, s a csillagok sűrű fűtökben szinte a vízbe lógtak. Könnyű éjszakai szellő suhant végig az óceán felől. A híd alatt szeme a kronométerre esett. Néhány perccel múlt el az éjfél.

A nagyteremben Joms-bankház egy karosszékben ült, és barátságosan üdvözölte a belépő mérnököt, majd az őt követő matrózhoz fordult:

— Most menj, barátom, és ébreszd fel a két bűvárt, s mondd meg nekik, hogy azonnal jöjjenek ide! Útközben az egyik őrnek is szólhatsz, vele is lesz beszélőnivalóm.

A matróz távozott; kisvártatva rá a terembe lépett az őrszem.

— Állj őrt itt az ajtó előtt, és várd meg, míg a bűvárok ide érkeznek. Azután nyitva legyen a szemed, hogy senki az ajtót vagy az ablakot meg ne közelítse! Megértetted?

— Igen, uram!

— Most elmehetsz!

A mérnök izgatott kíváncsisággal figyelte az angol rendelkezéseit, de a Joms-bankház nem zavartatta magát. Türelmet intett, és így néma csendben várták meg, míg Bolbec és Milin is a terembe léptek.

A bankár helyet mutatott nekik az asztal körül; elővette zsebéből a kurta fapipáját, ez lassan megtöltötte. Majd rágyújtott, és nyugodt szippantásokkal győződött meg róla, hogy jól szelel-e.

Jól szelelt!

Azután újra a zsebébe nyúlt, elővette a tárcáját, és kivadászott belőle egy apró papírlapot. Szépen kisimogatta, és az asztal közepére helyezte a mérnök és a bűvárok szeme elé.

A hatás nem késett.

Először a mérnök nyúlt a papír után, megnézte, s a következő pillanatban szinte rémülten kiáltott fel:

— De hisz ez... ez a papír!...

Az angol rátette a kezét.

— Igen... ez a papír ugyanaz a százfontos csekk, amit én ma reggel, itt a hajó fedélzetén ajándékoztam Marrec-nek!

Egy hirtelen, a társaság közé csapó villám nem okozott volna nagyobb meglepetést, mint ez a kijelentés. Az angol diadalmasan tekintett körül, és látható kedvteléssel szemlélte azok meglepetését. Senki sem tudott szóhoz jutni, de ezt a jelen pillanatokban nem is várta. Sűrű pipafüstöt gyártott az arca elé, és úgy folytatta:

— Ez a papírlap most nekünk többet ér, mint a ráírt száz font, ez azt jelenti, hogy Marrec nem pusztult el a tengerben, hanem valami más történt vele, hogy mi, azt ez idő szerint sejtenünk sem lehet! A csekket különben ma este váltották be az egyik vigói bankárnál, de a beváltó nem Marrec volt, amire különben nem is számítottam, és itt van a rejtély folytatása. A bank pénztáránál a kikötőrendőrség egy altisztje jelentkezett az összegért. Későn tudtam meg, ez volt a baj, amikor nyomozni kezdtem, már későn volt. A jelzett egyént nem sikerült felfedeznem, s az a gyanúm, hogy álruhában volt. De ez mellékes most, a fő az, hogy a csekk, mit Marrec leszállás előtt a ruhájába rejtett, újra visszakerült, s így reményünk lehet rá, hogy ezen a nyomon újból találkozni fogunk az utalvány valódi tulajdonosával, s útközben persze sok más egyéssel, amire most kíváncsiak vagyunk. A Joms-bankház szerencséje nem fog elhagyni bennünket! Most már csak az a kérdés, hogy hogyan fogjunk a dologhoz! Erre kell csinálnunk haditervet. Amit én a következőképpen gondolok...

És suttogva hosszú tárgyalásba merültek, már hajnalodott, amikor szétvált a társaság. Az ajtóban az angol még egyszer a bűvárok felé fordult.

— Aztán vigyázat, nyugalom és nyitva tartott szemek! Addig hallgatás és halálos titoktartás!

A két bűvár tisztelgésre emelte a kezét.

— Meglesz, uram! Nyugalom és titoktartás!

És halk léptekkel újból nyugalomra tértek.

A hajón csak az őrt álló matrózok csizmáinak kopogása hangzott.

VII. FEJEZET

amelyben a haditerv lassan kibontakozik

A reggeli nap első sugarára már ismét talpon volt mindenki a hajón.

Kuang-cse volt az egyetlen, ki az éjszakát szokása szerint valahol a parton töltötte, de az ő jelenlétére nem is volt szüksége senkinek. Sőt a Joms-bankház, mikor erről az egyik matróz jelentést tett neki, szinte örvendezve kiáltott fel:

— Ali right! Világért sem fogunk a Mister Citromfűlű után küldeni, megleszünk majd valahogy nélküle is!

A reggeli munka azzal kezdődött, hogy a bűvárszivattyút egy nagyobbfajta bárkára szerelték, s helyébe egy másik kisebbet helyeztek el a Narval orrában. Az ilyen kisebb gépekből bőszeges választék állott rendelkezésre a hajó raktáraiban.

Amint a gépészek ezzel elkészültek, kiosztották a legénység szerepét, erősen lelkére kötve mindenkinek, hogy a tisztét tökéletesen végezze. Erre a kikötésre különben alig volt szükség, mert a múlt eseményei annyira a végsőkig feszítették a személyzet munkakészségét, hogy mindenki biztos lehetett a szomszédja odaadó, lelkes munkájáról. Ma minden gépnél egy mester állott, akit csak egy gondolat foglalt el, a legjobbat nyújtani a közös cél érdekében.

A szerepek szétosztása azért mégis bizonyos meglepetést elített.

A Narval fedélzetén az angol bankár foglalta el a kapitányi hidat, hol a hajó minden részéből összefutottak a telefonvezetékek, s a vezetékek számát néhány új vonallal feszítették ki.

A legénység egy része a tengeralattjáró hajón foglalt állást. Gaos a sóliumlámpa reflektora mellett, Guilvinec a lanszírozásnál, Floch, a gépész pedig az akkumulátoroknál várakozott. Ezek ketten telefon útján közvetlen összeköttetésben állottak a kapitányi hiddal. A legénység közül nyolcan a Narval fedélzetén teljesítettek szolgálatot, akik között csakhamar Bolbec és Milin is megjelentek, mindketten teljes bűváröltözetben. Kettőjük sisakját közös telefonhuzal kötötte össze, mely továbbszaladva a Joms-bankház kapcsolóasztalán ért véget.

Az angol meglegedve tartott szemlét a csapata felett, melynek minden tagjában csak úgy feszült a figyelem és elszántság. Mindenki a helyén volt, s minden a legnagyobb rendben várakozott.

Most Bende Ákos is kilépett a kajütje ajtaján, s egyenest hajó mellé kötött bárkára szállott, melyre kora reggel az első légszivattyút szerelték. Intésére négy kijelölt matróz ugrott melléje, s eloldva a csónakot, erőteljes evezőcsapással a part felé tartott, de nem a kikötő irányában, hanem a hegyfok felé, melynek csúcsán az ódon várkastély tornya emelkedett. A mérnök a kormánylapátnál ült, s a lábai elé helyezett vastag dróttekerccset gombolyította le, hogy ütemesen távolodtak az anyahajótól. Ez volt a negyedik telefonvezeték, melynek szála az angol kezében összefutott.

A bárka a parti sziklák előtt állott meg, pár száz ölnyire kiugró hegyfoktól.

Bende Ákos pihenőt adott a legényeinek, ő maga pedig a bárka egy rekesztékét nyitotta fel, melynek belsejéből egyfelől egy teljes bűváröltözet, másfelől egy tekintélyes hosszúságú kötélhágcsó került elő. A négy evezős, a Narval legértelmesebb legényei, Olivier, az első

kormányos, a két belga gépész és egy negyedik fiatal marseille-i matróz kíváncsian nézték az előkészületeket. Olivier nem állhatta meg szó nélkül:

— Ugyan, parancsnok, mire való ez a készülődés? Ki fog közülünk leszállni a vízbe?

A mérnök csöndesen ráfelelt:

— Én fogok, kedves Olivier barátom, s remélem, itt fent ti jól végzitek a kötelességeteket, s nem járok úgy, mint Marrec és a szegény Kerjean!

Majd az emberei meglepődését látva, hozzátette:

— Ne ijedjete meg, jól állom a vizet, és nem a legelső próbálkozásom ez... de magam is azt hiszem, hogy ez lesz a legveszélyesebb! Azért hát jól figyeljetek ide! Semmi más jelet tőlem nem kaphattok, mint hogy baj esetén megrántom a zsinórt, mert a telefonon egyenest a Narvállal vagyok összekötve, de azt hiszem, hogy erre nem nagyon lesz szükség. Legjobb lesz, ha a zsinór végét Olivier a csuklójára köti, mert úgy érzi meg leghamarabb a rántásomat.

A légszivattyú mélyen a bárka fenekére van szerelve, s így a karjai kívülről sem látszanak. Úgy dolgozzatok vele, hogy távcsövön se vehesse ki senki, mit csináltok. Ezt az ügyességekre bízom. Most óvatosan bocsássátok ki a hágcsót, vigyázva, hogy a végére kötött vasgolyó össze ne hurkolja, ez is úgy történjék, mintha hálót vetnétek. A hágcsó, azt hiszem, elég hosszú lesz. Minden öt méter szurokkal van megjelölve, ezt Le Gall tartsa szemmel. No, rajta!

A hágcsó végre halk csobbanással merült el a vízben. Csendesen oldódott le a tekercsről, míg végre meglazult. A fenékre ért.

Le Gall jelentette:

— Huszonöt és harminc között!

— Nagyon jól van! Itt, úgy látszik, sekélyebb a víz, mint gondoltam! — szolt a mérnök. — Most ügyeljete tovább! Én most végigfekszem a csónak közepén, s ti felöltöztettek búvárruhába. A kabátomat meg a sapkát itt hagyom nektek. Egy közületek vegye fel, s majd időről időre emelkedik fel a csónakban, s egyáltalában úgy viselkedjete, mintha még mindig öten volnátok együtt. Felváltva egy-kettő heveredjék le a csónak fenekére, hogy az esetleges figyelő szemek megzavarodjanak. Érted, Olivier barátom? Ez a hadiállapot!

— Értem, parancsnok úr! — felelte keményen az ősz kormányos.

Ezalatt elkészültek az öltözéssel. Bende Ákos folytatta a rendelkezéseit.

— Most adjátok ide a kezembe a hágcsót, úgy körülbelül ötödik-hatodik foka között. Úgy. Azután zárjátok el a sisak ablakait, kettő álljon a szivattyúhoz, kettő pedig olyan alacsonyan, ahogy csak lehet, dobjon át a bárka peremén. A fő, hogy mindez a legkevesebb mozdulattal menjen. Vigyázni kell! Nos hát előre szépen, nyugodtan, bátran...

A matrózok gépekhez illő simasággal hajtották végre a parancsot. Egy tompa loccsanás, és Bende Ákos eltűnt a szemük elől.

Ugyane pillanatban megszólalt a bankár füléhez illesztett telefon a Narval kormányhídján.

— Halló... a manőver sikerült, öt méterrel a víz színe alól beszélek!

— Ön az, Mister Bende Ákos?

— Én vagyok! Észrevett valamit abból, ami a bárkánkon történt?

— Semmi gyanúsat, pedig ugyancsak figyeltem a távcsövemmel!

— Akkor valószínű, hogy máshonnan sem láthattak egyebet... no, Isten velünk... most óvatosan lefelé haladok!

A Joms-bankház mintha csak erre várt volna. Sietve kapcsolta át más vonalra a telefont.

— Halló... Mister Floch! — kiáltott belé.

— Rendben, Mister Joms-bankház, én a helyemen vagyok!

Az angol ezek után tovább zongorázott az asztalon.

— Halló... Gaos!

— Jelen! Nincs semmi baj! — dörmögte vissza egy reszelős, mély hang. — Guilvinec is itt áll mellettem!

A bankár most a harmadik oldalra fordult.

— Halló... Bolbec és Milin... most rajtatok a sor. Indulni!

A két bűvár egyszerre lépte át a hajókorlátot, a kettős horgonylánc mellett lefelé indultak. De csak pár méternyire, ott a lánchoz erősítve egy bűváruhába öltöztetett bábu lebegett a víz alatt, nehéz ólomcipőben. Azt leoldották a helyéről, és az előre előkészített csigán lassan lebocsátották a mélybe. Azután megint fellépkedtek a hágcson, és meglapultak a tengeralattjáró oldalán. Egy hosszabb karú ember könnyen elérhette volna őket a felszínről.

A matrózok pedig erejük szakadtáig szivattyúzták nekik a levegőt.

VIII. FEJEZET

amelyben újból sok csoda történik

A talaj, ahol Bende Ákos a fenékre ért, homokos volt. Az apró, iszapos szemcsék az évszázados nyomás alatt tömören összesajtolódtak, úgy, hogy valóságos kőréteget alkottak a sziklafal fölött. Párhuzamosan futó apró nyergecskék pászmái haladtak tova, s a nyergek gerince sok helyen éles volt, mint valami késpenge. Némelyik alig hogy kicsorbult a bűvár léptei alatt. A bizonytalan talaj lassúvá tette a haladást, pedig a mérnöknek hamarosan alkalmas bűvőhelyre kellett találnia.

Útját nem a part felé vette, hanem ellenkező irányban, amely felől az óceán víz alatti medencéjének titokzatos határai sötétlettek. A talaj erre lankásan emelkedett, s a villamos lámpa fénye a távolban nagy, otromba sziklákat vont derengő világításba.

Harminc-negyven métert haladhatott így — a jelzősinór egyenletes feszültségéből érezte, hogy fent, a víz színén a bárka pontosan követi útját —, amikor a tengerfenék alakulata teljesen megváltozott. Mintha egy egészen más világba jutott volna. Embermagasságnyi sziklatömbök meredtek itt eléje, mindmegannyi hatalmas oszlop, némelyik derékban törve hajlott a szomszédja vállára, hatalmas ívet alkotva, melyen valaha a Néreiszek* diadalmenete vonult keresztül. Ezeket messze ki kellett kerülnie, hogy a légtömlő függélyes vonalban kösse össze a felszínnel s a szivattyúval, mely most az élet és halál kérdését hordta magában.

* Néreiszek — a tengeristen lányai a görög hitregékben

Néhol alig féllépésnyire szoros sikátor vezetett át a két sziklatömb között, másutt nagyobb tisztás következett, amit kör alakban fogtak körül a természet faragta oszlopóriások; a mély vizek hatalmas dómja volt ez, ahová a felülről derengő zöld tetőn keresztül pillantott le az Isten szeme.

Bende Ákos a kötélhágcsó utolsó fokába fűzve karját, körülnézett a fönségében is félelmes helyen. Az oszlopok között néhol egy-egy sötét árny suhant előre, s a rávetődő fénysugárban meghökkenve állt veszteghelyében. Lapos, éles bordájú sárkányok voltak ezek, a tenger apró fenevadjai, kiülő szemekkel, amint csodálkozva néztek szembe a föld urával. Mozdulatlan tekintetük megbabonázva meredt a lámpába, csak az uszonyaik lebbentek néha egyet, s lassú szájnyitogatással pipálták a vizet. Lába előtt a növényzet is mind sűrűbbé vált; odább már egész kis erdők derengtek a félhomályban. Embermagasságra feltörő ciprus alakú fűvek, miket ujjnyi vékony törzs kötött a talajhoz, s mint valami rejtelmes, néma hadsereg álltak körbe mereven, a lombjuk nem mozdult, s gyertyaszálként, egyenes vonalban következtek sorra egymás mögött. Ha egy menekülő hal arrafelé tartott, széthajoltak az útjában, mint a kalászos mező, s míg lomhán megint függélyes helyzetükbe vissza nem tértek, soká mutatták a menekülő zegzugos útját.

Nyugat felé egy kis tisztás mutatkozott az oszloperdőben, s a megszakított sor középpontján, mintha oltár lett volna, egy hatalmas négyzet alakú kőszikla körvonalai látszottak.

A mérnök nekivágott a sűrű rengetegnek, s egyenesen a kő felé tartott. A talaj e része már rohamosan emelkedett, s az emelkedéshez

mérten a sötétzöld ciprusfüvek rendre kisebbedtek. Az utolsók már alig értek derékig. A négyszögletes szikla oldalain durva faragások látszottak; ez a kőtömb alighanem akkor hullott alá, mikor száz évekkel ezelőtt a szirtfok várkastélyát építették. Bende Ákos körüljárta a követ, s amikor a tenger felőli oldalához ért, riadtan állt meg helyében. Alig egyméternyi sima út következett mögötte, s az út széle mereven levágva, egyenes irányban szakadt le a mérhetetlen mélységbe. A tenger alatti fűrészfog legfelső élére ért, s a szakadék északnyugatról délkeletnek olvadt be a zöldecs félhomályba. Ez volt az út utolsó pontja. Itt már a víz áramlása is észlelhető volt, mely a tenger felől a száraznak tartott. A mérnök letépett egy marok fűvet a szikla oldaláról, s magasra tartva elengedte. A fűcsomó szétterült a vízben, s lassan elúszott a mögötte álló sziklacsoport felé.

Bende Ákos leült a sziklaéle, és lábát a mélységbe lógatta. Körülnézett még egyszer, majd kioltotta a villamos lámpát.

Lélekdermesztő, bús sötétség fogta most körül, melyben érezte, hogy keresni kell az emberi szót. S a Narval kormányhídján megzörrent a telefon.

— Halló... Mister Joms! Azt hiszem, jó helyet találtam magamnak. Mögöttem egy hatalmas szikla, előttem a mélység... sötétben vagyok, és be kell vallanom, hogy kissé vacog a fogam. Nem valami barátságos hely ez, azt mondhatom! Belülről fázom... pedig, no lám, most veszem csak észre, hogy itt a víz egy cseppet sem hideg; eddig nem volt időm rágondolni! Sőt, mintha valósággal langyosnak érezném! Azt hiszem, valami melegforrás lesz itt a közelben!... Halló... Mister Joms... hogy érzik magukat ott fenn a napvilágnál?

— Köszönöm, Mister Bende Ákos... elég kellemesen! Éppen most gyújtok rá egy pompás havannára... ne kínáljam meg kegyedet is?!

— Elengedem, Mister Joms; itt nagyon a torkomra menne a füstje!

— Nem erőltetem, Mister Bende Ákos, majd félreteszem a legközelebbi találkozásra!

— Számítok rá, kedves Mister Joms; egyébként pedig hogy vannak odafent?

— Mindenki a helyén van, és alig várja, hogy újságot halljon öntől! Bolbec és Milin már régen a tenger alatti naszád oldalában kapaszkodnak, és éppen most panaszkodtak, hogy majd megveszi őket az Isten hidege!

— No, akkor én jobban jártam, mert kicsi híja, hogy nem izzadok... hohó... Mister Joms... azt hiszem, itt történik valami!... Az imént mintha egy fénysugarat láttam volna bal kéz felől!

— Vigyázat, Mister Bende Ákos, minden erejét feszítse meg, és nézzen... és lásson...

Pillanatnyi szünet után hallatszott:

— Hahó... nem tévedtem. Mister Joms, figyeljen ide! Bal kézre a fejem fölött egy fénysugár közeledik erre, a sugár vízszintes irányban halad, még elég gyenge, de folyton erősödik!

— Halló... halló... nem érintette a fény az ön rejtekhelyét?

— Nem... egészen más irányban megy... a Narval elé úszik!... Most már látom! Egy torpedó alakú lövegből árad, melynek elől mintha két szeme volna, a szemekből árad a fény, jobbról-balról egy-egy sugár, s a fény mezője tízölnyire a torpedó előtt egybeesik, ott a legvilágosabb.

Már a csavarját is látom. Az egész nem nagyobb egy egyszerű lövegnél, lehetetlen, hogy egy ember férjen bele!

Halló... most egy másik úszó test is jön, ennek nincs fénynyalábja, az egész olyan, mint valami ovális, lapos tutaj, amit hátul két csavar hajt. Ez gyorsabban megy, mint a torpedó. Ha pár öllel odább vagyok, egyenest a levegőcsövemnek úszna. Itt nincs semmi baj. Már elhaladtak a fejem fölött... Halló... most jobban láttam a tutajt is, egy pillanatra csak, amint átvágta a torpedó fénymezejét. Csuklós acélsínekből összerótt szerkezet, amely olyan, mint egy kinyújtott tenyér, két henger alakú tömlő tartja jobb- és balfelől. Már messze járnak, alig látom őket...

Az angol sebtiben megkérdezte:

— Milyen gyorsasággal mennek?

— Ahogy megfigyelhettem, nem tesznek meg többet két ölnél másodpercenként.

— Ali right! — kiáltotta az angol. — Most csak vigyázzon, és ne távozzék a helyéről! Két öl másodpercenként, tehát négy és fél perc alatt érhetnek ide!

A Joms-bankház kitette maga elé a kronométert, és tekintetét rászégezve, halkán olvasta a percekét.

— Egy... fél... kettő... fél... Mister Floch vigyázat! Indítsa el az áramot! Bolbec és Milin, figyeljete! Négy... egytized... kettő... három... négy... Gaos, világosságot! Előre!

A Narval egész testében megrendült a hatalmas áramra, a mélység egy pillanat alatt vakító fénybe merült, s a lanszírozó csőből a csappantyú nyitott ágakkal, mint a kilőtt ágyúgolyó, zúgott lefelé.

A Joms-bankház a kormányhíd oldalához futott, s az előre elkészített kémlelőcsövön a mélységbe tekintett. A nappali fényben egy pillanatra látszott, amint begömbült ujjakkal egy hatalmas acéltenyér a búvárruhába öltöztetett bábu felé nyúl, s azt derékon ragadva letépi a láncról. A csappantyúfogó föléje ért, még egy másodperc... és a fény sugarban koromfekete felhő terült szét, mintha egy tintaóceán ömlött volna ki, s az elfedett fény sugarat, acélkart, csappantyút, mindent! Az ellenségnek megvolt a maga védőrendszere!

A Joms-bankház harsányan a telefonba kiáltott:

— Halló... Guilvinec... fogtad?

— Fogtam, Mister Joms-bankház, de nagyon könnyen jön a lánc, azt hiszem, elszalasztottuk az ipsét!

Majd egy perc múlva újra megszólalt:

— Úgy van, mister a csappantyú üres, a zsákmány elmenekült!

Az angol újra a mérnökkel kapcsolta össze magát.

— Mister Bende Ákos... be kell vallanom, hogy ügyetlenek voltunk, és elszalasztottuk őket! Most vigyázzon... azt hiszem, vissza fognak vonulni!

A válasz legott megérkezett:

— Már látom is őket, a torpedó most is előrejön, azt hiszem azért, hogy az utat megvilágítsa. Most haladnak csak igazán gyorsan! Az előbbi tutaj most gömb alakú, nagy hullámzást okoz, egy szikladarabot le is döntött az útjában!... Halló... már elhaladtak. Csak a víz kavarog a nyomukban! Várok egypár percet, és azután megrántom a zsinórt!

— Rendben van, Mister Bende Ákos! — felelt az angol. — Halló... Bolbec és Milin, végeztünk, azt hiszem, ti is azt láttátok, amit én! Helyes! Most vágjátok el a telefont, ami eddig egymáshoz kötött, s az egyik másszék be a lanszírozókamrába, a másik feljöhet. Halló...

Guilvinec, tartsd nyitva a lanszírozókamrát, és várd meg, amíg az egyik bűvár odaér! Rendben! Gaos, kiolthatod a sóliumot! Mister Floch, a szivattyúgépet indítsa el a lanszírozóban, ha a bűvár beérkezett. Ő maradjon lent a tengeralattiban, a többiek pedig jöjjenek fel a fedélzetre!

És ezzel felállott a telefon mellől. A távcsövet a szeméhez illesztette, s azon át jól kivehette, hogy a külső bárkánál éppen most ér a felszínre Bende Ákos, leoldják róla a bűvárruhát, s a járma lassú evezőcsapásokkal megindul a Narval felé.

IX. FEJEZET

amelyben Bende Ákos megtanul zajtalanul szivarozni

Hátravolt még az utolsó feladat, az „eltűnt” bűvár megsiratása. Ez is benne volt a napiparancsban, végig kellett csinálni. Ezért, amikor Bolbec egyedül merült fel a tengerből (Milin ezalatt már vígan pipázott a tengeralattiban), a kétségbeesésnek bordarengető kitörései szakadtak fel a legénység ajkairól.

A személyzet java része délfrancia volt, s a délfrancia mind született komédiás. Olyan jeremiáda, vagyis siránkozás és zűrzavar támadt a hajón, hogy az sem volt különb, amit tegnap műveltek, pedig akkor komolyan meg voltak ijedve. Ha egyik-másikban ellankadt a kétségbeesés, a háta mögé került Guilvinec öklével nagyot bökött az oldalbordái közé.

Attól ordított csak szépeket az illető!

Ha valaki messziről távcsövön figyelte volna meg a fedélzetet, meg lehetett volna győződve arról, hogy a hajóról ismét egy áldozat veszett a tengerbe.

A Joms-bankház szemhunyorogva járt körül az emberei között, és valóságos kéjjel élvezte a rémes hangokat.

A külső bárka most ért a hajó oldalához. A mérnök egy-kettőre a fedélzeten termett, s az eléje siető angollal jelentősen, hosszan kezét szorított. Majd tréfára fordítva a dolgot, mosolyogva szólt:

— Well, ha jól emlékszem, mister, egy kitűnő havannát tett félre a számomra!

A bankár kinyitotta a tárcáját.

— Ez a legszélső az, azt hiszem, jól fog esni; hanem mondja csak, kedves Bende Ákos! Tudna ön zajtalanul szivarozni?

A mérnök egy kis csodálkozással tekintett a kérdezőre, de azért habozás nélkül ráfelelt:

— Még nem próbáltam, de azt hiszem, bizonyára sikerülni fog!

— Akkor hát jöjjön velem, mutatni akarok önnek valamit! — szólt az angol, s a mérnök karjába fűzve a kezét, vezetni kezdte a fedélköz folyosója felé.

— Hova készülünk? — kérdezte Bende, megállva a legelső fokon.

— Csitt! Mindjárt meglátja! Tanácsolom azonban, hogy kövesse a példámat, és szintén lábujjhegyen lépkedjen!

Nesztelenül haladtak le a lépcsőn, s a folyosóra érve az angol előresietett. Egész a térképteremig haladt, ott intett Bendének, hogy tekintsen a terembe. A mérnök engedelmeskedett a felhívásnak, s a jelzett irányba nézett. A látványtól kevés híja, hogy hangosan fel kiáltott, s ha a bankár vissza nem tartja, felemelt ököllel rohan be az ajtón.

A bankár keményen megmarkolta a karját, és közvetlen közelből sziszegve súgta a fülébe:

— Mondtam már, hogy a nyugalom a fő! Tanuljon meg zajtalanul szivarozni, ez egy elsőrangú életszabály, és úgy nézze, amit lát!

A teremben az asztalra terítve hevert az elsüllyedt hajók csoportjának nagyított fényképe, pontos léptékkal s mélység jelzéssel ellátva, mely így a legkitűnőbb részletes térképet is messze felülmúlta; fáradságos munkája az elmúlt heteknek; a fényképek fölé hajolva pedig nagy igyekezettel dolgozott egy sikerült másolaton Matasoto,

Kuang-cse japán szolgája, akit ura állítólag azért hozott keletről magával, mert kitűnően tudta készíteni az ópiumos feketekávé.

A Joms-bankház csendesen visszaigazította a függönyt.

— Azt hiszem, eleget látott! Most jöjjön, kövessen újra a fedélzetre!

A mérnök ellenszegült.

— De itt most ez a bandita a mi térképeinket másolja...

— Ne törődjék vele, bár eltalálta az igazságot; igen, ez egy bandita, fiókbanditája az igazinak, annak a cinóberlelkületű Kuang-csének. Ezek szedték fel a mi orrunk elől az Abu-Kíri kincset, meg a másikat is, s az ezüstflotta rakományára is ezeknek a foga fáj, ezek tüntették el Marrecet és Kerjeant, s ezek ölnének meg egy szemhunyorítás nélkül valamennyiünket, ha az nem lenne feltűnő! Igen, ezek a mi ellenségeink, és ha a Joms-bankház szerencsecsillaga velünk marad, ezeket fogjuk mi agyoncsapni, mint holmi szemtelen moszkitókat! De most gyerünk a fedélzetre, ott minderről könnyebben eshetik szó!

Bende Ákos megadta magát.

A fedélzeten leültek egymással szemközt két tábori székre, s mielőtt a mérnök szóhoz jutott volna, a bankár hirtelen egy kérdéssel fordult feléje.

— Akarja látni, hogy min dolgozik ott lent az a japáni? — S meg sem várva a feleletet, egy összegyűrt tervrajzot vett elő a zsebéből.

— No, lássa, ezen! Érdekli, hogy hogyan jutottam hozzá? Azt is elmondom. Az éjjel, amikor hazaértem, már mindenki aludt, s csak az örök járkáltak a fedélzeten. Megkérdeztem az egyiktől, hogy a fedélközben vigyáz-e valaki. Azt felelte a matróz, hogy aligha, mert arra senki sem kapott parancsot. Gondoltam, hogy akkor legjobb lesz, ha körülnézek magam. Amúgy is sötét volt, hát nagyon óvatosan léptem... mindenfelé csend volt, és sötétség, csupán a térképteremből derengett világosság. Nem lehetett lámpafénynek nevezni, de sötétségnek sem! Aha — mondok —, itt valaki tolvajlámpával működik! És úgy is volt. Az ablak előtt az egyik függöny egy hajszálnyi rést engedett, azon át benéztem. Akkor is Matasoto ült az asztalnál, és nyugodtan rajzolgatott. Mellette, jól a keze ügyében, egy browning hevert. Megvagy már, teavirágom, gondoltam, de eszem ágában sem volt persze, hogy zavarjam. Ma reggel aztán megvártam, amíg feljön a fedélzetre, s ekkor a szobájába osontam. Most meg az én kezem ügyében volt a browning! Egy szó, mint száz, addig kutattam, míg a derékaljában megtaláltam a térképet. Persze nem hagytam ott. Ez az itt ni, a kezemben, egészen ügyes munka, nem is nézné ki az ember egy inasféléből, hogy ilyesmire képes. Negyedóra múlva a szobájába ment, és persze keresni kezdte a rajzot, valószínűleg azért, hogy kicsempéssze a partra valahová. Mondhatom, derekasan meg volt lepetve, amikor sehol sem találta. Egy óra hosszat kereste, felforgatott mindent a kajütjében, míg végre belenyugodott, hogy elveszett. Én mindenkit elparancsoltam a fedélközéből, és lestem, hogy mikor indul megint a térképszoba felé. Nagyon ügyesen csinálta a dolgát, porolóval a kezében ment be, úgyszólván mindenki azt hihette, hogy takarításban föl a feje. Hagytam, hadd dolgozzék... No, ugye hogy ügyes másolatot készített!

Bende Ákos meglepetve forgatta a rajzot.

— Mondhatom, valóságos szakember műve!

— Hát persze hogy szakemberé! Arról beszélni sem kell, hogy Matasoto éppen olyan mérnök, mint kegyed, kedves Bende Ákos; ó, a

japániak külön tréfát is elkövettek már egynéhányat. A jelzések a terven japán nyelvre vannak átírva, s egy kissé értek hozzá, mióta Sanghajban volt velük dolgom. Az ezüstrakományok helye mindenütt külön ki van emelve, s úgy érzem, hogy ebben nekik már nagyobb a gyakorlatuk, mint nekünk. Néhány javítást, jó lesz, ha rávezetünk a térképeinkre mi is... most azonban vigyázzon, tegye el a rajzot, úgy hallom, valaki jön felfelé a lépcsőn.

Bende sietve hajtotta össze a papírt, s alig volt ideje elrejtteni, amikor a fedélköz feljárójában Matasoto alakja jelent meg.

A japáni figyelmesen körülnézett, majd felfedezve a bankárt és a mérnököt, egyenesen feléjük tartott.

— No, mi az, Matasoto, tőlünk kívánsz valamit?

A japáni kezeit simogatva megszólalt:

— Igen, Sir, engedelmet akartam kérni, hogy a partra mehessek, Kuang-cse gazdám biztonnyal már várakozik rám!

— Helyes — felelt az angol —, és mikor fogsz visszatérni?

— Amikor Kuang-cse gazdám kívánni fogja!

— És mikor fogja ezt tőled Kuang-cse kívánni?

— Még ma este, de meglehet, hogy csak holnap hajnalban!

— Jól van, elmehetsz, és mondd meg Kuang-cse gazdádnek, hogy már alig várom, hogy megint láthassam kanári-ábrázatát!

— Yes, Sir! Át fogom neki adni az üzenetet!

A Joms-bankház két matrózt intett magához.

— Vigyétek ki a japánit a partra, és a csónakkal térjete azonnal vissza!

Matasoto szinte a földig hajolt, és kezeit dörzsölve, mosolyogva szállt a csónakba.

Amikor jóformán eltávolodtak már a hajótól, az angol hangosan elkiáltotta magát:

— Gaos és Guilvinec!

A két izmos legény fürgén szaladt a bankár felé.

— Engedjétek le a másik csónakot, és üljetek az evezők mellé! Látjátok ott azt a csónakot? Amikor a lehorgonyzott bárkák közé ér, megindulunk mi is. Nekik onnét az út a partig háromszáz méter, nekünk innen kilencszáz, mégis, ha velük egyszerre érünk a partra, de úgy, hogy a japáni észre ne vehessen, tíz fontot kap tőlem mindegyiktek!

Gaos feldobta a sapkáját a levegőbe, és vidáman felkiáltott:

— Hurrá, regatta!... Kezeskedem, uram, hogy előbb ott leszünk, mint az!

A japáni csónakja most tűnt el az első, horgonyon álló halászbárka mögött; de a következő szempillantásban a Narval csónakja is vízen lebegett. A mérnök és az angol a hátsó padokra ültek, a két hajós pedig teljes erővel nekidőlt az evezőknek.

— Sietnünk kell — jegyezte meg Bendének a Joms-bankház —, mert még kisiklik a kezünk közül ez a bandita! No, de azért azt hiszem, hogy ettől nem kell már nagyon aggódnunk!

Gaos és Guilvinec úgy eveztek, mint valami tritonok*, s a csónak szinte szárnyat kapva repült a part felé.

* Triton — félig hal, félig ember alakú tengeristen az ókori görög mitológiában

Még nem is érték el az első bárkát, s az angol már tárcájába nyúlt, s kivette belőle a két darab tízfontos bankjegyet, pedig a Joms-bankház, hagyományához híven csak biztosra nyitotta ki a pénzes erszényét.

X. FEJEZET

*amelyben kiderül, hogy szárazföldön is történhetnek
csodálatos események*

A mérnök és a bankár a kikötő egy távolabbi részében szállottak partra.

Dacára annak, hogy megelőzték a japánit, sietniök kellett, hogy idejében a kikötő bejáratához érjenek, s a zsákmányukat el ne szalasszák. A parton sorba rakott hordók védelme alatt jutottak előre, s éppen egy átjáró úthoz értek, amikor a mérnök visszarántotta a mellette haladó angolt.

— Vigyázzunk! Itt jön!

Csakugyan Matasoto közeledett. Ugyancsak szaporán váltotta a lépéseket, bár néha-néha visszatekintett. Látszott rajta, hogy a mögötte járókra gyanakodik, s közben eszébe sem jut, hogy oldalról is megfigyelik. A két kémlelő a hordók gúlái mögé lapulva várta meg, amíg a japáni elhalad a túlsó oldalon.

Matasoto messze elkerülte az új városrész lakott helyeit, végighaladt a parton, s határozott lépésekkel befordult a régi város egyik sikátorába, melynek két oldalán régi, omladozó házak emelkedtek, egymásra építve, mint valami galambdúc, s amelyekben a világ minden részéből összeverődött nemzetközi csőcselék lakott.

A nap már eltűnt az óceán hullámaiban. S percről percre észlelhetőbbé lett az est erősödő félhomálya.

A mérnök és az angol futva igyekeztek a sikátor felé; sietniök kellett, mert így is csak egy szempillantásra látták a japánit, amint az utca végén balra kanyarodott.

A Joms-bankház hátsó zsebébe nyúlva elővette a revolverét, s futás közben magyarázólag fordult Bende Ákos felé.

— Itt nem árt, ha kézben tartjuk az ilyesmit! Tapasztalásból tudom, hogy errefelé minden szép szónál többet ér egyetlen jól célzott acélvégű!

A sikátor meglehetősen hosszú volt, és csak a véletlenül múlt, hogy Matasoto el nem tűnt az üldözői elől. A saroknál megint meg kellett lapulniuk, mert alig pár lépésre tőik, a keresztutca közepén állott a japáni kém, és egy alabástromszobrot áruló honfitársával beszélgetett. Hogy miről volt szó közöttük, embereink nem érthették, mert hazájuk nyelvén beszéltek.

A mindjobban beálló sötétség megengedte, hogy néha-néha kipillantsanak a sarok mögül, s egy ilyen alkalommal látták, amint Matasoto társa az egyik ajtóhoz lép, és ököllel bezörget rajta.

A zörgetésre egy sárga bőrű nyitott ajtót, akinek kis égő pipa volt a kezében. Matasoto kísérője pár szót váltva átadta kosarát ennek, ő maga pedig a japánival együtt megindult a sikátoron felfelé.

Most már nem kellett attól tartani, hogy bárki is felismerje az üldözőket, inkább arra volt tanácsos ügyelni, hogy valami kődarabban fel ne bukjanak, melyek minden lépten-nyomon szanaszét hevertek az úton. No de ha nekik vigyázva is kellett lépkedniük, az volt a vigasztaló, agy az előttük haladók se láthattak jobban. Lámpának hírehamva sem volt, gomolygó felhők borultak a fülledt levegőjű sikátorokra, s ha néhol egy-egy csapszék ajtajából nem szűrődött

volna ki némi fény az utcára, százszor elvesztették volna az előttük haladók nyomát, annyira elnyelte alakjukat a bársonyos sötétség.

Így haladtak át bukdácsolva, zezugos vonalakban az óvároson.

Ha előbb az utcákon ödöngő matróz- és halásznépség kérdő tekintete zavarta embereinket, most már ettől sem kellett tartaniuk. A városnak ez a része már teljesen kihalt volt és szinte a falakon keresztül is kihallatszott a szobában alvók hortyogása.

Egy alacsony kőfal állt itt keresztben az utca végén, mely a középső részén már majdnem egy vonalban volt a körülötte heverő temérdek törmelékkel. Matasoto és társa habozás nélkül áthaladt ezen, és eltűnt a fal mögötti babérbokrok sűrűjében.

— Hová mehetnek ezek? — kérdezte a Joms-bankház mintegy önmagától, amint egy pillanatra megállt a faltöredék előtt, hogy kifújja magát.

Mintha a kérdésre érkezett volna a válasz, a hold kibújt egy felhőpalást alól, s aranyos világításba vonta a vidéket.

— Hja, persze — kiáltott fel az angol előremutatva —, természetes, hogy oda mennek! Ez már előbb is eszünkbe juthatott volna! Nézzen csak arra, Mister Bende Ákos!

— A várkastély!...

— Hát persze hogy az! Keresve sem találhattak alkalmasabb helyet egy ilyen bagolyvárnál! Nézzen csak oda, ott másznak felfelé, a bokrok között.

A mérnök tüstént követni is akarta a japánok példáját, de a Joms-bankház visszatartotta.

— Ne siessünk úgy, várjuk meg, amíg a holdvilág megint elsötétül, akkor gyorsabban és biztosabban haladhatunk. Ne felejtse, hogy ezek sokra képesek! Addig is tekintsünk körül!

A város legutolsó házai álltak mögöttük, azon túl már bozótos, bokros liget sötétedett a helyenként meredekre hajló domboldalon, ami csúcsát a várkastély előtt érte el. A várfalak túlsó oldalán keskeny terasz következett, mely függélyes sziklafal felett emelkedett a tenger fölé.

A várkastély sötét árnyképe megfélemlítő külsővel vált el a holdsütötte tenger háttérétől, s ablakai, melyeken itt-ott áttört a holdfény, megannyi félig lehunytt szemeknek látszottak, melyekkel a halál célzott a közeledőre. A tájkép így nagyon romantikus volt, de módfelett hátborzongató.

Az angol is azért figyelmeztette erre a barátját, hogy ha másért nem, legalább a változatosság kedvéért féljenek is egyet. De nem sokra ment a jó szándékkal. A mérnök kijelentette, hogy tegnap félt utoljára, lent a tengerben, de ott is csak attól, hogy náthát talál kapni a víztől, s így Joms-bankháznak le kellett mondania a tervről.

— Tudja isten — adta meg magát vállvonogatva —, engem se tudnak megrémíteni ezek a tojássárgájából készült banditák! Csak a mi derék bűvárainkat találjuk meg, lehetőleg életben, s még jobban fittyet hányok nekik!

— És ha meghaltak már?

— Akkor... hát akkor a legelső szemem elé kerülő kínaival kevesbedni fog a mennyei birodalom alattvalóinak száma! — szólt, és jelentősen intett a revolverével. Majd legott hozzátette: — Azt hiszem, indulhatunk, egy-két pillanat, és megint elbújik a hold! Legokosabb lesz, ha toronyiránt haladunk előre!

S azzal átugrott a falon.

A mérnök követte.

Mintha valami hatalmas kéz egy lámpát oltott volna ki, előbbi világosság rohamosan csökkent, s csakhamar újkoromsötétség vette körül őket.

A mérnök nyomon követte a Joms-bankházat, ki nevét megszegyenítő könnyedséggel siklott tova a bokrok között, ügyelve, hogy lépése zajt ne üssön.

Negyedóráig tartó folytonos mászás után a domb tetején állottak, a várfalak tövében. Lent, a mélyben a Narval lámpái virrasztottak a tenger színe felett, s alulról időnként felhangzott a sziklához ütődő hullámok robaja.

A két embervadász a bokrok járatlan sűrűjét kereste, mert a várkastélynak a város felé eső kapuja előtt mindenütt sűrű bozót nyomakodott fel a várfalak közepéig.

Az erődítmény maga nem sok művészi szépet nyújtott. Építői inkább tömegére, mint szépségére ügyeltek, s e céljukat a kastély még évszázadok múlva is híven megmutatta.

A tenger felőli oldalon, nehézkes bástyaöv közepén, az öregtorony még elég épen állott, s az idő morzsoló hatása inkább a városra néző falakon érezte erejét.

Az angol a várkastélynak ezt a részét szemelte ki, mint a legalkalmasabbat a behatolásra, s amennyire a sötétség engedte, alaposan szemügyre vette a külső bástyaövet.

Egy helyen a fal tövében földből hányt emelkedés volt, melyről egy középtermetű férfi nyújtózkodás nélkül elérhette az egyik ablak alsó párkányát.

— No lám, ezt a lépcsőt mintha csak nekünk tették volna ide! — kiáltott fel az angol, s anélkül hogy megvárta volna Bende választ, nekifohászzkodott, és könnyed lendülettel felhúzódott a párkány peremére.

A mérnök követte a példát, és árnyékuk a következő pillanatban eltűnt az ablak ívezete mögött.

XI. FEJEZET

*amelyben hőseink egy lyukon át belátnak
a sárga bőrűek lelkébe*

— No de most merre? — szólt halkán a Joms-bankház, körültapogatózva a nagy semmiben. — Ha nem tudnám bizonyosan, hogy merre van az orrom, meg se tudnám találni ebben a harapni való sötétben! Egy vakondok is megirigyelhetné ezt a föld alatti kényelmet!

Valóban, e folyosó sötét volt, mintha levegő helyett a legfeketebb tintába kerültek volna.

— A legelső, amit tennünk kell, hogy átlátszóbb sötétbe jussunk! — felelt a mérnök, és tapogatózva megindult a folyosóban.

A környék teljesen néptelennek látszott. Süket, éjszakai csend vette őket körül, melyben a legkisebb mozdulat is visszhangos zajt ütött. A folyosó végén valami lyuk látszott, mely körül enyhébb volt a homály. Errefelé tartottak, és bizony szerencséjükön múltott csupán, hogy valami üregbe nem zuhantak.

A folyosó padozata, néhány feltépett kockától eltekintve, eléggé épen állta ki az évszázadok viharait.

A célnál, amely felé törekedtek, bedőlt egy boltív, s ahogy a törmelékek között tapogatóztak, egy lépcsőfok került a kezük alá.

— Stop! — örvendezett az angol —, itt valami lépcsőt érzek, ami felfelé halad; ezen felmászhatunk!

A lépcső a várfalak gyilokjárójára vezetett. Négykézláb másztak fel ezen, és felérve a szabad ég alá, nagyot lélegzettek az enyhe éjszakai levegőben.

A járdát kétoldalt embermagasságnyi rovátkák szegélyezték. Ezek egyik fogazatában Bende Ákos kinézett a várudvarra. Első pillanatra elfelejtette, hogy koromsötétségben van, s hirtelen visszakarta fejét. Csak annyit sűgött a Joms-bankház felé:

— Kuang-cse!...

Újból kitekintettek a kőmellvéd mögül, s érdeklődve figyelték a látványt.

Valóban Kuang-cse volt. A potrohos kínai ezúttal nem viselt cilindert, s a szokott hosszú köpenyeg se fedte — az angol szavajárása szerint — „sárguló termetét”. Hazájabeli divat szerint bőre szabott, kék vászonruhában volt, s egy tenyéryi gyékénysapka képezte a koponyája fedelét. Jobbjában kis kézilámpát tartott, s azt lóbálgatva nyugodt lépésekkel haladt át a várudvar gyomos kövezetén. Az öregtorony vasajtaja előtt megállt, majd anélkül hogy körülnézett volna, megnyomta a kilincset, és eltűnt az épület belsejében.

— Az öregtorony — kiáltott Bende Ákos —, abban lesz minden, amire kíváncsiak vagyunk!

— Mármost az a kérdés, hogy hogyan jussunk oda? — tűnődött az angol. — Ha verekedni akarunk, akkor most egyenesen az ő útját kell követnünk; ha azonban más, okosabb valami a szándékunk, akkor óvatosan kell körülnézni!

— Nézzünk előbb körül; a verekedésre azután is ráérünk! — tanácsolta a mérnök. — Ahogy látom, innét egy magasabb bástyára lehet eljutni, s az már közel van a torony falához; tartsunk arrafelé! Előre!

A szemük most már jobban hozzászokott a félhomályhoz, s így baj nélkül feljutottak a második bástya gyűrűjére. Ez már nem volt olyan ép, mint a többi, de szerencsére csak a keleti oldalon omlott be, pár lépésnyire a helytől, honnét egy csapóhíd hajlott fel az öregtorony legfelső peremére. Egy-két szempillantás, és a körbefutó toronyfal tetején voltak.

A torony belsejében már valóságos sétaút várakozott rájuk. A belső falba épített gyámköveken csigavonalban egy keskeny járda futott lefelé, körülbelül a torony felső harmadáig, ahol a boltíves kupola külső domborodása zárta el a további utat. A kupola legmagasabb pontja majdnem olyan magasra ért, mint a falgyűrű pereme, mint valami kürtöbe szorult óriási labda, valóban nagyszerű látványt nyújtott. Megérkeztek. A kupola az öregtorony termének mennyezetét képezte, és sugara tíz méter is lehetett, úgyhogy „körültapogatózása” meglehetősen hosszú időbe tellett. Ettől a művelettől függött a vállalat sikere. Ha itt nem találnak nyílást, a csendes kémlelődés csütörtököt mondott, s nem marad más hátra, mint a verekedés — életre-halálra!

Még a kupola kerületének felét sem csúsztak végig, amikor a mérnök suttogva megszólalt:

— Nini, világosság!

A félíves hajlásból egy helyen, körülbelül kétember-magasságnyira, mint valami gömbölyű szemén át, fénysugár tört elő. Halványan bár, de eléggé elütően a környék sötéttségétől.

— Oda fel fogunk mászni! — jelentette ki halkán a bankár.

A szándék azonban nem teljesült minden akadály nélkül. A kupola külső falát az eső síkosra mosta, és régi építői akkora gonddal faragták össze a köveit, hogy sehol se mutatkozott hézag, amelybe kapaszkodni lehetett volna, régre is úgy oldották meg a kérdést, hogy az angol végighasalt a kövön, s a mérnök, mint valami létrán, felmászott rajta egész a válláig. Innét jó kinyújtózkodva elérte a kerek nyílás peremét, és keményen megfogózott benne. Most az angol következett. Megmarkolta Bende jobb lábát, mint valami mászórudat, és azon törtetett fölfelé. Rövidesen egymás mellett hasáltak, és mint valami páholyból, néztek lefelé a két embernek is elég tágas lyukon. A nyílás a kandalló kéménye volt, mely egy darabig henger alakban haladt lefelé a vastag falban, lejjebb azonban tölcser alakúan kiszélesedett. Pompás kellék volt ez a jelen pillanatban. A tölcser, mint valami hallgatóső, Dionüszosz történelmi nevezetességű fülét pótolta embereink számára, s minden kimondott szót sértetlen erősséggben vitt el hozzájuk; a teremben égő lámpák mellett pedig mindent láttak, ami alattuk történt. Ott pedig volt látni- és hallanivaló elég! Az öregtorony terme szokatlanul ép volt, és sugaras irányban hat ajtócska nyílt belé. Régi gazdái bizonytalán álmélkodva néztek volna körül benne, de a mérnök és az angol is alig tudta elfojtani a bámulat felkiáltását. Nincs az a pompásan felszerelt elektronikai műhely vagy gépterem, mely ezzel a berendezéssel versenyezhetett volna. A falakon csillogó rézrudak közt — amelyek az egész területet behálózták, s még az ajtók belső lapjára is jutott belőlük — hárfa húrjaihoz hasonló sűrűségben és tömegben elektromos vezetékek futottak körül, melyek egy központi, soha nem látott, különös formájú gépezetben egyeltek. A gép tele volt üvegfogantyús küllőkkel, kaucsuk kormánykerekekkel, gombos szikraváltókkal, áramindító és záró kilincsekkel, amiknek rendeltetése mindmégannyi talány volt a szemlélő előtt. A gépezet előtt egy haránt

fektetett homályos üveglap látszott, jobbra tőle pedig egy asztalon térképek heverték. A fény a falakon körben elhelyezett villamos körtékből áradt.

Az asztal mellett földig érő fehér műteremköpenyegben a két japáni állott, míg az asztal egyik sarkán, mint valami trónon Kuang-cse ült, és dühösen lóbálta a lábát.

Némi oka volt a mérgelődésre, mert Matasoto, ki most egyáltalában nem tett szolgálai benyomást, ugyancsak leckéztette, ahogy az az angolul folytatott beszélgetésből érthető volt.

— Sohasem egyeztem bele — szólt erős hangsúllyal a japáni —, hogy az európaiak ellen így lépünk fel, de ön erőszakoskodott! Most láthatja a következtetését! Azok gyanút fogtak, és felfedezték gépeinket! Ez így nem jól megy. Maholnap szemben állnak velünk, és olyan dolgok történhetnek, amikre nem számítottunk!

A másik japáni helyeselt neki:

— Bizony, jobb volt úgy régiben, akkor csend volt, és minden sikerült! Kuang-cse szinte fuldoklott mérgében.

— Jobb volt régiben... hát igen, jobb volt régiben, akkor ez a hosszú szárú angol még nem keverte a vizet („No, megállj palacsintagyomrú!” — dörmögte a Joms-bankház a magasban), de most tűrjem azt, hogy felszedje előlünk a pénzt? Nem, én kitekerem a nyakát, én minden európaikat belefojtok a vízbe, a tenger színe az angoloké, de a tenger fenéke az enyém, ott én leszek az úr!

Matasoto megcsóválta a fejét.

— Baj lesz belőle! Embert nem szabad ölni...

— Minden háborúban megölik az embereket... ez most háború, és én végigfolytatom...

— Nem, ez nem háború — ellenkedett a japáni —, ez üzlet, és az emberi élet, ha kioltjuk, nem kamatozik!

— Nekem nincs szükségem a két bűvár életére — rikoltott Kuang-cse —, nekem nem kellene, el kell pusztítani őket!

A Joms-bankház nagyot lélegzett.

— Kerjean és Marrec, úgy hallom, élnek! — súgta a mérnök is megkönnyebbülve; de figyelmét újból a terembeliek kötötték le.

Matasoto japáni társa szólalt meg:

— Nagy ostobaság volt, hogy azt a csekket is beváltatta, mert így megtudnak mindent, el kellett volna tépni!

Kuang-cse legyintett a kezével.

— Az is pénz, nem hagyom ott!

— De ez sokba kerülhet nekünk!

A kínai felugrott az asztról.

— Én nem félek tőlük, én nem félek senkitől, jöjjenek le a víz alá, majd elbánok velük, meg fognak halni, mint ahogy a bűvároknak is meg kell halniok!

Matasoto csendesen félrefordult.

— Ha meg fognak halni, haljanak meg, én nem törődöm velük, én félrenézek, és nem látok semmit, de én nem bántom őket!

A társa is helyeselt:

— Úgy van, mi nem bántjuk őket, haljanak meg, de nem a mi kezünkől.

Kuang-cse egész magasságában eléjük állott.

— Én erről többet nem beszélek! Parancsolom, hogy meghaljanak... és többet nem mondok!

És ezzel, felvéve az asztalról a kézilámpát, megindult az ajtó felé. A két japáni összenézett, látszott rajtuk, hogy mindkettő habozik. Matasoto egy lépést tett is az egyik ajtó felé — és ezt az irányt jól megjegyezték az embereink —, de megint megállt.

— Sir! — kiáltotta a távozó kínai után. — Megálljon, Sir!...

Kuang-cse vissza se fordult.

A japániak futva a nyomába igyekeztek, s az egyik közülük, amint kilépett az ajtón, lecsavarta a villanyt. A terem sötétbe borult.

Bende Ákos elengedte a nyílás párkányát, és lecsúszott a kupola tövébe. Sietve haladt a csigajárda felé, s pár szempillantás alatt már a torony párkányáról nézett utána.

A három sárga bőrű már áthaladt az udvaron, s a lámpa imbolygó fénye csakhamar megvillant a város felé vezető úton. Még onnét is idehallatszott a banditák hangos vitatkozása.

XII. FEJEZET

amelyben nagyon elkelne egy falat kenyér

Ha a sötétség megengedte volna ezt a fényűzést, a Joms-bankház és Bende Ákos most szembenéztek volna egymással, így azonban csak a kezük találkozott, és keményen szorították egymás jobbját.

— Most következünk mi! — súgta az angol. — Ha török, ha szakad, le kell jutnunk oda a terembe, és onnét tovább, amíg minden rejtély meg nem oldódott!

A mérnök a kürtő nyílása felé mutatott.

— Itt kínálkozik a legegyszerűsebb út, ezt kell követnünk. A nyílás túlsó végében, lent, egy vasrudat láttam, ami keresztben áll a füstfogóban, ha odáig eljutottunk, onnét már csak jókora ugrás a terem közepéig!

— Majd én előremegyek — ajánlkozott az angol —, nekem kisebbet kell ugranom, jó hosszú vagyok, és hamarabb érem a földet!

És a terv végrehajtásához látott. Újra felkapaszkodott Bendével a kürtő szájáig, s azután kéményseprő módjára belecsúszott a középkori kürtőbe.

Kegyetlen torna volt ez. Szinte ropogtak a csontjai a nagy megerőltetéstől, mellyel karjait és lábait kétoldalt nekifeszítette a falnak, különben egy vigyázatlan mozdult, és hanyatt-homlok zuhan a mélybe. A kürtő a Joms-bankház minden nyögését visszhangozva vitte el Bende Ákos füléhez, ki szemét a sötétségbe meresztve, izgatottan várta a vállalkozás eredményét. A mélységből megkönnyebbülten hallatszott fel a bank szava:

— Megvan a vasrúd! — s utána tompa zuhanás következett.

Az ugrás, úgy látszik, nem tartozott a sikerültebbek közé, mert egy keserves felkiáltás követte. A Joms-bankház nagyon megüthette magát.

No de a szorongatott várakozás nem tartott sokáig. Bende Ákos már nekikészülődött, hogy követi bajtársát az úton, amikor hirtelen világosság áradt szét a teremben. Az angol a fal mellett állott, s kezét a villamos vezeték csapján tartotta, s az ő mozdulatára gyulladt ki a kupola közepére szerelt lámpakoszorú.

— Holla, Bende Ákos — kiáltott fel a kandalló kürtőjén —, most kegyeden a sor, így világosságnál sokkal barátságosabb a dolog! Jöjjön csak, alig várom!

A mérnök nem kérte magát sokáig. Egy kis csúszás, valamivel nagyobb pottyanás, és ott állott a Joms-bankház oldala mellett.

Most néztek csak igazán körül, s elkáprázott a szemük a ragyogó világításon, amit megsokszorozva vertek vissza a fénylő műszerek.

— Hát ez itt, amit látunk, nagyon finom kis gázság lehet — szólta a Joms-bankház, magához térve a csodálattól —, mi azonban először az embereinket igyekezzünk megtalálni, körülnézni ráérünk azután is! — s egyenest az ajtónak tartott, mely felé Matasoto tétova mozdulatát az előbb onnét felülről megfigyelhették.

— Én is erre az ajtóra vagyok legelőször kíváncsi!

Bende Ákos a kilincsre tette a kezét. A vasajtó nyitva volt. Azazhogy csak erről az oldalról volt nyitva, mert túlfelől semmiféle zár nyoma sem látszott rajta, s így az egyetlen kilincs jobban őrizte száz lakatnál. Maga az ajtó réginék látszott, a kilincs azonban új volt, és szokatlan formájú.

Az ajtó mögött sötét, nyirkos folyosó következett, amelyben már nyoma sem volt a nagy terem lakályosságának.

A mérnök és az angol a nyitva hagyott ajtón beverődő világítás mellett, óvatosan haladtak előre, de alig haladtak tízlépésnyit, amikor Bende nagyot botlott valamiben. Lehajolt és megtapogatta.

— Itt valaki fekszik!... Egy fej... — kiáltott, de legott hozzátette: — nem, nem fej, egy bűvársisak meg a hozzá való öltözék!

— Aha — szólt a Joms-bankház is a földön keresgélve —, ezt mintha láttam volna! Itt van a másik is! Úgy gondolom, hogy ezekhez nekünk is közünk volna, vigyük csak ki őket a világosságra!

A terembe visszaérve, mind a ketten ráismertek a kezükben tartott bűvárszerekre. Kerjean és Marrec felszereléseik voltak. De ha még kételkedtek volna, a bizonytalanság utolsó árnyékát is eloszlatta az a néhány betű, mely a sisakok alsó peremébe volt beleütve: „NARVAL 1918”. Semmi kétség. A két bűvár valami megfoghatatlan úton-módon a sárga bőrűek hatalmába került.

Most már megkettőzött szenvedéllyel folytatták a kutatást. Bende Ákos visszaszaladt a folyosóra s kiáltozva hívta az embereit:

— Kerjean! Marrec! Merre vagytok?!

A kiáltás után úgy rémlett, mintha valami sóhajtás felelt volna onnét, ahova már a világosság utolsó derengése sem hatolt el. A Joms-bankház előresietett, s egy pillanat múlva már felhangzott a szava:

— Itt vannak!

Csakugyan ott feküdt a két izmos legény egymás mellett, összekötözve, ahogy odadobták őket a fal tövébe. Hangot adni azonban egyik sem tudott, s csak gyenge mozdulatuk mutatta, hogy még van bennük élet.

A mérnök és az angol egymás után vitte ki őket a világosságra.

Hát bizony keserves állapotban volt mindkettő. A szájuk felpeckelve, kezük-lábuk összekötve, jó tehetetlenek voltak magukkal. A legnagyobb gondot a kötelék elvagdósága okozta, mert a vékony húr, amit a japánok erre a célra használtak, acélos szívósságúnak mutatkozott. No de ez is sikerült, s a megmerevült tagokba lassan visszatért az élet. Egy-egy korty az asztalra tett korsó vízből, s Marrec máris magához tért.

— Nem akadna egy kis harapni valójuk? — Ezzel a kéréssel érkezett meg erre a világra.

Marrec szavára Kerjean is felvetette a szemét.

— Három napig nem ettünk egy falatot sem...

— És nem ittunk egy korty vizet...

A Joms-bankház végignézett a két áldozaton, és haragosan felkiáltott:

— Ó, a gazemberek! És mi azalatt pudinggal meg sherryvel tápláltuk őket! — Majd szánakozó arccal hozzátette:

— Csak az a baj, hogy erre az eshetőségre nem voltunk elkészülve. Egy falat kenyér nem sok, de annyi sincs a zsebemben. Bírjátok-e még egy kicsit a koplalást, legalább addig csak, amíg visszaérünk a hajóra... legfőként azért, mert muszáj!

— Akár egy egész napig is még, parancsnok — feleltek a bűvárok katonásan. — Egyelőre az is pompásan esik, hogy nem vagyunk úgy összekötözve, mint valami szénacsomó!

— Well! Akkor még arra is marad időnk, hogy körülnézzünk ebben a zsványbarlangban! — szólt az angol, s Bende Ákos mellé lépett, aki a terem közepén álló fogantyúk között igyekezett kiismerni magát. A két

búvárt is érdekelte az a sok csodálatos szerszám, ami körülvette őket, s a mérnök háta mögé állva, áhítatosan hallgatták annak magyarázatát.

— Azt hiszem, hogy azok után, amiket a tenger fenekén láttam és tapasztaltam, jól sejtem e készülékek rendeltetését. A fogantyúk és csapok itt két különböző csoportba oszlanak, s ez megfelel annak a két műszernek, amit ott lent működésben láttam. Az kétségtelen, hogy az erőátvitel villamos kábel útján történik, s ez köti össze a tengeralattjáró-szerkezeteket az előttünk álló kormányszerkezettel.

Az egyik gépezet az a világosságot árasztó torpedó, amely az utat világítja meg, a másik pedig az a hatalmas acélkéz, amely a ránk váró kincsek közt szokott turkálni!

Kerjean bólintott a beszédre.

— Igen, ez az utóbbi valóban egy acél tenyér; ez kapott engem is derékon, és leszakítva a láncról, vitt magával bele a sötét víz közepébe, hogy szinte meghaltam belé. Most is érzem a derekamon a szorítását.

— A kábel útján ezeknek a szerkezeteknek elindítása könnyű — tűnődött tovább Bende —, s a kormányzása elektromagnetikus szolenoidokkal szintén gyerekjáték; ennél különb csodákra is képes az elektrotechnika, csak azt az egyet nem értem még, hogyan tudják őket innét fölülről kormányozni, miből látják, hogy merre jár az egyik és merre a másik! Sejttem, hogy ez a haránt fektetett homályos üveglap itt előtttem a kulcsa az egésznek. Azt kellene hinnem, hogy ezek a japánok birtokában vannak valami nem ismert találmánynak; talán az elektromos távolba-fotografálás egy javított rendszerével bírnak, ami szintén felfedezett dolog már, s csak tökéletesítésre vár; ez lehet a kulcsa a rejtélynek és semmi egyéb.

— Próbáljuk meg! Indítsuk el a masinát — szólt közbe Joms-bankház —, legfeljebb elrontjuk az egészséget, és ez nem is olyan nagy baj nekünk, mint ahogy azt gondolná!...

Bende Ákost izgatta a feladat.

— Jó — kiáltott fel —, próbáljuk meg! Legelőször is az áram a legszükségesebb, ami ehhez kell. Bizonyos, hogy valahol, talán itt alattunk a kazamatákban, elektromotor is lesz; legalább az áramindítót ott látom a falon! Kapcsolja csak be, Mister Joms-bankház!

Az angol nem kérette magát, s az áramkapcsoló fogantyúját átváltotta a legnagyobb határfokra.

Az éjszakai csendben, valahonnét a föld alól, felhangzott a motor ütemes berregése, s vele egy időben a homályos üveglap közepén egy kör alakú, világos folt jelent meg, melynek belsejében itt-ott homályos részletek mutatkoztak.

— Hohó, nyomon vagyunk! — kiáltott Bende Ákos. — Itt az üvegen egy kép körvonalai mutatkoznak! Oltsuk ki hamar a világosságot, majd mindjárt meglátjuk, mi van itt!

A Joms-bankház olyan pontosan teljesítette a rendelkezést, mint valami kitanult mechanikus. A villanyvezeték apjának fordítására újból vaksötétség borult a teremre, az üveglap kör alakú mezején derengett fel a fény, amely egy mozdulatlan tájképet vetített a homályos üvegre, valahonnét... valami titkos forrásból, talán a tenger fenekéről. Erre vallott a tájkép karaktere, sziklás tenger alatti részlet, mely mozdulatlanul tárta titokzatos világát a bámulók elé.

— A sejtelmem igaz! — kiáltott fel a mérnök. — Az a torpedó alakú szerkezet, amit a tengerben úszni láttam, nem világít, hanem lát is! Valami fényérzékeny villanyvezetőnek, talán a szelén fémnek vagy

valami más, ennél még tökéletesebb áramérzékeny anyagnak a hatása úgy hozza el hozzánk a képet, mint a telefon rezgő membránja hangot. Ez a távolba-fotografálás. Az elvét már ismerjük csak a gyakorlati kivitel volt gyenge és tökéletlen... eddig! Mert ez itt előttünk már... ez japáni munka, pontos és tökéletes. Ez egy hozzájuk méltó találmány!... Nézzenek ide! A kép mezejében egy hal úszott keresztül. Egy pillanatra megállott a fényes keretben, mintha maga is csodálkoznék a tenger mélyén ráeső sugáron, azután lassan továbbhaladt.

— Ez a találmány, úgy látom, pénzt érhet! — jegyezte meg Joms-bankház, pipára gyújtva.

— Én a hibáját is látom! — tette hozzá Bende Ákos. — A gép látómezeje nagyon kicsiny, s ezt a gyenge fényforrás okozza! Szélesebb sugárban elmosódnának a körvonalak. Haj, ha ezeknek a kezében lenne a mi sóliumlámpánk titka!

— Az azonban egyelőre még jó helyen van az én páncélos pincémbe! — jegyezte meg az angol meglepődötten.

— Azt hiszem, azért is vannak ráutalva arra, hogy a mi orrunk elől lopjanak el, amit lehet...

— S amely rossz tulajdonságról, azt hiszem, le fogjuk szoktatni őket!

— Ezzel a kis sugárkörrel bizony évekig is eltartana, míg akkora területet szemügyre vehetnének a fenéken, mint mi a sóliumlámpával egyetlen nap alatt! Különb, ahogy a képen látom, a torpedó most valami szakadék partján, a tenger fenekén pihen. Meg vagyok győződve, hogyha el tudnánk indítani, mindazt látnánk itt fent, ami útjában a torpedó világító mezejébe kerülne ott lent a tengerben.

Ami az acélkezet illeti, bizony az is pihen valahol a vízben, de ez nem is érdekel. Az vak. Lehet, hogy ezzel mozdul egy időben, lehet, hogy külön is kormányozható, de annak a rejtélye pusztán mechanika; ez azonban újság, remekmű, valóságos művészi csoda!

A Joms-bankházat nem hatotta meg ez az áradozás.

— Hát indítsa el, ha annyira érdekli!

— Megpróbálom! — felelte a mérnök, és meghúzott egy emeltyűt. A kép elmozdulásán látszott, hogy a szerkezet lassan, de változatlanul egyenes irányban halad előre.

— Ez nem... ez nem... ez sem — folytatta sebtében a próbálkozást, majd hirtelen felkiáltott: —, hohó, itt egy szikla áll keresztbe az úton, mindjárt nekimegyünk!

— Annál jobb! — jegyezte meg az angol a háta mögött.

— Nem, nem akarom! — kiáltott fel, s egy mozdulattal visszaváltotta a csavar hajtóemeltyűjét, mire a szikla kisebbedő képén látszott, hogy a szerkezet visszafelé halad.

A Joms-bankház most a mérnök vállára tette a kezét.

— Eh, Mister Bende Ákos, elég volt a játékból. Indítsa vissza a csavart, hadd menjen neki egész a sziklának, el kell pusztítanunk ezt a gépet, bármennyire tetszik is önnek, különben minket pusztít el...

— Nem tehetem, nincs szívem hozzá!

Az angol gúnyosan nézett végig rajta, majd egy erőszakos mozdulattal félretolta az útból.

— Majd nekem lesz! — kiáltott, és újra visszaállította a csavar indítóját. — Az üzlet, üzlet! — mormogta a foga között, és figyelve nézte a képen folyton növekvő sziklát.

És ekkor egy érdekes, váratlan esemény történt. Amikor a kötőmeg már annyira megnőtt, hogy talán egy lépés választotta el az

előreszaladó torpedó orrától, a szerkezet megállott, amit az árult el, hogy a gép méreteiben változatlanul állott előttük az üveglapon.

— No... mi ez?! — kiáltott az angol, aki már elkészült arra, hogy egy nagy robbanásban véget ér ez a tenger alatti mozikép. — Ez az átkozott masina megállt!

S ezzel egy erőszakos rántással újra visszafelé járatta a csavart. Amikor már messze volt a sziklától, megint nekiindította, s az eredmény ugyanaz volt. A gép ment, ment egész a szikla oldaláig, ott veszteg maradt, s nem volt hatalom, ami egy félujjnyival is bár, de közelebb vihette volna a veszélyes szirthez.

— Úgy látszik, ez érzékeny eszköznek hatalmas védőszerei vannak — szólalt meg Bende, az angol mögött —, valami olyan elektroaktivitás lehet ez is, amiről mi még sohase hallottunk.

A Joms-bankházat előntötte a harag.

— Ezer ördög, de én szét akarom zúzni! — kiáltott mennydörögve, és akkorát rántott az emeltyűn, hogy belerázkódott az egész kormány szerkezet.

Ebben a pillanatban a hátuk mögött éles csattanás hallatszott, mint amikor egy ajtó csapódik be valahol, s hirtelen vakító világosság áradt szét a teremben, a küszöb előtt pedig ott állott Kuang-cse, és kihúzva magát összefont karokkal, szúró tekintettel nézett a megrettent társaságra.

XIII. FEJEZET

amelyben a Joms-bankház igazságot szolgáltat

Ami ezután történt, az valóban pillanatok műve volt.

Egy felkiáltás, ami egyszerre tört ki a társaság tagjainak ajkáról, s egy elfojtott szitkozódás, mi erre válaszképpen érkezett Kuang-cse felől; s ezután a kínai odaugrott egy fogantyúhoz, mely a falon teljesítette ismeretlen rendeltetését, nagyot rántott rajta, s mielőtt azok felocsúdtak volna meglepetésükből, újból kiugrott az ajtón, hangos dördüléssel csapva azt be maga után.

A Joms-bankház rohanva tartott az ajtó felé, amely mögött a kínait eltűnni látta, s már-már a kilincsre tette a kezét...

... amikor Bende Ákos hátulról átkarolta, és ahogy csak az erejéből tellett, visszarántotta maga felé.

— Ejnye, no — kiáltott az angol, tehetetlenül vergődve a mérnök karjaiban —, engedjen hát, az ördögbe is, mit akar, menjen az utamból!

— Ne mozduljon! HOZZÁ ne érjen a kilincshez, mert a halál fia! Nem hallja, az áram... ez az ajtó valóságos battéria most, a kínai bekapcsolta az áramot!

Az angol értelmetlenül nézett maga elé.

— Mit nem mond? Az ajtó?

— Valóságos viharfelhő, amiben mennykővek rejtőznek! Különben csak nyissa ki a szemét, láthatja maga is!

Valóban az egész falon körös-körül zizegő moraj forrongott a rézrudak koszorújában, s látni lehetett, amint a szikrák pattogva ütöttek át az egymáshoz közel eső gombok között. Kuang-cse ide kapcsolta be az áramot, s a terem most, mint valami villamos egérfogó, zizegve őrizte áldozatait.

Hogy ez a berendezés csak ilyen alkalmakra szolgált-e, mint a mostani, nem lehetett tudni, de hogy jól teljesítette kötelességét, az látszott. Mintha láthatatlan tűz égett volna, ropogva pattogott az áram körös-körül, s a szikrák most már mind jobban láthatólag, felfellobbanva csapkodtak jobbra-balra, sőt a terem faláról még a közepén álló fogantyús tábla szélső csapjait is megkeresték. A kapcsolótábla körül valóságos szikrakoszorú vagdalt szanaszét, s a mérnök hiába akarta elállítani a szörnyű hangversenyt, tántorogva kellett visszavonulnia.

Hirtelen az eddigiekhez egy újabb ropogó zaj tört fel a föld alól, amelynek eredetét valamennyien egyszerre megértették. A kegyetlen ellenség megindította a dinamót! Ha eddig csak a kisebb pokoli fenevadak hárfáztak körös-körül a falon, most beleszólt a koncertbe maga az öreg sátán.

A mennydörgő robajban senki se értette a másik szavát, mint valami veszélybe jutott nyáj, szorultak össze a terem közepén.

A dinamó robogása pedig folyton erősödött, és ehhez képest, mint valami lángoló északi fény, harsogva lebegő tűzkorona vette körül a falat. Eleinte csak szaggatott villogással, majd folyton fokozódó erővel, úgy, hogy pillanatok alatt a földtől a mennyezetig egyetlen lángtengerré vált a terem, mely befelé sűrű kékben vetette a szikrákat.

Ez volt a végveszély, melyből, úgy látszott, nincs szabadulás!

Kerjean hirtelen akkorát ordított, hogy az még a pokoli hangzavaron is keresztülhatolt. Egy, a többinél hosszabb szikra úgy könyökön vágta, hogy szinte beleszédült, s ez halálos elszántságot kölcsönzött neki.

A lába előtt hevert a bűváröltözékhez tartozó súlyos, vasnyelű bárd, azt felragadta, s szeme elé tartva bal karját rohant, egyenest a legközelebbi ajtónak.

Bende Ákos halálos izgalmában is megértette legott e szándékot, s a pillanat feszültsége villámgyors ötletet adott neki. Még mielőtt Kerjean az ajtóig ért volna, már ő is mellette állott, kezében az egyik bűváröltözettel, amelynek gumiszövege mint szigetelőanyag most az életüket volt hivatva megmenteni.

A bűvárruhát rádobta az ajtó rézrúdjára, s kinyújtott kézzel mutatott reá. Kerjean elérte az intést, és a bárdot két kézre kapva rásújtott a rúdra, ott, ahol azt a szigetelő eltakarta. Mintha ezernyi villám robbant volna ki az ütés alól; villogó tűzijáték röpködött szanaszét, s szerencse, hogy a nagy felindulásban a földre roskadtak, mert különben őket érte volna a halálos villámcsomó.

Kerjean emberfeletti elszántsággal újból talpra ugrott és újból lesújtott, majd még egyszer, és utána harmadszor; és ekkor éles pattanással középen eltört a rézrúd, az áram megszakadt, és mintha elváltak volna, süket csend állott be a teremben.

Most már a mérnök volt az első, aki a kilincsre tette a kezét, felrántotta az ajtót, és kirohant a teremből. A többiek nyomon követték.

Ha ott bent az imént a világosság volt több, mint elegendő, itt viszont a sötétség tökéletes mértéke ellen nem lehetett volna kifogást emelni. Jó időbe telt, amíg a szemük az átmenetet megszokta, s ők ezt az időt is menekülésre használták fel. Fejvesztetten, szemvakultan törtek előre a koromsötét folyosóban, mely lejtősen felfelé vezetett, s annyira nem gondoltak másra, mint a menekülésre, hogy a biztos halállal is szemközt rohantak volna, ha most az útjukba kerül.

Amikor szemük hozzászokott a sötétséghez, és legelőször körületekintettek, már ismét szabad ég alatt voltak, fenn a bástya tetején, honnét kényelmes kilátás kínálkozott a tágas várudvarra. A kilátás mellé látnivaló is jutott elegendő, amennyiben az árkádok mélye fáklyás alakok zajától hangzott, kiknek láttára Bende Ákos meglepődve kiáltott fel:

— A kínaiak!

Valóban mind azok voltak. Úgy látszik, Vigo egész sárga bőrű kolóniája itt adott találkát egymásnak, s úgy lehet, hogy valamennyi részese volt Kuang-cse vállalatának. A zsidongás oka is kiderült egy pillanat alatt, amennyiben mind felfelé, a mi embereink irányában néztek, akik csak most vették észre, hogy a hátuk mögött van a holdvilág, s az árnyékukat óriási méretekben pontosan a kínaiak lába elé rajzolja.

— Úgy látszik, mégiscsak verekedni fogunk! — kiáltott fel az angol. — Mister Bende Ákos, rendben van a kegyed revolvere?

— Rendben!

— Hát te Kerjean?

— Nálam csak ez a baltácska van — válaszolt a bűvár, megemelve a huszonöt kilós bárdot —, hanem azért akit ezzel megcirógatok, nem kér belőle még egyet!

Marrec nem volt ilyen harcias, és csak a tenyerét mutatta. Akkora volt, mint egy legyezőpálma levele.

— Három napja nem ettem — szolt —, de azért ki tudnék fordítani pusztá kézzel néhány fickót, bezzeg ha nem lennék éhes, magam szétverném ezt az egész csordát!

— Rajta hát! — adta ki a parancsot a Joms-bankház. — Látom, ott lent mind a kapuk felé szaladnak, s meg akarnak kerülni bennünket; mi se habozunk hát, egy jó csuszamlás, és lent vagyunk a várárookban, kívül ez átkozott falakon.

S azzal, mint jó vezérhez illik, maga járt elől a példával, és egy pillanat alatt már az árok fenekén várta be a társait, kik rendre melléje ereszkedtek.

Itt volt az ideje a menekülésnek. A kínaiak — kik között embereink egy pillanatra Matasotót is felismerni vélték — észrevették a halálra szánt áldozatok menekülését. Most legnagyobb gondjuk az volt, hogy végképp elnémítsák a várkastély titkának ismerőit. Mert azzal tisztában voltak, hogy még ha az egész világ tudomást szerez is arról, hogy a Narval négy embere a vigói várkastély nagytermében lelte halálát — ez is kellemesebb lett volna rájuk nézve, mint ha közülük egy is épen visszaérkezik a fedélzetre. Ezért ordítózza vetették magukat a kapura, hogy a menekülőkkel a vároldalban röviden, de alaposan végezzenek, az elintézés módjáról pedig élénk képet nyújthatott az a revolversortűz, mely csak úgy visszhangzott embereink nyomában a bokrok között.

— Jó álmuk lehet a vigóiaknak — jegyezte meg a Joms-bankház egy pihenésre szánt pillanatban —, hogy senki se mozdul erre a pokoli zenebonára!

A völgyben pihenő város békésen folytatta az igazak álmát, egyetlen ablak sem nyílt ki, s a rendőrség mintha a fülén hét dunnával hortyogott volna.

— Teremtuccse, úgy érzem magam, mintha az ausztráliai szigetek közt verekednék az emberevőkkel — szolt a mérnök is —, mert itt is, úgy látszik, késhegyre fog menni a dolog!

Biz az nagyon úgy látszott, mert a kínaiak elszéledve, félkör alakban vették körül a várkastélyt, a parttól a partig, s úgy indultak meg felfelé csatárláncban a hegynek.

A Joms-bankház valósággal tombolt mérgében.

— Nahát ez szemtelenség! Nézzetek oda, valóságos hajtóvadászatot tartanak ránk ezek a krémszínű zsványok!

— Menjünk nekik! — kiáltott Kerjean, és már indult volna lefelé, kezében magasra emelt „baltácskával”, de az angol visszatartotta.

— Megálljatok, nem lehet nekünk megkockáztatni ilyesmit! Azok sokan vannak, mi azonban csak négyen vagyunk! Ha a felét agyonütnénk is közülük, mégse érne fel közülünk egyetlenegynek a kisujjával. Nekünk másképp kell menekülnünk!

— Akkor csak egy módja van a menekülésnek — szolt a mérnök —, ha sorra a tengerbe ugrálunk a várkastély mögötti szirtről! Ott ugyan nagy a mélység, de ez csak annál biztosabbá teszi, hogy a kínaiak közül egy se jön majd utánunk. Mert ők különben is félnek a víztől! Marrec megrázkódott a gondolatra.

— Csak azt tudám, hogy ott lent a vízben nem jön-e a nyakunkra az a rettenetes acéltenyér, ami már megfogott egyszer. Tudja Isten, én nem félek se embertől, se állattól, de az a masina, még ha csak rágondolok is, libabőrössé teszi a hátamat.

— Attól most nem kell félni — felelt a mérnök megnyugtatólag —, a teremben, ahonnét kimenekültünk, most olyan „vonalzavar” és más

efféle uralkodik, hogy azt egy hétig se hozzák helyre, meg arra se lehetnek elkészülve, hogy mi a víz felé menekültünk, s így, még ha a gépeknek semmit se ártott volna is az otlétünk, félóra is belekerülne, míg minket a vízben megtalálnának, mi pedig öt perc alatt a hajón lehetünk.

— Csak már a vízben lennénk hát! — sóhajtott nagyot Kerjean, mire mintegy válaszképpen az egyik közeli bokorból két lövés dördült el egymás után, s a golyók a füle mellett süvítettek tova.

Nem maradt veszteni való idő. A hajtók vonala, különösen a szárnyon, nagyon összeszorult, úgy, hogy már a kínaiak arcvonását is meg lehetett különböztetni az éles holdvilágban.

A mi négy emberünk felkerekedett, és a bokrok védelme alatt megkerülte a várat. A mohos falak mögött, a terasz szélén legelőször Bende Ákos ért ki az élre, és búcsúzóul csak ennyit mondott a társainak:

— Vigyázva, összeszorított lábakkal ugorjatok, félni nem kell, én ismerem a partot, a víz jó mély, és sehol sincs a közelben zátony — s azzal elrúgta magát a partról; nyílegyenesen zuhant a mélybe. A két bűvár habozás nélkül követte.

Amikor azonban Joms-bankházra került a sor, az még egyszer visszanezett, s örömeiben majdhogynem elkiáltotta magát.

A legközelebbi bástyasarok mögül messze hallható szuszogással egy nehéz test lódult a teraszra, mely apró lábain szinte gurulni látszott felfelé a lejtőn. Kuang-cse volt. Nagy felindulásában messze elhagyta a többieket, pedig nem volt egyéb a kezében, mint az éjjeli lámpás, az pedig most vajmi gyenge fegyvernek ígérkezett.

Kuang-cse elvakultan törtetett előre, egyenest abban az irányban, ahol a mérnököt és a bűvárokat leugrani látta, s csak akkor hökkent vissza, amikor a Joms-bankház eléje toppant, és browningját egyenest a homlokának tartva csak ennyit mondott:

— Stop! Itt megállni, mert különben beleesik a vízbe!

A kínai nagyot kiáltott volna, ha a lélegzet keresztbe nem fordul a torkában, így csak tátogatni tudott, és kiülő szemekkel, rémülten tekintett az angol arcába.

A Joms-bankház nem zavartatta magát, körülnézett előbb, s mikor meggyőződött arról, hogy a többi sárga bőrű még elég messze jár, elővette kronométerjét, fél szemmel rápillantott, s a következő formás kis szónoklatot rögtönözte, miközben revolverével folyton Kuang-cse kobakja körül hadonászott.

— Hát kedves Mister Piskótaszínú, most ugyan váratlanul találkoztunk, de azért én nem mulasztom el az alkalmat, hogy némi erkölcsi intelmeket ne intézzek kegyedhez! Az ön emberei három percnél előbb nem érnek ide, így hát két és fél nyugodt percünk van a beszélgetésre, és én ezt ki fogom használni, Mister Kajszibarack. Kegyed sok borsot tört már az orrunk alá, s ideje, hogy most valamit visszakapjon belőle. Nem is említsem, hogy Sanghajban mennyire rosszul esett nekem, amikor falhoz állított, mert erre még csak gondolni is restellek, hanem hogy Abu-Kírnél és Szicíliában fölszipantotta az orrunk elől tengeri kincseket, ezt sohasem fogom kegyednek megbocsátani. Abban az esetben, ha még ezenfelül meggyilkoltá volna a bűvárainkat, vagy pláne, ha sikerült volna kegyednek bennünket is a másvilágra küldeni, most habozás nélkül három golyót lőnék bele a kegyed pocakjába, de mivel ez, az ön jól felfogott érdekében, mégsem

sikerült, hát csak olyan igazságot szolgáltatok, amilyent megérdemelt. Abban a reményben, hogy úgysem látjuk többet egymást, fogadja ezt tőlem kedves Mister Világos-trabuko* örök emlékezetül!...

* Trabuko — finom szivar

Kuang-cse tiltakozva felemelte a karját, de nem akadályozhatta meg, hogy az angol kezében nagyot ne villanjon a revolver.

A Joms-bankház lefelé tartotta a fegyver csövét, és azzal... bumm... odalőtt pontosan a sárga bőrű Kuang-cse jobb lábának tyúkszemére.

A kínai felordított, és hanyatt vágta magát: az angol pedig zsebre dugva a revolvért, kiállott a part szegélyére; még egyszer visszanézett a minden oldalról feléje rohanó sárga bőrűekre, s azzal elrúgva magát a szikláról, beleugrott a fekete levegőbe.

XIV. FEJEZET

*amelyben félni lehet, hogy a Narval
aeroplánná változik és repülni fog*

A Joms-bankház úgy zúgott alá a vízbe, mint valami tengerbe hulló meteor. Egyet nyekkent, egy még nagyobbat loccsant, és eltűnt a fekete lében. Szerencse, hogy hárman vártak rá ott alul, s a két bűvár — mint holmi vadkacsák a zsákmány után — fejest buktak utána, s rövid keresés után meg is markolták a kabátját.

Felszínre érve, az angol hosszú sugárban lódította ki a szájából a beszívott vizet, s karjaival belekapaszkodva a bűvárok nyakába, így szólt a két legényhez:

— Gyerekek, most pedig ússzatok helyettem is, mert én ehhez a mesterséghez nem értek, én majd nyugodtan végigfekszem a vizen, s amíg a Narvalig érünk, magamban csendesen ki fogom számítani, hogy mennyit utalványozzak ki nektek ezért a különmunkáért!

A két bűvár mosolyogva szélesre húzta az ábrázatát, és ütemesen kezdte szántani a halkán himbálózó víztükröt. Bende Ákos úszott legelő: nyomában jöttek ezek hárman, s az egész társaság, mint valami modern vízi szellemcsoport, sebesen haladt a hajó felé.

Amikor a Narval oldalához értek, a Joms-bankház is elkészült a számításával.

— Száz font fejenként és egy pompás vacsora, Old Sherryvel vagy ha akarjátok, pezsgő is kerülhet hozzá. Meg vagytok elégedve?

A két bűvár megelégedése jeléül úgy fellendítette az angolt a fedélzetre, mint valami gyapjúzsákot, s nyomában ők is a szárazra másztak.

Tomboló öröm fogadta a Narvalon a megkerült bajtársakat — mindenki a jövevények elé tolongott, és úgy összeölelgették a bűvárokat, hogy még a csontjuk is ropogott belé. Látszott a legényeken, hogy Bende Ákost meg a Joms-bankházat is agyon szeretnék szorongatni, de ettől a tisztelet tartotta őket vissza —, s hogy mégis kimutassák szeretetüket, egyszerre hatan is nekiestek kefékkel, szivacsokkal, s olyan finoman cirógatták őket végig a jelen pillanatban gorombának tetsző szerszámokkal, hogy rajta is maradt a ruhájukon minden nyom, ami az elmúlt mozgalmas kalandokra emlékeztetett. Amikor pedig meghallották, hogy a sárga bőrűek többé nem teszik a lábukat a fedélzetre, örömük alig ismert határt, s csak hatalmas tenyereik éreztek némi bánatot, hogy ilyen szárazon eleresztették őket.

Ezután Kerjean és Marrec asztalhoz ültek, hogy kipótolják a háromnapos koplalást. A vacsorát ott kezdték, ahol legközelebb érték; konzerveken, ittak hozzá pezsgőt, bort, feketekávét, ahogy éppen kéznél volt, s mire a szakács elkészült a marzálás roastbeeffel, evés közben annyira megjött az étvágyuk, hogy a megszokott adagokat háromszor meg tudták ismételni. Az italokból és szivarneműekből persze kijutott a bajtársaknak is, úgyhogy rövidesen úgy látszott, mintha a hajó nem is az Atlanti-óceánon, hanem valóságos rózsás jókedvben úsznék.

Ez idő alatt a mérnök és az angol átöltöztek, s amikor megint megjelentek a fedélzeten, a két vezető, az altiszteket is belevonva, rögtönzött haditanácsot tartott, amelyen Bende Ákos, az események elmondása után, így ismertette a helyzetet:

— Ahogy látjátok, a sárga bőréek és köztünk kitört az élethalálharc, amelyben nekünk hátrálnunk nem szabad, nem is lehet. Elkészülhetünk ezért valamennyien arra, a közeljövőben megindul a kemény küzdelem. Ezek az ázsiaiak már eddig is az életünkre törtek volna, ha azt egyelőre nem ítélték volna feleslegesnek. Most azonban a kocka elvetődött, ők tudják, hogy mi ismerjük az eszközeiket, s ezért most már nyíltan fel fogják használni ellenünk. Ahogy az éjjel láttuk, két veszedelmes szerszámuk van; az egyik a kémlelő látótorpedó, ennek cselekvő hatása nincs, mert csak arra való, hogy a mi kutatásunkat és mozdulatunkat elárulja az ellenségnek; ez csak ebből a szempontból veszélyes, a másik azonban, az az acélkar, már veszedelmes portéka; ahogy a mi bűvárainkat innét, a hajó oldala mellől víz alatti barlangon keresztül el tudta cipelni a várkastély gépterméig, úgy onnét is idehozhat valamit, ami nekünk halált jelent. Tegyük fel, hogy egy robbanó aknát, ekrazitbombát vagy más effélét, amit villamos árammal elsütnének itt alattunk, hát ettől a Narval úgy a levegőbe repülne, mint egy aeroplán, csak az a baj, hogy nem egészben, hanem millió darabban. Nekünk tehát innét mennünk kell!

— Sapristi!* — kiáltott fel az angol —, hát most mindent itt hagyjunk ezeknek a banditáknak?

* Teringettét!

Bende Ákos megrázta a fejét.

— Nem mindent, csak ezt a helyet! Jó néhány kilométerre odább kell mennünk a parttól, és ez elegendő.

Körülnézve a társaságon látta, hogy emberei nem nagyon értik az esetet, s itt magyarázatra van szükség.

— Hallgassatok ide! A torpedó és acéltenyér bármennyire leleményesen is vannak megszerkesztve, nem nélkülözik a hibákat sem. Mind a kettőnek leggyengébb oldala, hogy nem szabadon úszkál a vízben, hanem — ahogy azt annak idején a tengerfenékről figyeltem — kábel köti össze a várkastély termében levő villamos erőközponttal. Ezen a vezetéken szalad az áram a torpedóba és az acéltenyérben levő apró elektromotorokig, amelyek a csavarjaikat hajtják, s az egyéb elektromagnetikus szerelvényekig, melyek a kormánylapát csuklóit és a torpedó látószerkezetét működésbe hozzák. A kábel pedig nagyban befolyásolja a víz alatt járó gépek erő kifejtését. Még ha a legfinomabb vezetékét képzeljük is el, már ez bizonyos hosszúság mellett saját súlyánál fogva és a víz ellenállása miatt akkora teher, hogy azt sem a gépekben rejlő kis elektromotorok, sem pedig a hajtó propeller-csavarok lapátjai ki nem bírják. A legegyszerűbb számítással megállapítottam tehát, hogy e gépek legfeljebb 4-5 kilométerre távozhatnak el a parttól, de már oly nehéz a hozzájuk kötött 4-5 kilométer hosszú kábel, hogy ott a haladásuk már vánszorgásnak is beillenek!

— Megálljon, Mister Bende Ákos — kiáltott fel most a Joms-bankház —, nem volt-e ez oka annak, hogy ott fent a várban az imént nem tudtam nekiindítani a torpedót a sziklafalnak, pedig alig egypár ölnyre volt hozzá?!

— De bizony az valószínű! Magam is azt hiszem, hogy mind a két szerkezet a legtávolabbi ponton nyugodott a várkastélytól a tenger fenekén, ahonnét tovább haladni a kábelek súlya miatt nem tudott.

— Ezek szerint ezek az ördögös masinák nem a part felé, előttünk, hanem hátunk mögött lapulnak a vízben! — szólt a Joms-bankház felpattanva ülőhelyéről, amit a mérnök nem nézhetett mosolygás nélkül.

— Ne féljen, Mister Joms-bankház, még nincsen a széke alatt dinamit!

— De nem is várom meg, hogy legyen! — replikázott amaz, s gyors léptekkel felsietett a kormányhídra.

— Legények — kiáltott a matrózok felé —, fel a horgonyt! Mister Floch kapcsolja be az áramot a tenger alatti motorjába, mindkét csavarral indulunk, ki a tengerre!

S mikor látta, hogy a parancsát szorgalmasan teljesítik, Guilvinecnek adva át a vezényletet, újból lejött a fedélzetre, s a feléje siető mérnökhöz fordult.

— Most pedig, kedves Mister Bende Ákos, bocsáttassa le az egyik csónakot, és állítson belé két evezőst, kimegyek a partra!

A mérnök nem tudott hová lenni az ámulattól.

— Most, éjszakának idején?

— Jobb az ilyesmit azon melegében elintézni!

A Joms-bankház méltóságteljesen kihúzta magát.

— Nem kell elfelejteni, hogy én brit alattvaló vagyok, s az egész angol flotta mögöttem áll! És hogy most a sárgabőrűekkel nyílt ellenségeskedésbe kerültünk, nem fogom megakadályozni, hogy az angol világhatalomtól elvegyék a büntetésüket, mert egy brit honpolgár életére törtek!

Ez nagyon szépen volt mondva, s még Bende is megilletődve állt tőle egy pillanatig a helyén: csak kisvártatva mert megkockáztatni egy kérdést:

— Nemde, uram, megengedi, hogy én is elkísérjem önt?

— Sőt nagy örömmel fogadom! — szólt az angol, kezét fogva a mérnökkel.

A csónakot lebocsátották, az evezősök elfoglalták helyüket a padokon, s a Joms-bankház kiadta az utolsó parancsokat:

— A Narvalla a mi távozásunk után megindultok, de előbb megvárjátok, hogy ez a csónak is visszaérjen a parttól. Hat-hét kilométernyire lebocsátjátok a horgonyt, s ámbár az ott a fenékre nem ér le, súlyával mégis kötni fogja a hajót. Ha olyan szél támadna, amely a jachtot a part felé nyomná, indítsátok meg időnként a motort, hogy a távolság köztetek és a part között ne csökkenjen; de azért arra is gondotok legyen, hogy nagyon messze se távozzatok befelé az óceánba. Reggel visszatérünk.

Ezután csónakba szálltak. Az angol és a mérnök a hátulsó ülésen egymás mellé húzódtak, a matrózok pedig a csónak orra felé ültek, velük szemben.

— A parthoz megyünk, és a móló mellett fogunk kikötni, utána rögtön megfordultok, és amilyen gyorsan csak bírtok, visszatértek a hajóra! — adta ki csendesen a Joms-bankház rendelkezéseit, és rágyújtott kurta fapipájára.

XV. FEJEZET

*amelyben kezd meglátszani,
hogy milyen egy brit alattvaló*

Az égbolt alján már derengett a hajnal, amikor az angol és a mérnök kissé kimerülten az éjszaka eseményeitől, végigbandukolt a kikötő rakodópartján. Harapós, hűvös reggeli szellő tartott szemközt velük, s ugyancsak emelgette kabátjuk szárnyát.

Bende Ákos egy hatalmas ásítást nyomott el az imént, s utána megkérdezte:

— Hová is megyünk mi most voltaképpen?

— Az angol konzulhoz.

— Kicsit koránlom az időt, most van fél három!

— A brit konzul nem nézi az óráját, amikor hivatalos kötelességet kell teljesítenie! — felelte a Joms-bankház, — mégpedig olyan méltósággal, hogy a mérnök nem tudott rá mit szólni, főként azért, mert megint rájött az ásítás.

Így értek el a konzul lakása elé. Ez egy kert közepén álló erkélyes palota volt, a tengerpartra néző villasor legszebb részén. Kétembermagasságú vasrács őrizte körös-körül, mely még vékony pléhlemezekkel is ki volt bélelve, úgy, hogy a legteljesebb zárkózottság hatását tette a közeledőre.

A kapu elé érve Joms-bankház megnyomta a villamos csengőt, és várt. Jó tíz percig türelemmel állta az ügyet, miközben az ég rohamosan világosodott, s már a láthatár csíkján a nap piros visszfénye is látszott, s azután megint megnyomta a villamos csengő gombját, és ismét várt. Öt perc alatt az égbolt fele része bíborszínű felhőfoszlányokkal hintődött tele, a kapu azonban nem nyílt ki... nem! Az angol újból a csengőre tette a kezét, és várt. Langyos forgószél táncolt körül az utcán, s úgy látszik, megtetszett neki az angol kalapja, mert belekapaszkodott, meglelte, és mielőtt a bankár utána kaphatott volna, felkapta a levegőbe, és zsupsz! átemelve a kerítésen, letelepítette ott bent valamelyik bokor tövébe.

A mérnök hangosan felkacagott erre az epizódra.

— A kalapja, kedves Mister Joms-bankház, már a brit konzul védelme alatt áll, most még csak rajtunk a sor — de nem folytatta tovább, mert az angol olyan embergyilkoló ábrázattal nézett végig rajta, hogy az fölért egy puskagolyóval. Érezte, hogy itt ki kell békíteni a megsértett angol önérzetet.

— Tudja mit, Mister Joms-bankház, ha már így fordult a dolog, igazán mindegy, hogy egy kalap van-e a kertben, vagy kettő, ez csak intő jel, hogy ide nekünk be kell ma jutnunk! — szolt, és meglóbálva a kalapját, utána dobta a másiknak. Az angol elnevette magát, és hátba boksolta a mérnököt.

— Ez a tréfa jólesett nekem, mert különben mindjárt megharagudtam volna! — És újból belenyomta a hüvelykujját a csengő gombjába, hogy csak úgy ropogott. Most már csak egy percig volt türelme várni. Körülnézett az utcában, közel, se távol egyetlen teremtett lélek se járt.

— Mister Bende Ákos, tartson lépcsőt a tenyerével!

A mérnök engedelmeskedett, s az angol kinyújtózkodva belekapaszkodott a kapu felső szélébe.

— Ma, úgy látszik, nekünk mindenhová úgy kell bejutnunk, mintha kötél táncosoknak születtünk volna! Fogja meg a kezemet, és húzódjék utánam! — elmélkedett a kapu tetejéről.

Egy szempillantás alatt mind a ketten bent voltak a kertben.

Ott először a kalapjaikat keresték meg, s azután körüljárva a villát, megállapodtak a legalacsonyabb ablak előtt. A Joms-bankház erőteljesen bezörgetett rajta.

A zörgetésre egy fényes fekete képű szerecsen jelent meg az ablakban, kinyitotta a fél táblát, s végignézve a zörgetőkön, rémült kiáltással ugrott vissza. Majd kisvártatva újból megjelent, s egy félméteres pisztolyt dugott ki a vasrácsok közül.

A Joms-bankház a legnagyobb nyugalommal kivette a kezéből a fegyvert, s egy bankjegyet csúsztatott a helyébe.

— Hol a gazdád?

A néger megnézte a bankjegyet, s újból kidugta a tenyerét a rácson.

— Alszik!

— Eredj és keltsd fel!

A fekete most bátrabban mutatkozott az ablakban.

— Nem lehet felkelteni! — csóválta a fejét szétes vigyorgással.

A Joms-bankház összevonta a szemöldökét.

— Aztán miért ne lehetne?

A néger megmagyarázta:

— Én csizmát tisztítani itten, sohasem bemenni a konzul szobájába. Én felkelteni szakácsné, szakácsnő felkelteni komornyik, komornyik felkelteni első inas, inas felkelteni konzul úr. Másképp nem lehet!

Az angol csendesen kezdett dühbe gurulni.

— Hát szedd a lábadat, és költsd fel őket szaporán, bánom is én, milyen sorrendben! Én a konzullal akarok beszélni!

A néger felelet helyett újból kinyújtotta tenyerét a rácson, de be is kapta mindjárt, mert az angol egy kinnfelejtett seprűnyéllel akkorát vágott rajta, hogy csak úgy csattant.

A néger nagyot ordított, és becsapta az ablakot. Az angol utána harsogott:

— Takarodsz, és költöd fel a gazdádat mindjárt, te himpellér!

A néger hasonlóképpen bömbölt vissza:

— Nem költöm! Alszik, mindenki alszik, én is alszik! — és azzal kiment a szobából. Hallatszott, amint becsapta az ajtót.

A Joms-bankház pedig zavartalan nyugalommal belenyúlt a hátulsó nadrágzsebébe, elővette onnét a revolverét, és szilárd, kinyújtott karral elsütötte. Négyyszer egymás után. Egyet a levegőbe lőtt, egyet a lába elé a földbe, egyet jobbra, az utolsót pedig bele a bokrok közé, hol az előbb a kalapja pihent.

Ez persze nem történt minden zaj nélkül, s a sortűzre egyszerre megelevenedett az eddig alvó palota. Ajtók csapkodása hallatszott, heves futkározás, aminek a végén sorra kinyíltak az ablakok. Aki csak eleven volt bent, az mind kidugta a fejét. A szakácsnő, a komornyik, az első inas, a szerecsen csizmatisztító, és mindenek betetőzéséül kitarult az egyik emeleti ablak is, s a keretében megjelent maga a konzul.

A konzul hálókabátban volt, de nagyon harcias ábrázatot mutatott, s meglátszott rajta, hogy ha véletlenül nem nyílt volna ki elég gyorsan az ablak, képes lett volna az üvegen keresztül kidugni a fejét a levegőre.

— Hogy az ördögbe!... — kezdte ordítani, ahogy kifért a torkán; de nem fejezhette be, mert a Joms-bankház egy egész sortüzet engedett a

levegőbe a szép találkozás öröme, s megittasulva a puskaporszagtól, harsányan kiáltott vissza:

— Halló, Sir! Remélem jól kialudta magát!

— Kicsoda ott lent az a bandita?... Áá... Mister Joms! Nem gondolja, hogy kissé szokatlan módját választotta a kopogtatásnak.

— Hallgasson már el, Sir, nem jöhetnek fel egy pillanatra? Beszélni kívánok önnel.

— Az meglehet! — felelt a konzul, és visszavonult az ablakból.

A villafolyosó ajtajában csakhamar megfordult a kulcs, és egy inasféle kitérte az ajtószárnyakat. A Joms-bankház megállt a küszöbön.

— Barátom — szólt az inashoz —, ön most lesz szíves nyakába szedni a lábait, és elszaladni a rendőrségre. Akármelyik parancsnokot találja ébren, az nekem mindegy. Meg fogja kérni, hogy azonnal látogasson el hozzánk, egy brit alattvaló óhajt vele beszélni.

Az angol ezt, hogy „brit alattvaló” úgy leropogtatta, mint valami sortüzet.

A konzul barátságosan fogadta vendégeit a dolgozószobában. Nem volt ugyan rajta se frakk, se rendjel, de így, egyszerű hálóköpenyegében is nagyon méltóságteljesen festett. Csak a lábát nem tudta keresztbe rakni a másikon, mert leesett volna róla a papucs, és ez kissé zavarta. Egyébként pedig nyugodt volt, és nagyon előkelő.

— Mister Joms — mondta, feltéve a csiptetőjét —, önre hármlik most az a feladat, hogy e korai látogatás okát megmagyarázza. Meg vagyok arról győződve, hogy a cél is olyan szokatlan, amilyen a hozzá vezető eszköz!

— Ebben a meggyőződésben nem fog csalódnai, Sir!

— Erre számítottam is. Csupa fül vagyok!

A Joms-bankház belemarkolt a szivarosládába.

— Legelsősorban rá fogunk gyújtani, Sir, azután pedig várakozunk!

— Mire várakozunk, Mister Joms-bankház?

— Elküldtem a szolgát a rendőrségre, s az őrsparancsnokot idekértem. Majd őelőtte előadom az ügyet, nem szeretek kétszer egyformán beszélni! All right. Tehát várni fogunk.

És megkezdődött a várakozás. A szivarok csendes percegéssel fogyasztották önmagukat, a füst széles pászmákban ülte meg a szobát, s amikor, mint minden a világon, eseményeinknek ez a nyugalmas, üres pár pillanata is véget ért, s a parazsak egymás után hunytak ki a hamutartó tágas ölében, megszólalt a kertkapu villamos csengője. A szolga tért vissza egy rendőrtiszt kíséretében. A rendőrsparancsnok katonásan tisztelgett a küszöbön, és sapkáját egyik karosszékbe téve, helyet foglalt a várakozók között.

A Joms-bankház legott a dolgok velejére tért:

— Három nappal ezelőtt Kerjean nevű bűvárunk a fejére tette a sisakot... — kezdte előadását, és sorra elmondott mindent, amit mi is tudunk, egész addig a pontig, hogy... „s elrúgva magamat a várkastély mögötti sziklaplatóról, a többiek után ugrottam a fekete vízbe...”

— Ez történt az elmúlt három nap alatt — fejezte be mintegy zárókövel a beszédet az angol, miután a második szivarból is kiszívta az utolsó lélegzetet.

A szép előadást hosszú szünet követte, mely alatt a konzul egyre a fejét tapogatta. Látszott, hogy nem elég biztos abban, vajon belefért-e az a sok zűrzavar, ami a Joms-bankházból úgy áradt, mint tavasszal a záporosó.

— Hát, uraim, hogy túlzás ne legyen a szavamban, ez meglehetősen érdekes.

A rendőrtiszt a mennyezet közepére nézett, és nevetve legyintett a kezével.

— Képtelenség!

A Joms-bankház teljes hosszában kivasalta magát, és lesújtó pillantással fordult szembe a kételkedővel.

— Hogyan értette ezt, uram?

— Azt kell mondanom — felelte a rendőrtiszt —, hogy ön rosszul emlékszik az eseményekre. Nem mondom, ami ott lent a tengerben történt, hogy két bűvár eltűnt, hát ez még érthető. Nagyon egyszerű az egész: megette őket a cápa! Az ilyesmi előfordul a bűvárok között...

Az angol az asztalra vágott a tenyerével.

— Ördögadta, hiszen most is ott vannak a Narval fedélzetén. Olyan egészségesek, mint a makk!

— Hát akkor nem ette meg őket a cápa! — hagyta helyben vállvonogatva a másik. — Hanem az a többi, amit mesélni méltóztatott, a várterem, a kínaiak, az elektromos szoba meg a többiek, hát kérem, ez nagyon önkényesen folytatott képzelődés! Az ilyesmi nem fordul elő a mai világban!

A Joms-bankház azt hitte, hogy menten lefordul a székről.

— Szóval azt akarja mondani, hogy én be vagyok csípve?

A rendőrtiszt szeretetre méltó igyekezett lenni:

— Hát kérem, így hajnaltájban az ember legtöbbször be van csípve, de ez ne izgassa fel önöket! Én sejtem, hogy mi van itt a háttérben, és ha, Sir, ön is megengedi, rá fogok tapintani a dolgok elevenére. Én azt hiszem, hogy ennek az eseménynek egyetlen kulcsa van. Egy szó csupán: ópium! Az urak nem voltak elég óvatosak, és betévedtek valamelyik kínai házba, amilyen sok van Vigóban. S az ópium mámorától már sokkal furcsább meséket is hallottam előadni. Csak az a jó, hogy másnapra kialussza az ember...

A Joms-bankház úgy felugrott, mint valami tigris.

— Hallja, mister, most már csakugyan elég! — ordította, ahogy csak kifért a torkán. — ön játékot űz egy brit alattvaló szavával! Önöknek elsősorban lenne kötelességük, hogy szemmel kísérik a kínai csöcseléket, és nem teszik. Önök tőlem hallják meg mind az eseményeket, amiket megakadályozni lennének hivatva, önöknek nincs fülük, igen, ez a helyes kifejezés, önöknek nincs fülük! Mi valóságos csatákat vívhattunk az éjjel ott a hegyen. Kicsi híja, hogy mind a négyünket agyon nem ütöttek, ön pedig idejön reggel, és egész egyszerűen csak azt mondja, hogy hajnalban minden ember be van csípve. Ez nagyon szép! Ezt nevezem azután közbiztonságnak.

— Kérem, a dolog mindenben valószínűtlen! Az éjjel összes őrszemeink a helyükön álltak a városban, és egyik se jelentett semmit.

A konzul érezte, hogy bele kell avatkoznia a szóváltásba.

— Ne vitázzanak az urak tovább, hisz az esemény anélkül is tisztázható. Megtörtént az az éjszakai lövöldözés a hegyoldalban, Mister Bende Ákos?

— Szóról szóra úgy, ahogy Mister Joms-bankház előadta!

A konzul megcsóválta a fejét.

— Hát én még nem hallottam sohasem, hogy két ópiumszívó ugyanazt álmolta volna! Mit gondol, rendőrkapitány úr?

— Én újból fenntartom a véleményemet, hogy mindez pusztán képzelődés!

A három idegen szinte keresztülszúrta szemével a tisztet.

— Úgy? — szólt a konzul, felállva helyéről. — No, nem baj. Hanem azért, rendőrkapitány úr, teljesíteni fogja a kérésemet! Szeretném, ha húsz embert maga mellé véve átkutatná azt a titokzatos várkastélyt...

— Ó, kérem, a legnagyobb örömmel!

— De a mi jelenlétünkben! Mire ideérnek, már én is felöltözve várok önökre.

A rendőrkapitány bizonytalan mozdulatot tett.

— Parancsára, Sir! — S összeütötte sarkantyúit, távozott.

A Joms-bankház elégedetten mormogta utána:

— Most majd legalább meglátjuk, hogy én vagyok-e becsípve, vagy pedig ő jár csalafinta úton?

XVI. FEJEZET

amelyben a Joms-bankház jól keres

A kitűzött félórából jó két óra lett, mire a vigói rendőrség húsz embere a parancsnok vezénylete alatt felvonult a konzulátus elé.

A hosszú várakozás első felét a Joms-bankház azzal töltötte el, hogy elfogyasztott egy egész dohánytőzsdére való szivart, s ha nem tartott volna sokat dicsért angol hidegvérére, talán inkább földhöz verte volna a szivaros-skatulyát, ahelyett hogy válogatott benne.

Közben a vigói rendőrséget dicsérte, nem a leghízalgőbb hangon.

Az első óra elteltével felzaklatott idegei elszakították gátjukat, ami abból látszott meg, hogy idegességének egyszerre vége szakadt. Leült az asztal mellé, elővette a Timesot, és mosolyogva olvasta végig a börzehíreket.

Amikor ezzel is elkészült, összehajtogatta a lapot, és megszólította a mérnököt:

— Ha jól láttam a lapban az árfolyamokat, kedves Mister Bende Ákos, a mai délelőttön ötezer fonttal szaporodott a vagyonom a londoni tőzsdén!

— Bravó, Mister Joms, ez legalább vigasztaló a mai zavaros napon.

— A Mélységkutató Társaság részvényei ugyan ismét estek, de ez természetes következménye a múltnak!

Most közbeszólt az immár teljesen felöltözött konzul is:

— Valóban, Mister Joms, az utóbbi napokban sűrűn kaptam táviratokat Londonból, amelyekben az üzletemberek az önök vállalata iránt érdeklődtek.

A Joms-bankház megtörölte pápaszemét.

— Ez előrelátható is volt. Én magam nem bánom a dolgot, mert legalább olcsón vásárolhatom össze a piacra dobott értékeket.

— Hogyan... hát ön vásárol? — kérdezte a konzul.

— Vásárolok bizony! A Mélységkutató Társaság részvényei jók. Én látok itt mindent, és tudom, hogy ezen még milliárdokat nyerünk. Ha a kínaiakkal végeztünk, egyszerre megfordul a kocka!

A konzul elgondolkodva fejet csóvál.

— Ez, hogy őszinte legyek, meglep engem! Nekem is vannak részvényeim, s éppen ma akartam rendeletet küldeni Londonba, hogy adják őket, amennyiért lehet.

A bankár elővette a csekk-könyvét.

— Sohase fáradjon, Sir! Ha továbbítani akarja, veszem én. Mennyiért adja?

— Kétezer-negyven font az árfolyam.

— Adok kétezer-nyolcvan!

A konzul habozni látszott.

— Őszintén szólva én nagyra becsülöm az ön üzleti érzékét, Mister Joms-bankház, de most mégis azt gondolnám, hogy tartom a vásárt.

— All right, Sir! Hány darabja van?

— Ötven.

A Joms-bankház kiállította a csekket, s ezzel ötven darab Mélységkutató-részvény birtokosává vált.

Vásár után a konzul a telefonhoz lépett, hogy a londoni megbízottját értesítse a változásról.

— A londoni tőzsde beszél! — hangzott a telefonból.

— Megengedi, Sir, hogy én is hallgassam a másik kagylón? — kérte a Joms-bankház, s felvette a másik hallgatót.

— Itt Archibald Falkland vigói konzul! Kérem a diszponensemét!

Pár perc múlva új hang szólalt meg a telefonból:

— Itt Egmond Rosivall. Parancsol, Sir?

A konzul röviden adta utasításait:

— Nézze, kedves Rosivall, az imént eladtam ötven Mélységkutató-részvényt a Joms-bankháznak kétezer-nyolcvanon, vegye tudomásul, hogy ezek felett már nem rendelkezem!

A telefonból előbb egy kis torokköszörülés hallatszott ki, amit egy kissé indulatos felkiáltás követett:

— Sir Archibald Falkland, ön nagy ostobaságot csinált, mert megint befonatta magát, ezúttal a Joms-bankházzal. Mindig mondtam önnek, hogy semmi keresnivalója nincsen a tőzsdén, de most látom, hogy a vigói levegő csakugyan megártott önnek!

— Hogyhogy, kedves Rosivall, miket beszél itt ön?

— Még csak annyit mondok, hogy a Mélységkutató-részvények itt most háromezer-nyolcvanon állanak!

A konzul elszédült a telefontól.

— Háromezer-nyolcvanon állanak!... — Csak annyit tudott mondani, és leült egy székre.

De nem úgy a Joms-bankház, aki talpra ugrott, és most teljes egyedül foglalta el a telefont.

— Halló, itt Joms-bankház, ön ott Mister Egmond Rosivall?

— Igen, én vagyok, parancsol?

— Az előbb azt mondta, hogy a részvényeink háromezer-nyolcvanon állanak; ez nagyon kellemes újság, de nem mondaná meg, hogy mi ennek az oka?

— Nagyon szívesen, Mister Joms-bankház, ennek az az oka, hogy a Kuang-cse csoport kínai diszponensei a piacra dobott értékeket veszik minden áron, egészen meg vannak vadulva. Minden pénzt megadnak értük, és így verték fel az árakat ma délelőtt ezer fonttal darabonként!

A Joms-bankház Kuang-cse nevének említésére felszisszent, de hamar kiverte fejéből az indulatokat, mert most az üzlet volt az első.

— Halló, Mister Egmond Rosivall, venne ön az én számomra is?

— Hogyne, Mister Joms-bankház, nagyon szívesen! Mennyit?

— Mind! Utána kérek jelentést, az összeköttetést tartom!

Ott messze Londonban Mister Egmond Rosivall harsány „Veszek, veszek!” csatakiáltással elrohant a telefontól, itt Vigóban pedig a Joms-bankház csendes részvétellel fordult a konzul felé.

— Sir, nagyon sajnálom, hogy nem a legjobb vásárt csinálta az előbb velem!

— Ezer font darabonként! — kiáltott a homlokát törölve a konzul.

— Az sok pénz — vigasztalta a bankár —, de pardon, úgy hallom London jelentkezik ismét! Halló, ott Rosivall?

— Igen. Vettem nyolcvan darabot, több kínálat nincs!

— Köszönöm! — szólt a Joms-bankház, és letette a kagylót.

— Ezer font darabonként! — sópáncodott Sir Archibald Falkland, ahogy csak a szívétől tellett.

A Joms-bankház megkínálta tárcájából egy finom szivarral.

— Látja, Sir, ezen igazság szerint nem kellene panaszkodnia. Én is éppen most vettem nyolcvan darabot háromezer-nyolcvanon, és

valósággal örülök, mert tudom, hogy még erősen felfelé fognak szállni. Különben, ha kívánja, én visszaadom az ön ötven darabját!

— Visszaadja?

— Háromezer-nyolcvanon!

A konzul újra megrokkant ülőhelyében.

— Ezer font darabonként!

— Nos, tartja a vásárt?

— Tartom! — nyilatkozott keserűen a Sir.

A Joms-bankház pedig visszavéve az előbbi csekkjét, ami még most is az asztalon száradott, udvariasan helyet mutatott a konzulnak tulajdon íróasztala mellett, mondván:

— Csak a különbözetet kérem!...

Sir Archibald Falkland pedig szinte sírva vette elő a csekk-könyvét, és kiállította az utalványt ötvenezer fontról.

Amikor a bankár ezt is zsebre tette, megnézte az óráját.

— No, nem egészen tizenöt perc alatt ötvenezer font, ez a nap nem tartozik a szerencsétlenebbek közé.

Bende Ákos csak most juthatott szóhoz a nagy üzleti láz elmúltával.

— Most még csak arra volnék kíváncsi, hogy mit forralnak újból ezek a kínaiak. Veszik a mi részvényeinket, ezt nem tudom megérteni.

— Hogy az a sárga eszű Kuang-cse mit akar — felelt a Joms-bankház —, magam se értem; no de mindenesetre ő is tudja, hogy mit csinál, akárcsak én. Az azonban bizonyos, hogy ez az ötvenezer font az első haszon, amit neki köszönhetek. Úgy látszik, használt az intelmem, és kezd megjavulni!

A konzul csak most kezdett magához térni.

— Hogy hívják azt a kínait, akiről most beszélnek?

— Kuang-cse-nak, Sir! A legnagyobb zsvány a mennyei birodalomban!

— És az most itt van Vigóban?

— Hát az nagyon valószínű, amennyiben tegnap este löttem bele egy golyót a tyúkszemébe!

— És én annak köszönhetem ezt a mostani ötvenezer font veszteséget?

— Szóról szóra, Sir!

A konzul akkorát fújt, hogy majdnem elrepült előle az egész íróasztal.

— Nos hát, csak kerüljön a kezembe az a gazember!

És összeszorította a markát, mintha már fogná.

Ebben a pillanatban ért a ház elé a húsz vigói rendőr és a hitetlen parancsnok.

XVII. FEJEZET

amelyben a Joms-bankház kiveri pipáját

A huszonegy szál rendőr csoportosulása az angol konzulátus előtt érthető feltűnést keltett az ébredő kikötőváros polgáraiban. Csakhamar egész kis tábor verődött össze a kapu előtt, és kíváncsian várta, hogy mi lesz.

S amikor a rendőrök között megjelent a konzul a két idegen kíséretében, az érdeklődés fokozott mérveket öltött.

— Egy kissé megkéstünk, uram — mentegetődzött a parancsnok a Joms-bankház előtt, amikor kétórai távollét után újból viszontlátták egymást —, de előbb még néhány hivatalos ügyet kellett elintéznem!

Az angol végignézett a parancsnokon.

— Ó, mit se tesz — felelte zárkózottan —, ez spanyol szokás; önök két órával mindig hátrább járnak, mint az óramutató, s ez száz év alatt kitesz kétszáz esztendőt!

A parancsnok kihúzta magát.

— Ha jól hallottam, uram, ezt sértő szándékkal mondta!

— Nem! — felelte az angol, és hátat fordított neki.

Sir Archibald Falkland kiadta a parancsot az indulásra.

A kíváncsiak tábora elkísérte a kutató csapatot egész a város végéig, amikor azonban látta, hogy azok egyenest a hegyoldalnak tartanak, és ugyancsak mászni kezdenek felfelé, lassan lemaradoztak mögülük. Végre is sokkal kellemesebbnek ígérkezett előttük a kikötő árnyékos helyein heverészni, mint ott izzadni a napon, s úgy látszott, hogy mind jól ismerték a régi spanyol közmondást: „Járj vízszintesen, ha kikerülheted a létrát!”

Ilyenformán a társaság már a hegyoldal első felében magára maradt.

Az izgalomnál nincs jobb sarkantyú — ezt valamennyien tapasztalhatták, mert félóra alatt már ott álltak a fennsíkon, melyen az ősi várkastély emelkedett. Sir Archibald Falkland mászott legelől, és pedig olyan tűzzel, hogy a tetőre érve még a gallérja is kigombolódott, pedig az nagy szó egy angol konzulnál. Hiába, nagyon fűtötte az ötvenezer font.

A várkastély bejárata előtt Bende Ákos megmutatta a parancsnoknak a letaposott fűvet.

— Amint látja, erre táboroztak a kínaiak!

A parancsnok csendesen elmosolyodott.

— Lehettek éppen kínaiak is, nem mondom, de egyelőre fenntartom a véleményemet, hogy ezek vasárnapi kirándulók voltak. Szokás ez itt Vigóban!

A Joms-bankház ügyet sem vetett az ellenvetésre; e helyett megkerülte a várat, és a falak mögötti szirtfok egy helyére mutatott.

— Itt lőttem le tegnap este Kuang-cse tyúkszemét!

— Én az ön helyében a jobb szemét céloztam volna meg! — mormogta a Sir elkeseredetten.

A parancsnok pedig letérdelt és vizsgálódva körülnézett.

— Valóban, uram, ennek itt semmi nyoma sem látszik!

A Joms-bankháznak lassan ökölbe szorult a keze.

— Ön talán azt várta volna, hogy a fenn tisztelt kínai tyúkszeme ezen a helyen márványba faragva várja az utókort?

Jól szembe néztek egymással, s a parancsnok állta a tekintetét.

— Úgy érzem, uram, a szavaiból — szólt csendesen —, mintha sérteni akarna?

— Nem — felelt az angol, és megint hátat kellett fordítania, különben még meg talált volna pukkadni.

— Ez az a hely — mutatta Bende —, ahol tegnap felmáztunk az első korridorra, s onnét, azon a csapóhídon át jutottunk a vártorony kupolája fölé. Különben nézzen ide, ram, a nedves földben itt maradt a lábam nyoma, ez itt ni, keresztben. Ahogy most melléje lépek, itt láthatja a tegnapi lábnyomom pontos másolatát!

— Ez meg itt, ni, az enyém — mutatott a bankár egy másik nyomra —, melléje szerkesztem most én is a másolatát! — S azzal jól belenyomva jobb lábát a nyirkos földbe, diadalmasan félreállt.

A rendőrpáncsnok tüzetesen megvizsgálta a nyomokat.

— Nos, uram — sürgette Sir Falkland a háta mögül —, hát mit szól ehhez? A rendőrtiszt felemelkedett, s miközben leporolta a térdeit, helybenhagyólag bólintott.

— Valóban, ez tagadhatatlan tény; a lábnyomok teljesen egyeznek!

— No és!

— Ez kétségtelenné teszi, hogy önök ketten itt jártak!

A Joms-bankház kezdett kijönni a béketűrésből.

— És egyebet semmit?! — kérdezte élesen.

— Igazán nem tudom, hogy mit bizonyítana ez még egyebet is? — felelte a tiszt vállvonogatva.

A Joms-bankház érezte, hogy itt már vége a türelemnek. Érezte, hogy le kell valahová ülnie, hát leült a földre. Ezt azonban annyira megvetőleg tette, hogy láttára a rendőrtiszt összevonta szemöldökét.

— Ha jól látom, uram, ön sértő szándékkal viselkedik így?

A Joms-bankház olyan lett, mint valami kezes bárány. Elővette a pipáját, és lassan rátöltött. Módos, simogató mozdulatokkal rakta belé a dohányt, mint akinek ennél nincs fontosabb dolga a világon, s közben csak úgy félig nyitva ki a száját, mentegetődzött:

— Dehogyan kérem; én csak most rá akartam gyűjtani, és azt mindig ülve szoktam elvégezni.

— Azért mondom — szólt a rendőrtiszt —, mert ha ön elégedetlennek látszik, az esetben azonnal elparancsolom innét az embereimet, és lássák, hogy mire mennek magukban!

— Nem is képzeli, uram, mennyire kíváncsi vagyok, hogy mire megyünk így, sokan együtt! — szólt a Joms-bankház, és felemelkedett a helyéről. — Szóval mehetünk tovább?

— Igen, mehetünk tovább!

— Hát én most a vár belsejére vagyok kíváncsi! — furakodott előre Sir Archibald Falkland. — Mister Bende Ákos, ön tudja az utat, vezessen bennünket!

A mérnök a csapat élén egyenest a vár főbejárata felé fordult.

Ezt a helyet eddig még csak messziről látták, a korridorról lefelé. A kapu felvonóhídja keresztbe feküdt az árkon, mely alig egynegyed része volt eredeti mélységének, a többi betemette a ledőlt part, és benőtte az évszázados bozót. A felvonóhíd láncja eltűnt helyéből, és csak a rozsdamarta tartóvasak látszottak kétfelől a kapu ívezete mellett. Ezen áthaladva, akadálytalanul eljutottak a várudvar belsejébe.

Itt, a kopott kőlapokon ugyan a legélesebb szem sem vette volna észre a kínaiak nyomát.

A kapuval szemben az az alacsony vasajtó vezet a torony belsejébe — magyarázta Bende Ákos a járást, s előretartott a többiek közül, hogy elsőnek lépje át a küszöböt, ajtó nem volt becsukva, s engedett a kilincs nyomásának.

Rövid pillanatok alatt valamennyien betódultak a szűk bejáraton.

Sir Archibald Falkland még az orrcsíptetőjét is feltette, hogy jobban lásson, s érdeklődve tekintett körül a teremben.

— Hát biz ez... izé... a legenyhébb kifejezéssel szólva...

— Üres! — egészítette ki diadalmasan a rendőrtiszt.

— Valóban, ezt tegnap óta szépen kitakarították a kínaiak — ismerte el a Joms-bankház is a tényt.

Mert tény, hogy aki tegnap látta a termet, az ma a legjobb akaratallal sem ismert volna rá. A tágas, kör alakú helyiség olyan üres volt, mint egy elhagyott magtár. Nyoma sem volt a műszerekkel teli asztalnak, a titokzatos villamos kormányhídnak, kapcsolótáblának, s csak a ragyogó tisztára sepert talapzat árulhatta volna el, hogy itt nemrégén még a japáni Matasoto kezei jártak. A kutató társaság, minden rendőreivel egyetemben tanácsstalanul állott a terem közepén, Bende Ákos pedig a falak mentét járta körül.

— Mindent eltakarítottak előlünk — szólt a vizsgálódás után —, csak a nyomokat felejtették itt. A falon mindenütt látszanak a vezetékek nyomai, s az a nyolc-nyolc vésett lyuk egymás alatt, ami a szigetelőket tartotta.

— Ez azonban semmit sem bizonyít, nemde, uram — tette hozzá a Joms-bankház a rendőrtiszt felé fordulva —, ne is ügyeljünk rá! Különbén ezen a másik ajtón Kerjean bárdjának nyomát is felfedezheti az, aki nem restell álomfejtéssel foglalkozni. Ezen az ajtón menekültünk ki, s ahogy látható, a történeteket illetőleg eléggé tájékozottak vagyunk!

A rendőrtiszten meglátszott, hogy minél hamarabb szeretné befejezni már az egész helyszíni szemlét.

Ezt világosan érezte is, amikor tisztelegve a konzul elé lépett.

— Minthogy sajnálatosképpen az urak semminemű eredményre nem jutottak, azt hiszem, véget vethetek a további haszontalan időpazarlásnak, s az embereimet elvezényelhetem!

— Ohó, korántsem! — vágott közbe a Joms-bankház szokatlan élénkséggel.

— Kíván talán még valamit?

— Hogyne, hogyne! Most kezdjük csak el az igazi kutatást!

— Hogyan képzeled azt, uram?

A bankár szívesen megmagyarázta. Kezét a rendőrtiszt karjába fűzve elvezette a terem közepére, és ott döngetni kezdte sarkával a padozatot.

— Nézze, kedves barátom — mosolygott a legnyájasabb arckifejezéssel —, itt, ezen a helyen, a lábam alatt különös módon dong a padlózat, s egy cseppet sem volnék meglepetve, hogyha ez alatt a terem alatt egy másik föld alatti helyiség következne. És tudja isten, az imént az a gondolat férközött a fejembe, hogy hátha ide hurcolkodtak le ma hajnalban a mi sárga bőrű felebarátaink? Nem gondolná, uram?

A megszólított húzódozva felelt:

— Ez nem valószínű!

— De lehetséges és ez egyelőre éppen elég nekem! Nagyon szeretnék a gyanúm végére járni, és szeretném átkutatni a vár föld alatti részeit!

— Tudomásom szerint semmiféle lejárat nem igazolja az ön feltevését!

— Ó, mi sem könnyebb, mint ennek végére járni. Végre is elegen vagyunk itt. Felemeljük egyenként a padozat köveit, és a boltozaton át jutunk oda. Ez csak egyszerű!

A rendőrtiszt élénk, tiltakozó mozdulatot tett.

— Azt már nem!

Az angol félelmes hosszúságában nézett szembe vele, és kíméletlen, parancsoló hangon csapott le rá:

— Kívánom, hogy azonnal megmagyarázza és megindokolja tiltakozását!

— Törvényeink nem engedik az ilyesmit. Ez a várkastély műemlék, amit megrongálni tilos, s ha mégis megtörténnék, a rongálok ellen eljárni éppen az én kötelességem volna!

Ezzel azután eldölt a kapubálvány. A Joms-bankház kivette szájából a kurta fapipát, s azt lassan kiverte a földre, pontosan a rendőrtiszt cipője orrára. Közben, nagyon csendes hangon szólt:

— Well! Nagyon megnyugtat, hogy ön ennyire pontosan teljesíti kötelességét. Minthogy azonban nekünk most már itt egyéb tennivalónk nincs, nem marad egyéb hátra, mint hogy megköszönve közreműködését, magunkat jóindulatába ajánljuk!

— Ahogy kívánja, uram! — szólt a parancsnok, s tisztelegve távozott, miután visszavezényelte embereit a városba.

Amikor egyedül maradtak, Sir Archibald Falkland diplomatikus arckifejezést öltött.

— Mit szól ehhez, Mister Joms-bankház?

A megszólított összevonta szemöldökét, és elkomorult arccal vállat vont.

— A dolog veszélyesebb kezd lenni, mintsem gondoltam. A kínaiak aranyai, úgy látszik, nem tévesztették el hatásukat a vigói rendőrség körében. A jövőt kissé veszélyesnek látom...

— S a tulajdon épségünkre jobban kell vigyáznunk, mint eddig tettük. Az ilyen törvényen kívüli állapotban hamarabb eltehetnek láb alól, mintsem szeretnénk! — tette hozzá Bende Ákos is.

— Legokosabb, ha a Narval fedélzetére sietünk, ott legalább tizenhat meghitt emberünkre bizton lehet számítani, különben pedig jól tesszük, ha biztonságunkat erélyesebb eszközökkel fogjuk védeni. Velünk tart, Sir?

— Hát képzelheti az ellenkezőjét? — felelte a konzul szinte megsértődve.

— Akkor a legjobb lesz, ha azonnal itt hagyjuk ezeket a falakat.

S szaporán megindultak a várkapu felé. Senki se állta útjukat. Baj nélkül leérkeztek a város széléhez; s csak itt lélegzettek fel igazán. A partról egy motoros csónak röpítette őket a Narvalra.

Megérkezésük után Bende Ákos megkettőzte az őrszemeket, azután pedig működésbe hozta a szikratávíró, melynek segítségével Sir Archibald Falkland nevében sürgős üzenetek szálltak át a légen Gibraltár felé.

A táviratváltásnak akkor lett vége, mikor a mérnök elfogta az admirális legutolsó értesítését: „Hadihajó teljes gőz alatt útban, holnap délelőtt Vigóba ér!”

De még jóformán másnap át sem vette a kelő nap uralmát a sík tenger felett, amikor a Narval mélyen alvó legénységét egy erőteljes,

friss ágyúlövés riasztotta talpra, s alig tízhosszyira tőlük éppen akkor fejezte be manőverezését a gibraltári flotta pompás megjelenésű torpedóvadásza, az Albatros-II.

XVIII. FEJEZET

amelyben kezdetét veszi az igazi küzdelem

Soha olyan gyorsan nem állt még talpra a Narval legénysége, mint most a hadihajó megérkezésére. Az arcokon az eddig titkolt szorongás utolsó nyoma is eltűnt, s látszott, hogy az önbizalom és a mindenre elszánt harci kedv magával ragad minden embert.

Egyszerre hárman is szaladtak a matrózok közül, hogy felverjék álmából Bende Ákost és az angolokat, de ezúttal azoknak sem volt szükségük ébresztőre. Sir Falkland, a Joms-bankház és a mérnök az ágyúszóra egy pillanat alatt talpon voltak, és sebtében felöltözve, szinte egy időben nyitották ki a kabinok ajtaját.

— Itt vannak már?... — kérde a Joms-bankház az eléje kerülő legelső matróztól.

— Parancsnok — újságolta amaz —, megérkezett a hajó, az angol hadilobogóval; most vetett horgonyt, s a lobogóját is felhúzta. Nagyon gyorsjáratú páncélosnak látszik!

— Elolvastátok a nevét?

— Albatros-II.

— Jó, most engedjétek le a csónakot, mert azonnal átmegyünk a fedélzetre!

Court Ralleigh, az Albatros parancsnoka, kitüntető szívéllyességgel fogadta az érkező vendégeket, s legott egész tisztikarával együtt levonult velük a parancsnoki terembe rögtönzött haditanácsra. A tengerésztisztek nagy figyelemmel és néma csendben hallgatták végig Bende Ákos előadását, aki a múlt eseményeit ismertette velük, s a sok erőszakos kaland nem váltott ki belőlük olyan tagadást, mint tegnap a vigói rendőrtisztből! Hiába, egészen másképpen fest a dolog, ha jó barátok, mint ha ellenségek közt mesél az ember.

Az elbeszélés végén Court Ralleigh a következő meglepő kijelentést tette:

— Elindulásunk előtt a londoni admiralitástól telefonon külön értesítéseket nyertünk, amik, azt hiszem, érdekelni fogják önöket. A mi gyors elindulásunkat az önök sürgetésén kívül ez is szorgalmazta, úgyhogy mi most a brit kereskedelmi érdekek védelmezőiként is szerepelünk. A Mélységkutató Társaság ügye már a Westminsterben a parlamentet is foglalkoztatta, ahol az ellenzék emiatt erős támadást intézett a kereskedelmi miniszter ellen. Ez történt tegnap délben.

— És én erről semmit sem tudok! — kiáltott fel Joms-bankház elbámulva.

— Majd ma délelőtt meg fogja kapni ön is a hírt, de ezúttal ne vegye zokon, hogy a mi értesülésünk megelőzte a Joms-bankházét. A támadás alapja az a manőver volt, amit a londoni tőzsdén a kínaiak érdekcsoportja intézett a vállalat részvényei ellen, s amelynek következtében hallatlan áron összevásároltak belőlük minden kaphatót, úgy, hogy immáron bizonytalan, vajon a részvények többsége és ezzel a társaság felett a rendelkezési jog az önöké-e ma már, vagy pedig a kínaiakra szállott!

A Joms-bankházat mintha vipera csípte volna meg, úgy ugrott talpra e szavakra.

— Mit mond, uram?

Court Ralleigh megnyugtató mozdulatot tett.

— Értesülésem szerint a dolog még nem kétségbeejtő, és legfőként még nem világos. Az tény, hogy zárlat előtt a részvények ára hatezer fontra szökött fel, s ezen az áron száz darab német részvény kivételével a többi mind kínai kézbe jutott. A legutolsó percek eredménye volt, hogy a kereskedelmi minisztérium rendeletére az Angol Bank százötven darabot meg tudott szerezni, de ez azután minden. Néhány részvény sorsa ismeretlen, s ez fogja eldönteni a többséget. Bizalmasan most azt is közölhetem önökkel, hogy mi itt jelenlétünkkel kormányutasítást is követünk. Szabad elhatározásomra és felelősségemre van bízva, agy alkalmas formában hadiállapotot erőszakoljak ki a kínai csoporttal szemben itt a helyszínen, s a legerőteljesebb eszközökkel javítsam meg a mérleget, amit londoni kereskedőkörünk elpuskáztak. Ezért nagyon alkalmas volna, ha az önök védelme címén alkalmam nyílnék fegyveres beavatkozásra. Madridi követünk erről értesítve van, s ő a spanyol kormánykörökben a magyarázatokat előre meg fogja adni. Ezek szerint nekünk most legnagyobb törekvésünk, hogy a kínaiakkal elvégezzük a dolgot.

Sir Archibald Falkland az asztal végéről csendesen rábólintott.

— Ugyanis a Mélységkutató Társaság brit nemzeti vagyón szempontjából is jelentős értéket képvisel, a birtokában levő sóliumvilágítás pedig hadászati célokra még ennél is nagyobb megbecsülésre számíthat!

— Úgy van! — hagyta helyben az Albatros parancsnoka —, s a londoni hadügyi kormány meggyőződése is az, hogy a kínaiak egyenesen a sólium birtokára törekszenek, amit, ha a részvények többségéhez jutottak, el is fognak érni.

A Joms-bankház lázas számításba kezdett az előtte fekvő papírlapon.

— A Mélységkutató Társaság több mint ötvenmillió frankkal alakult, ami az első kibocsátásban ezer darab kétezer fontos részvénynek felelt meg, ehhez hozzájárult a nápolyi közgyűlésen megszavazott újabb kétszáz ezer font, száz darab részvény alakjában, ez összesen ezeregyszáz darab részvény. Ebből a mi kezünkben van százötven darab, az Angol Bank tulajdonában. A Joms-bankházé kétszáz darab régi és nyolcvan darab új, amit tegnap vásároltam, önnek, Mister Bende Ákos, ha jól tudom...

— Száz darab részvény van a birtokomban!

— Well! Ehhez járul még Sir Falkland ötven részvénye. Ennyi a miénk, vagyis összesen ötszáznyolcvan darab. Német kézben maradt száz darab, de őket inkább ellenfeleinkhez számítjuk, nemde?

— Valóban, ez a politikai helyzet — hagyta helyben a beszédet Sir Falkland is.

— S mivel a többi a kínaiaké, így hát ők összesen ötszázhusz darab részvénnyel rendelkeznek velünk szemben.

Látszott rajta, hogy nagy kő szakadt le a szívéből, amikor hátradőlve hozzátette:

— Ezek szerint a többség még a miénk, de csak néhány darabbal. A többséget voltaképpen Sir Falkland ötven darab részvénye teszi, ami, ha a túlsó félhez kerülne, a mi szereplésünk végét érne. Be kell vallanom, hogy ezt a helyzetet nem előrelátásomnak, hanem a Joms-bankház hagyományos szerencsésének köszönhetem.

— Ami nekem ötvenezer fontomba került tegnap délelőtt — dörögte a háttérből a konzul.

A Joms-bankház udvariasan fordult feléje.

— Hallgasson ide, Sir! Ha netán áruba kívánná bocsátani a részvényeit, a Joms-bankház előnyösebben vásárol a kínaiaknál. Azok hatezer fontot kínálnak, én ajánlok hatezer-negyvenet. Ezzel megtérül az ön ötvenezer fontja, és hasznot nyer még, háromezret darabonként. Ehhez hasonló nem fordult még elő a londoni tőzsdén!

Sir Archibald Falkland azonban ezúttal hajthatatlan maradt.

— Mister Joms-bankház. én tudom, mivel tartozom a brit nemzeti érdekeknek!

— És ettől eltekintve, adja?

— Nem! — kiáltott élénken a konzul, és még a kabátját is begombolta hozzá.

Court Ralleigh pedig befejezettnek látva az eszmecserét, hozzátette:

— Ahogy örömmel hallom, a sólium még Anglia birtokában van. Most még csak az hiányzik, hogy ellenfeleinkkel végezzünk. Itt vagyunk, és ezzel kezdetét vette az igazi küzdelem.

XIX. FEJEZET

*amelyben megtudjuk, hogy milyen a hamisítatlan
kínai munka*

A mostani hangulaton látszott meg igazán, hogy mennyi szorongással és aggodalommal volt tele a múlt. A sok egymásra halmozódó balsiker nem tévesztette el hatását a szereplőkre. A rejtélyek, amikkel szemben álltak, sok felesleges erőt emésztettek fel, s a barátság álarcába bújt ellenségek félelmetesebbek voltak minden küzdelemnél. De most az Albatros-II acélvárában, az ágyúk, torpedók s a minden vakmerőségre kész, elszánt bajtársak körében E mintha lidércnyomás alól szabadultak volna fel a lelkek. Készen voltak a harcra, amely nem a vagyonért folyt már, hanem a becsületért is. Az ellenség kíméletlennek mutatkozott, s a kérdést kemény ökölcsapással kellett megoldani; erre pedig nagy kedve támadt most mindenkinek.

A haditanács véget ért, ezzel a két elvi határozattal: gyorsan és kíméletlenül!

Az elv megvalósítását pedig Court Ralleigh imígyen foglalta össze:

— Az első teendők tehát az alapos kém szemle lesz! Erre a célra a Narval tengeralattjáróját tartották a legalkalmasabbnak, mert a parti kutatásokat több okból elvetették. Az ellenség a tenger alatt kezdte a háborút, ott kell azt tovább is lefolytatni.

A hadihajó tisztikara közül maga a parancsnok volt az első, aki részvételét a kém szemlén elkerülhetetlennek tartotta, s kívülről még három műszaki tiszt jelentette be nagy érdeklődését.

Ezekkel szaporodva most már hétfőnyi társaság tért vissza a Narval fedélzetére, hol Bende Ákos azonnal kiadta a parancsot a tengeralattjáró üzembe helyezésére.

Alig tíz percre rá Olivier, a kormányos tisztelegve jelentette a mérnök előtt:

— A tengeralattjáró útra készen áll!

Most a vendégek behajózása következett.

A tengerésztisztek, az egyetlen parancsnok kivételével, mind teljesítettek már szolgálatot tengeralattjáró naszádon, s így szakértő szemekkel bírálták meg berendezését, s nem győzték eléggé csodálni Bende Ákos leleményességét, mely azt létrehozta.

A vendégek a konzul és Joms-bankház kíséretében a periszkóp koszorúvetítő mezeje előtt foglaltak helyet, a mérnök a parancsnoki emelvényre lépett, mögötte Olivier a kormánykereket fogta, a legénység a helyén állott, s minden készen volt az indulásra.

— Ereszd el!... indulj! — hangzott a vezényszó, s a víz alatti naszád kapcsai elváltak a Narval testétől. Egy pillanat múlva megindult a csavar, s az oldalfalakon behangzó zuhogás jelezte a víz súrlódását.

A naszád elindult.

A mérnök újabb vezényszavára Guilvinec bekapcsolta a sóliumot, s a vendégek ajkáról a bámulat felkiáltása röppent el.

A fénymester a vetítőt a legerősebb fokra állította be, s a naszád előtt messze területig minden hófehér fényben úszott. A fény csodás erejét a periszkópok lencsái visszahozták a hajó belsejébe, s a vetítőlemezzel sokszorososan visszaverődve az mindent beragyogott, úgy, hogy az eddig világító villamos izzólámpák derengő vörös bogárkáknek látszottak,

szétszórva a hajó acélbordái között. A Joms-bankház szinte a szemével cirógatta végig a vetített tárcsákat.

— Íme, uraim, ez a sólium! — szólt büszkén a vendégek leié.

— Fölér a birtoka egy fél birodalommal! — hagyta rá a konzul, s a tisztok arcán is meglátszott a megdöbbenéssel határos elragadtatás, így már be lehet járni a tengerfenék sötét birodalmát.

Bende Ákos a fényvetítőt a tengerfenék irányába állította be, s a mélység szeszélyes alakulata a legapróbb részletekig megjelent a látómezőben.

A naszád most süllyedni kezdett, hogy közelebb érve a talajt, a vetített kép nyerjen erejében és világosságában. Tizenöt méternyi mélységben újra egyenes irányt vett, és mint valami ragyogó, fehér szellemhajó suhant tova a szörnyek birodalmában.

Terv szerint az elsüllyedt kincses hajók szöglete felé tartott.

Bende Ákos jól ismerte a járást. Az iránytű nagyjából tájékoztatta is, az út apró részleteit pedig kívülről tudta, s emlékezete felfrissítésére jó szolgálatot tett egy-egy sajátos alakú szikla, ami a fenéken mint valami kilométerkő hevert jobbra-balra.

Nem is térképről vezette a hajót, csak úgy kívülről, fejből. Közben ráért a társaság számára is felvilágosítással szolgálni.

— Ahogy látták eddig, már két nyergen jöttünk keresztül, amelyek élükkel alig voltak öt méterrel a hajó alatt. Észrevettem, hogy mennyire meglepődtek ezen, félve, hogy zátonyra szaladunk. No de nem volt semmi veszedelem. Egyáltalában a szemnek hozzá kell szoknia a periszkópok adta sajátos távlathoz, aminek révén minden sokkal közelebbnek látszik a valóságnál. Most egy nagyobb terjedelmű, mély sík felett megyünk át, ami lent fedve van csupa csigatörmelékkel. Ez egy kis Szahara a vigói öbölben. A végét ott lejjebb, balfelé egy sziklakoszorú zárja el... Guilvinec, kérem, a fényt félbalra előre, úgy... most ide látszik a szirtek fűrészes éle, s azon túl három kráterforma torok vezet a talajba, amikből meleg forrás ömlik... Guilvinec, köszönöm, vissza a fényt!... Most közeledünk a harmadik nyereghez, ennek az éle magasabb a többinél, s ezt mi is emelkedéssel fogjuk kikerülni. Azon túl a lankás hegyoldalban következnek az elsüllyedt hajók. A felsők még eléggé épek, az alattuk levőket pedig már teljesen eltakarta a homok. Azokból semmi sem látszik... Vigyázz, Olivier, felfelé a kormányt!

Itt most veszedelmesebb hely következett, ami Bende Ákos figyelmét is jobban igénybe vette. Mindenki elhallgatott, és feszülten várta az érdekes látnivalót.

A periszkóp látómezejében egyre-másra változtak a képek, mint a vonatban ülő szeme előtt, amint az ablakon kinéz.

A sziklagerinc már elsuhant alattuk, mögötte hatalmas tömbökből valóságos sziklaerdő következett, s azután jött a lejtő.

— Most mindjárt ott leszünk a hajók felett — magyarázta Bende Ákos —, íme, jobbra lent, a látómező alsó sarkában már látom is sötétleni az elsőt.

A víz alatti naszád meglassította futását, és csendesen lesüllyedt, hogy a hajóromok közelebről láthatók legyenek. A manőverezés révén kissé túlszaladtak a célon, s egy félfordulatot kellett tenni, hogy az egész kép egyszerre kerüljön a látómezőbe.

Olivier nagyot csavart a kormánykeréken, a távolabbi tárgyak sebes rohanással repültek el a periszkóp előtt — ez volt a belül érezhető jele a

fordulásnak, majd megint lassúdott a kép. Bende Ákos leállította a motort, a naszád mintha egy helyben lebegett volna a hullámok alatt, s e pillanatban egy elkeseredett felkiáltás hangzott a társaságban:

— Huj, az akasztófára valók!

A Joms-bankház volt.

Minden szem a derék angolra fordult, aki a harag és elkeseredés tetőpontján mutatott a periszkóp lencséje alá.

— Nézzenek ide, és lássák a szemükkel!

Néztek és láttak a szemükkel. Nem kellett ide szó, a kép mindent megmagyarázott. Látható volt rajta a tengerfenék egy barátságos részlete, a harmadik sziklanyereg lejtős oldalával, és a sima, iszapos lankás domboldalban szépen egymás mellett fektetve ott sötétlett öt darab kifosztott hajó bordás hátgerince. Csak a gerinc és oldalbordák és semmi egyéb. A látvány valósággal sírnivaló, de kicsi híja, hogy nem kísérteties volt.

XX. FEJEZET

amelyben az ágyú lövésre készen áll

A sakálok szokták így lerágni a húst a sivatagban elhullott tevék teteméről.

— De mi ez, kedves Mister Joms-bankház?! — kiáltott fel Court Ralleigh is a többivel.

— Ez — kiáltott dühöngve az angol —, ez a kínaiak keze munkája! Úgy nézzenek ide, uraim, hogy ezek alig pár napja még mind gyönyörű fregattok voltak, tele az ezüstflotta rakományával, és most nincs belőlük más, csak a pusztá csontváz. A kincset elvitték azok a kénkőszínű zsványok, és a tulajdon pénzünkkel vették meg a mi összes kinnlevő részvényeinket!

Court Ralleigh, úgy látszott, járt már a messze keleten, mert legelsőnek értette meg az esetet.

— Valóban, ez hamisítatlan kínai munka!

Bende Ákos lassan a hajóroncsok fölé kormányozta a hajót.

Nem lehetett semmi félreértés, öt hajó volt az, és ma öt kegyetlenül lerágott fekete roncs.

Körülöttük a fővény mélyen fel volt túrva, s csak itt-ott látszott az öt hajó eredeti nyoma. A mérnök most ezt a területrészt vette közelebből szemügyre. A homok egyöntetű volt, sima és fehér, csupa csigahéj törmelék itt is. Haránt irányban, majd másutt zezugos vonalakban összevissza emeletmagasságnyi sáncok voltak hányva, amiknek túlsó oldalán ugyanolyan mély árok fúródott a talajba. Szorgalmas, kitartó kutatómunka tanúsága.

Bende Ákos szeszélyes kanyarulatokban cikázott a terület egyik végétől a másikig, majd a külső, távolabbi részleteket járta be, jól megnézett minden zezugot, s a végén vendégei felé fordult.

— Ez az öt hajó, ahogy látszik, a kínaiak zsákmánya lett. Gyalázatos munka volt, de gyorsan és alaposan elvégezték. Itt azonban több hajó nem volt, s a kínaiak hosszú kutatásuktól kíméltek meg így bennünket. Próbaárkokat ástak, keresztül-kasul mindenfelé. És többet nem találtak, egy vasszeget se. A nagy ezüstflottából pedig huszonnyolc hajó süllyedt el ezen a helyen. Öt hajó itt van — hát hol van a többi huszonhárom?

Sir Arthur Falkland e pillanatban az egész angol nemzet nevében kelt fel ülőhelyéről.

— Erre a kérdésre is meg fogjuk keresni a választ, az bizonyos, mert feltettük, akarjuk és célul tűztük ki. A választ azonban csak akkor keressük már, amikor a gaz latrokat megbüntettük, és igazságot szolgáltatunk Anglia nevében.

S a többiek ráfelelték:

— Úgy legyen!

A Joms-bankház valósággal beteg volt a méregtől, miközben a víz alatti naszád hazafelé tartott a kémszemléről. Világos, hogy a kínaiak újból keresztülvitték, amit akartak, dacára minden óvatosságnak. A kincseket eltakarították, úgyszólván a Mélységkutató Társaság tudtával, sőt csaknem a szeme láttára.

— Részemről most már kezdek világosan látni — szólott Bende Ákos a kormányhídról —, és magyarázatát tudom adni a londoni tőzsde eseményeinek is. Mi első kutatásaink alkalmával csupán ezt az öt hajót fedeztük fel, amit most kifosztva láttunk viszont. A talajalakulatból pedig

azt következtettük, hogy a többi elsüllyedt gálya ezek alatt pihen a homokban, s most láthattuk, hogy ez a feltevésünk téves volt. A hiányzó ezüsthajók rejtekhelye eszerint még előttük is ismeretlen, mely tény megállapítását tagadhatatlan, hogy a kínaiaknak köszönhetjük...

— Elég csinos napidíjat fizettünk érte! — mormogta a Joms-bankház fogcsikorgatva.

— A kínaiak helyettünk átkutatták a homokot egész a fenéig, hol a nyers sziklafal állta útját a további kutatásoknak. Ez hatalmas munka volt, és képzelem, hogy az eredménytelenségen mennyit bosszankodtak sárga barátaink! A helyzet most számukra az, hogy az ő látó torpedójukkal a kutatás folytatására nem gondolhatnak, mert ez évekig tartó munkát jelentene számukra, és azt hiszem, maga a munka többbe kerülne, mint amit a várható eredmény ígér. Ezért lett volna mindenáron szükség a sóliumra, s ez a tervük, hála az Angol Bank beavatkozásának és a Joms-bankház szerencsésének, kudarcot vallott, mert a részvények többsége még mindig a mienk.

— Eddig rendben van, Mister Bende Ákos — hagyta helyben a következtetést Sir Archibald Falkland —, most azonban arra lennének kíváncsiak, hogy az ön véleménye szerint miféle haditervet fognak követni ellenünk ezentúl a sárga bőrűek?

— Most egyelőre semmilyen. A zsákmányhoz hozzájutottak, s azt hiszem, ez idő szerint nem lehet nagyobb gondjuk annál, mint hogy eltüntessenek minden nyomot, ami a gépeikre vonatkozik. Ők úgy lopakodnak utánunk, mint a sakálok a csatatér körül. Ezúttal nem lesz érdemes nekik ujjat húzni velünk, főként mert a sólium a mi kezünkben maradt, s a további elsüllyedt hajók fekvőhelye ismeretlen előttük, s ezt ők magányosan megtalálni nem képesek. Majd ha ezeket mi felfedeztük, akkor újra kezdődni fog a tánc, addig azonban csend és nyugalom lesz.

— Nem gondolja, hogy a történetek után elhagyják Vigót?

— Őszintén szólva, nem. Ők mindig ott vannak, ahol mi vagyunk. S azt az elhatározást, ami az üzlet abbahagyásához részükről szükséges volna, nézetem szerint inkább arra fogják felhasználni, hogy titokzatos sűrű fátyolt bocsássanak le a nyomaik mögé. Ez sokkal kevesebb munkába kerül, és olcsóbb is, mint lemondani a további haszonról!

— Mintha csak a számból venné ki a szót, én is szakasztott így gondolkozom! — tette hozzá a Joms-bankház is.

— A teendő szerintem tehát az...

Court Ralleigh nem engedte, hogy más mondja ki helyette:

— Elpusztítani a gépeiket, és megszabadulni tőlük egyszer s mindenkorra!

— Én is szakasztott így gondolkodom! — bólintott rá a bankár. —

A víz alatti naszád megérkezett a Narval mellé.

A kémszemle — nem a legnagyobb eredménnyel — véget ért, s a haditerv is teljes kidolgozottsággal várja a végrehajtását.

Ennek megfelelően a délután folyamán az Albatros-II gépészei behurcolkodtak a tengeralattjáróba, melynek belsejében hangos kopácsolás jelezte a szorgalmas munkát. Az iparkodás, villanyfény mellett, az egész éjszaka folyamán tovább tartott, s hajnalra már látszott az eredménye.

A gépészek egy torpedóvető csövet s egy hozzá való, sűrített levegőre járó ágyúszerkezetet szereltek a vízalattjáró orrába, s ez nem

okozott nagy nehézségeket, mert Bende Ákos előrelátása már a naszád építéskor gondolt erre a szükségletre.

A mérnök a torpedócső helyére különleges rendszerű robbantó ágyút gondolt annak idején, ami sziklák szétvetésére szolgált volna, de rá eddig még szükség nem lévén, annak beillesztése is elmaradt.

Most a naszád előrészének erre a célra formált alakulata kitűnő segítségül szolgált, amennyiben csak az előre kivágott, ovális alakú bordalemezek eltávolításán kellett túlesni, s a felszerelt naszád bármely tengeralattjáró torpedóhajóval felvehetette a versenyt.

Hajnalban két torpedólovadékot szállítottak át az Albatros-II raktáraiból, s ezzel az átalakítás munkája véget ért.

A nevezetes pillanatra a hadihajó egész tisztikara átjött a Narval fedélzetére, hol a Joms-bankház az összegyűlt legénység előtt ismertette a jövő terveit.

— Le fogunk számolni a kínaiakkal — szolt körülnézve a bátor arcokon —, s e célból a tenger mélyében keressük meg őket. A víz alatti naszád immáron mint torpedócsónak is megállja a helyét. A tervünk az, hogy megkeressük a kínaiak gépeit, s egy-egy löveggel szétrobbantjuk azokat. Meglehet, hogy a feladat nem lesz valami nehéz, de az is megeshetik, hogy nagy veszélyekkel jár. Ezért nem akartjuk, hogy bárki közületek akaratán kívül részese legyen a küzdelemnek. Gondoljátok meg jól, s aki elhatározásra jutott, jelentkezzék. Csak azt választjuk ki a víz alatti naszád szolgálattételére, aki erre magától hajlandó!

A legénység pár pillanatig halkán sugdolózott egymás között, majd előlépett Guilvinec, és valamennyi nevében felelt:

— Közülünk senki se fél, és akit a parancsnok kiválaszt, szívesen megy!

— Még akár a halálba is?

— Hát igen, parancsnok. Különben mi mind azt tartjuk, hogy a meghaláshoz kettő kell, egy ember meg egy halál. Amíg azok egymást ki tudják kerülni, addig nem is kell beszélni a meghalásról, mi pedig, parancsnok, ki fogjuk kerülni a halált, hisz azért vagyunk férfiak!

A Joms-bankház mosolyogva törülte meg a szemüvegét.

— Látjátok, legények, ez derék beszéd volt, és ti ebben se fogjátok lefőzni a Joms-bankházat. Mi valóban férfiak vagyunk, és minden veszedelmet ki fogunk kerülni, ahogy csak erőnktől telik. Bajtársak leszünk a rosszban, mert én is veletek tartok. Ezt a küzdelmet nekem látnom kell, nem is tudnám megállni, hogy részt ne vegyek benne. De ahogy a rosszban együtt vagyunk, együtt leszünk a jóban is. Nem tudjuk, hogy minek megyünk elébe, mert az ellenfelünk is nagyon erős és ravasz, méltó hozzánk, s így nem szabad lenéznünk őket. Tizenhatan vagytok összesen, s én itt ígéretet teszek a Joms-bankház becsületére, hogy a sikerült munka után kijár mindegyiteknek két részvény, bajtársi osztozásra, rang és különbség nélkül egyformán, ami fejenként százezer frankot jelentett egy hónappal ezelőtt, s most háromszor annyit ér. Siker után pedig milliókat. Ez a vagyon halálotok esetén hozzátartozóitokra száll.

A legénység megilletődve nézett a bankárra, de ez könnyű átmenettel háritott el minden hálálkodást.

— Most pedig, Mister Bende Ákos lesz szíves kiválasztani közületek azokat, akik az útra alkalmasak!

A mérnök maga is kissé meghatottan engedett a felszólításnak.

— A legfontosabb erre az útra a lanszírozómester, aki a torpedóval jól tud bánni. Gaos, ahogy emlékszem...

A megszólított levette sapkáját.

— Nyolc évig voltam lanszírozó a francia flottában, a Plútó torpedónaszádon!

— Helyes, tehát te legelsősorban jössz velünk. A többiek pedig az elsőrendű személyzetből kerülnek ki majd. Olivier, Guilvinec, Floch, Le Gall és Le Guen. Készen vagyunk!

Most még csak a búcsúzás volt hátra. A legénység egymással, a bankár és a mérnök az angol tisztekkel és Sir Archibald Falklanddal fogtak kezét, és nagy melegséggel mondtak egymásnak istenhozzádot. Utolsónak Bende Ákos szállt le a víz alatti naszád vaslétráján, s mögötte lezárták a kerek vasajtó nehéz csavarjait.

XXI. FEJEZET

amelyben a vadászok nyomra akadnak

Valóságos harci láz vett erőt a kiválasztott legénységen.

Az elindulás apró teendői szokatlan gyorsasággal történtek meg, s ami máskor perceket vett igénybe, most pillanatok alatt véget ért. Mindenki elfoglalta kiszabott helyét. Olivier a kormánykeréknél, Gaos a torpedóágyú mellett, Guilvinec a sóliumnál, Floch a gépfogantyú erdejébe vette be magát, míg a két belga repülőszolgálatra volt kijelölve, hol itt, hol ott, ahol szükség volt rájuk.

A Joms-bankháznak különleges szerep volt kijelölve, de rá még nem került a sor, s így pihenve várta az alkalmas időt.

Bende Ákos pedig a kormányhídra lépve megvárta, amíg az utolsó kapcsok is elszakadnak a Narval testétől, s azzal megadta a parancsot,

— Hajrá, előre, teljes erővel! Guilvinec, ereszd el a sóliumot!

Ropogó zizegés hallatszott, s a következő pillanatban kigyulladt a tenger alatti nap.

Azok, ott fent a víz felszínén, dacára a haránt vetődő nappali világosságnak, jól látták ezt a tüneményt, s látták, amint a fehér csillogó fény, közepén az orsó alakú hajótesttel, nyílsebeseen eltávolodik, majd mindig mélyebbre száll, amit a derengés csendes halványulása mutatott.

A tengerésztisztek az Albatros-II motoros csónakján felülről követték a víz alatti naszád futását, amely kivált merőleges irányból nézve, oly határozott volt, mintha a tengeralattjáró a levegőben úszott volna előttük. Ez is a megbeszélte tervhez tartozott.

Bende Ákos a hajó futását ott kezdte lassítani, amikor a parti várkastélytól számított öt kilométeres zónához ért. Ha remélni lehetett, hogy a kínai gépszerkezetek nyomára bukkannak, az csak ezen a területen volt elképzelhető.

S megindult a kutatás a rejtőző ellenség után.

A víz alatti naszád minden zugot megnézett, ami csak útjába akadt, s zezzugos vonalakban haladt befelé a part irányában.

Egyőrai kutatás még semmi eredményt sem hozott. Az ellenséget mintha elnyelte volna a titokzatos tengerfenék.

Ez kemény türelmi próba volt, s nem kecsegtetett sikerrel.

A mérnök végre is kiadta a parancsot:

— Egyenesen előre! Kimegyünk egészen a partig!

Itt egy helyen újból ismerőssé vált a tájék. Ez volt az a pont, hol annak idején Bende Ákos búvárruhában lesben állt, s a sziklák alakulatát jól megjegyezte. Az irányt is tudta, amerre akkor a látótorpedó és a bábuval terhelt acélököl elhaladt a feje fölött. Az előtte fekvő térképen követte szemével a vonalat, s látható volt, hogy az egyenesen az ósdi várkastély irányában húzódik.

Ez volt most is a követendő út.

Amikor a part vonalához értek, a tenger még javában folytatódott befelé.

— Guilvinec, irányítsd felfelé a reflektort! — hangzott a parancs, aminek végrehajtása hamar megoldotta a rejtélyt.

Felül a parti szikla pereme látszott, mely néhány méternyire a víz színe alatt befelé hajolt, s egy roppant víz alatti barlang tetőzetét alkotta.

A barlang maga mélyen a hegy alá haladt, s belső falait lehetetlen volt kifürkészni.

— Íme, ez hát a farkasodú, ahonnét a kínaiak minden gazsága kiindult! — kiáltott fel a Joms-bankház a felfedezésre. — Valószínű, hogy itt egy kürtő nyúlik fel a magasba, amely egyenes összeköttetést létesít a várkastély föld alatti helyiségeihez.

— Itt mindenestre megállapodunk egy darabig — jegyezte meg Bende Ákos is —, s közben talán beszélgethetünk is a felvilággal. Le Guen, lódd ki a telefont!

Ez a különös parancs semmi meglepetést sem okozott a megszólítottban. A belga gépész létrán felmászott a naszád mennyezetéig, s ott egy henger alakú szerkezet fogantyúit igazgatta be a kívánalmak szerint.

A hengerben összegöngyölt telefonhuzal volt, bőségesen elég a felettük levő vízoszlop magasságához mérten. A huzal egyik vége a Joms-bankház füléig vezetett, a másik végén pedig a beszélgetőtőlcsért egy igen egyszerű rugós szerkezet bocsátotta ki a naszád felső falazatából. Alkalmasan elhelyezett léggel teli tömlők a többi maguktól elvégezték, és villámgyorsan röpítették a víz felszínére. Itt a hozzájuk erősített, anilinfestékkel itatott szivacs lilaszínűre festette a tenger felületét, s a könnyed hullámvás révén ez a festett réteg tekintélyes mérveket öltött, úgy, hogy még a vak is megtalálta volna a közepén ringatózó telefonszerkezetet.

A motoros csónak megfigyelői pedig nem voltak vakok, s így a legrövidebb idő alatt Court Ralleigh és a Joms-bankház kényelmesen kicserélhették gondolataikat.

— Halló, Joms-bankház, hogy vannak odalent?! Itt mi egészen a part mellé szorultunk!

— Ez onnét van, parancsnok, hogy itt lent beljebb van a tenger, mint ott fent a felszínen. Nagy kiterjedésű barlang bejáratában állunk, mely nézetünk szerint aláaknázza a fele hegyet. Ez lesz az ázsiai rejtekhelye!

— Semmi nyomot sem találtak, ahogy gondolom?

— Nem. Nagyon sajnós, pedig szerettük volna. Most azonban lesben állunk, mint amikor a róka ürgére vadászik. A gépeket csak annyira járattuk, hogy se előre, se hátra, se le, se föl ne menjünk, s közben a szemünk folyton a bejáraton van. A sólium oldalvást egyenest keresztezi a bejárat, ezen se be, se ki a mi tudtunk nélkül áthaladni nem lehet. Csak ne lenne ennyire unalmas ez a lesben állás! Pardon, egy pillanatra...

A Joms-bankház elengedte a kagylót, mert Guilvinec, ki pár lépéssel otthagya a sólium fényvetőjét, s most a bankár háta mögött állott, a vállára tette a kezét.

— Bocsánat, parancsnok — szólt —, de én valamit látok!

S ezzel a periszkóp látómezejének egy helyére mutatott, jó magasan fent, a széle felé.

A Joms-bankház megerőltette a szemét.

— Én nem látok semmit!

— Ez a vonal itt, ami keresztülhalad a képen!

— Ez a vonal? A tükör hibája lesz, valami régi karcolás.

— Próbáljuk csak meg — szólt Guilvinec, és elmozdította a tükör szögét —, látja, parancsnok, hogy a vonal a képpel mozdul együtt, és nem a tükörrel!

Most már Bende Ákos is a hátuk mögött állott.

— Ez pedig azt bizonyítja, hogy a vonal ott kint van a vízben, és nem itt bent a tükrön. Mármost csak az a kérdés, hogy mi lehet?

A mérnök nagyítóüveggel szorgosan megvizsgálta a jelzett vonalat, s ezután visszafordulva csak annyit mondott:

— Kábel!

Mindenkit elfogott az izgalom erre a felfedezésre.

— Kábel? Mit akar ezzel mondani, Mister Bende Ákos?

— Nézze meg közlről, nagyítóüveggel, tisztán meg lehet különböztetni a fonatait. Közepes vékonyságú drótkábel.

— Ezek szerint!...

— Ezek szerint megtaláltuk a nyomot, ami csalhatatlanul elvezet a zsákmányig. Ennek a kábelnek az egyik vége a kínaiakig vezet, a másik vége pedig vagy a látótorpedóhoz, vagy az acéltenyérhez, amelyek ott pihennek valahol kint a tengerfenéken.

— Szóval ha mi ezt most követjük?...

— Elérünk vagy az egyikhez, vagy a másikhoz! Guilvinec, bocsásd csak kissé lejjebb a fényvetőt!

A kép elmozdulásán látszott, hogy a sólium most már a víz alsóbb rétegeit világítja meg. Rövid szemlélődés után a mérnök élénken felkiáltott:

— Íme, itt van a másik is!

S csakugyan egy újabb vonal jelent meg a látómezőben.

— Már most az a kérdés, hogy melyiket kövessük?

— A látótorpedó a veszedelmesebbik, s azt hiszem, hogy a felső vezeték visz hozzá, én amellet döntök!

— Tehát habozás nélkül előre! — szólt a Joms-bankház, majd nem állhatta meg, hogy újra a füléhez ne vigye a telefon kagylóját. — Halló, parancsnok, fogjuk már a cinegénket! Megtaláltuk a kábelt, amely hozzá vezet, s most lassan indulunk. Önök is kövessenek onnét felülről, ahogy a világosságunk mutatni fogja!

Felcsigázott vadászszenvedéllyel állt mindenki a helyére.

XXII. FEJEZET

amelyben szembenéz egymással az ember s a gép

Az elindulás megtörtént, ámde nem mehetett minden olyan hevedéssel, ahogy azt a szenvedélyek megkívánták volna.

Olyanforma üldözés volt ez, mint amikor valaki lóhátról kerget egy földön heverő vékony cérnaszálat. Minden lépten-nyomon meg kellett állni, hogy vajon a vezető fonál ott van-e még, s nem tértek-e téves irányba.

Ez is megtörtént néha, s ilyenkor vissza kellett fordulni és gyakori álldogálással kifürkészni újra a kábel halovány képét a periszkóp tükre alól.

Közben-közben Guilvinec előrevágta a reflektor sugarát, és kémlelve átfutotta vele az előttük elterülő tengerrészt.

Így ballagtak előre, meg-megállva közel négy kilométernyi úton, s ekkor a mérnök, még egyszer jól megfigyelve az irányt, emberei felé fordult.

— Jól vigyázzatok; az ellenfél már nem lehet messze: legfeljebb néhány fonalnyira előttünk. Ezt az utat mi teljes erővel haladva alig másfél perc alatt megfutjuk, s eközben a kínaiak gépe már nem nagyon változtathatja irányát.

Főként, mert sejtem, hogy nem számítanak ott fent a várban, hogy mi mire portyázunk. A sóliumot tehát egyenest előre hajtjuk, a kormány marad változatlanul. Olivier, csak arra vigyázz, hogy minden szavamat azonnal kövesd!

Guilvinec vízszintes irányban előrebocsátotta a fénysugarat.

— Floch, teljes erővel hajtsd neki a gépet!

A víz alatti naszád repülni kezdett. A Joms-bankház még egy üzenetet akart küldeni a felvilágba.

— Halló!... — kiáltott, de választ hiába várt.

A rohanás első pillanatában elszakadt a telefonhuzal. Erre az eshetőségre elfelejtettek gondolni, de nem bánták, mert szükség esetére volt még három tartalék telefonjuk, s békésebb percekben ezeket is hasonlóképpen felküldhették a felszínre.

Most csak a vadászat izgalma volt az első!

Fél percig se tartott a vad futás, amikor a mérnök elkiáltotta magát:

— Stop! Megállj a géppel! Ott van!

Floch visszaváltotta a csavartengely dugattyúját, s a propellerek erős zörejjel kezdték fékezni a hajót. A futás lassúbb lett, hogy egy pillanatig csaknem megállva farkasszemet nézhessen az ellenséggel.

Mert ott állott előttük a látótorpedó, szembefordulva a hatalmas ellenséggel, fejből két halvány fénysugár ijedten meredt a jövevényre, s egy szívdobbanásig egymásra tézett az ember és a gép. A következőben azonban már elhangzott a parancs:

— Teljes erővel előre! Rajta!

A sólyom nem csaphat le szebben a fűrjre, mint amilyen simán és gyorsan a naszád vetette magát a látótorpedó után. Az ugrásszerű lendület következtében mindenki a legnagyobb erőfeszítéssel tudott csak maradni a helyén, s leginkább a Joms-bankháznak kellett kézzel-lábbal megkapaszkodnia, azért, mert ő állott a naszádnak mintegy középpontjában, ahol minden mozdulat a legerősebb hatványra emelkedik, s legfőként azért, mert az ő keze ügyébe került a

legkevesebb kapaszkodni való objektum. Ilyenformán nem lehetett csodálni, hogy egy pillanatra minden megfigyelés megszakadt, s rövid ideig senki sem tudta, hogy mi történt.

Egyetlenegy jelenséget éreztek még valamennyien: mintha valami erőteljes, kemény tárgy ütődött volna hozzá a víz alatti naszád oldalához, de alulról!

Eltékintve a periszkóp által közvetített látástól, minden egyéb észlelet, amit a naszád belsejében a külső világról felfoghatott az ember, nagyon tökéletlen volt, nagyzott és durva, s csupán következtetésekre volt alkalmas. Az emberi szervezet a páncélbordák belsejében mintha elvesztette volna érzékszervi finomságát. Nagyon emlékeztetett ez arra, mintha valaki vaskesztyűben akarna tollat fosztani. Most is megtörtént az ugrás, valami eredménye is volt, de hogy mi történt, azt tudni nem lehetett. Legelsősorban vissza kellett fordulni a tett helyére.

— Jobb félcsavar hátra! Olivier, jobbra a kormányt! Fordulás! — vezényelt Bende Ákos, s a naszád néhány száz méternyi futás után, amilyen gyorsan csak lehetett, visszafordult.

— Tudja-e, Mister Joms-bankház, mi történt? — kérde a mérnök, amint újból végiglátta a terepet.

— Kicsi híja, hogy ki nem törtem a nyakamat — morgott vissza az angol —, ha idejében meg nem kapaszkodom, úgy hanyatt ránt ez a masina, mint egy megugrott csikó!

— Nem itt mi velünk, hanem ott kint, a kínai látótorpedóval!

— Megdőglött?

— Kicsi híja, hanem azért mégis szerencséje volt.

— Szóval szerencséje, hogy szerencséje volt, különben megdőglött volna — dörmögött az angol, s hozzátette: — Mister Bende Ákos, odamehetek önhöz?

— Hogyne, csak siessen, mert újra látom a torpedót!

— Remélem, hogy figyelmeztetni fog ezentúl előre, ha megint ugratni akar a géppel! Nos, mi történt?

— Rohantunkban az imént nekimentünk a torpedó kábeljének, s az, mint valami ostor vége, odavágta a szerkezetet a naszád alsó oldalához. Ennek a ropogását hallottuk az imént. Csodálom, hogy nem törött darabokra, de úgy látszik, valami szokatlanul erős anyagból készült, s így alighanem a mi hajónk oldala sínylette meg a találkozást. Nem csodálnám, ha egy jókora horpadást szereztünk volna! S tudja még, hogy mi az érdekes?

— Micsoda?

— Hogy egy véletlen folytán túl is lehetnénk minden küzdelmen, akkor ugyanis, ha a mi naszádunk külső oldalán csak egy öklömnyi szeg állott volna ki, mert ez esetben elszakította volna a kábelt, s a torpedót mint holmi kimúlt pisztrángot most kiemelhetnénk és elvihetnénk haza.

— Ez minden érdekessége mellett inkább szomorú ránk nézve!

— Hiába, ilyesmire nem lehetett az építésnél előre számítani. Akkor az volt a főtörekvésem, hogy minden súrlódást csökkentsek, ami a naszád külső oldalát érné, s ez most megbosszulta magát! Csak legalább a periszkópok védő üvegekúpjai közül tört volna el egyik-másik, nem sajnáltam volna őket, de így... vigyázat, látja, ott a szikla mellett lapul a gép, sőt úgy látom, a várkastélyból már igazítják is, mert menekülni próbál!

Valóban, a látótorpedó lassan fölemelkedett üldözője elől, és gyors csavarfordulatokkal megindult egyenesen előre.

— Félerővel a nyomába, Olivier, kissé jobbra, úgy, előre! — hangzott a vezényszó.

Bende Ákos, mint valami parádésfogat bakjáról, beszélt hátra a Joms-bankháznak:

— A mi gépünk közel négyszer olyan erős, és így féllábbal is utol tudnánk érni, pedig valóban, szépen iparkodik! Most mindjárt sima helyre érünk, ahol nem állnak keresztben sziklák. A legérdekesebb az, hogy szegény kis gép kormányzói ott kint a szárazföldön nem látnak minket, mert a látótorpedó csak előre lát, s így valósággal a sötétben hajtják előre. No, itt most megint jó helyem van a támadásra! Mister Joms-bankház, fogódkodjék meg, ahogy csak tud. Floch, hajtsd meg a gépet, teljes erővel előre! Olivier, add ide a kormányt!

A víz alatti naszád, mint valami ugró párdúc, újból előrerohant, és fékezhetetlen erejével söpörve zúgott tova a vízben.

Ezúttal, úgy látszik, nem akadtak bele a kábelbe, és kívülről semmi zaj sem jelezte az összeütközést. Egy fél percig száguldhattak még tovább, amikor a mérnök csalódottan szólt:

— Jobb csavar hátra, fordulás, úgy látszik, megint eltévesztettük a célt.

S valóban, ahogy a kínai torpedó újból a látómezőbe tévedt, látszott a teljes sértetlensége. Megint szembenézett mással az üldözött kis gép s a hatalmas üldöző szörnyeteg. Most láthatták a víz alatti naszádot ott fent a vár kormánykamrájában is, s a tény eredménye meg is látszott hamar. A kis torpedó szinte bukfcetét vágott, s a naszád alatt elsuhanva, gyorsan a part felé tartott.

— Bravó, Matasoto! — kiáltott Bende Ákos. — Ezt, úgy látszik, az ő keze csinálta, pompásan manőverez, de azért mi is bírjuk ám a játékot! Félerővel utána.

És tovább folytatódott az üldözés.

— Most elö vesszük a második módot — szólt újra —, Gaos, rendben van a torpedóvető?

— Rendben, bármely pillanatban löhetek!

— Helyes, vigyázzatok tehát, most legelőször teljesen felzárkózunk a látótorpedó mellé, s utána lassítjuk a gépet. Ezalatt nyugodtan célozhatsz, s amikor lövésre jön, elengeded! Vigyázz!

Negyed perc múlva a két rohanó szerkezet egymás mellett folytatta útját.

— Lassítsd a gépet, Gaos, célozz!

A legfontosabb pillanat érkezett. Az üldözött vad lövési irányban volt.

— Hajrá! — vezényelt a mérnök, s a torpedólöveg kisurrant a lanszírozó csőből. A látómezőben sóvár szemekkel nézett utána.

— Nem talál! — kiáltá csalódottan. — Nézze, emelkedik fel a víz felszínére!

Bende Ákos leszállt a kormányhídról, és összevont szemöldökkel nézett utána.

— Érthető dolog. A cél annyira kicsiny, és ehhez képest annyira könnyű, hogy a víz sodra, amit a torpedólöveg előrésze söpör maga előtt, félretolja útjából. Ez ellen a torpedó nem fegyver. S ez az oka, hogy mi sem bírjuk legázolni, mert a mi naszádunk előtt még nagyobb a víz nyomása.

— De hát most mi lesz?

— Azért megtaláljuk a módját. Ahogy látom, a kínai gép most már megelégette a játékot, és teljes erővel siet a part felé. A barlang belsejébe akar jutni. Gaos, töltsd meg a lanszírozót a másik torpedóval! Mi most nyomon követjük azt, s amikor a barlang szájához érünk, előreeresztjük, és utánalőjük a másik torpedót, egyenest neki a belső sziklafalnak. Ott fel fog robbanni, s akkor vagy a levegőbe röpül az egész hegy, vagy pedig, ha ez nem történhetik meg, a robbanás folytán akkora víznyomás keletkezik, hogy szétnyomja, mint egy kis férget.

— És mi? — kérdezte az angol.

— Nekünk vigyázni kell, hogy a lövés pillanatában már teljes erővel visszafelé haladjunk, különben ott ér az istenítélet, és minket is belapít. S akkor menthetetlenek vagyunk!

— Hallottátok, legények, miről van szó? — kérde a Joms-bankház.

— Hallottuk!

— Mit tegyünk tehát?

— Menjünk előre!

— All right — fordult az angol a mérnök felé —, egyhangú határozat! Előre!

Bende Ákos újra a kormányhídra lépett.

Gaos elkészült a torpedóágyúval, Le Gall és Le Guen a csavarvisszaváltó emeltyűhöz léptek, hogy egy pillanat alatt egyszerre hajtsák végre a parancsot. Floch kinyitotta a gép összes csapjait, s a víz alatti naszád tovább röpült előre.

A gyors haladásra azért is szükség volt, mert a látótorpedó is ugyancsak meggyorsította futását. Most már közelebb volt a barlanghoz, és minden méterre ugyanakkora kábel súlya hárult le róla.

Az üldözés legizgalmasabb percei folytak le most.

Egymás mellett, egyszerre értek el a barlang bejáratához, s az alkalmas utolsó pillanat érkezett.

— Gaos, vigyázz! — de a parancs második felére nem jutott idő.

A periszkóp látómezejében egy szempillantásra látszott, amint a barlang belsejéből egy kicsiny, ágyúgolyószerű löveg repül a víz alatti naszád felé, utána heves dördülés következett.

A tengeralattjáró mintegy a tengelye körül megpördült a vízben, a benne levők hanyatt-homlok zuhantak egymásra, s az egész szerkezet, mint a lelőtt vad, zúgva süllyedt alá a mélybe.

Szembenézett egymással az ember s a gép, és a gép győzött.

XXIII. FEJEZET

amelyben minden remény tovatűnik

Egy pillanatra minden szó elhalt. Végigütött rajtuk a pusztulás szárnysuhogása, s ez minden emberi szót elnémított. A víz alatti naszád megingott, s a gépek pattogva ropogtak a halál érintése alatt.

Mindenki abba kapaszkodott ösztönszerűleg, ami legelőbb ért a kezéhez, s aki támaszték nélkül maradt, repülve szédült az oldalfalakhoz.

Az emberek egymásra buktak, s egyetlen jajkiáltás tört át a levegőn.

Bende Ákos volt a legelső, aki térdre emelkedve körülnézett bajtársai között, s valami, önmaga előtt is ismeretlen hangon szakadt ki belőle a felkiáltás:

— Hej!...

Le Guen betámolygott a naszád hátulsó ajtaján, s meredt szemekkel, rémülten dadogta:

— A víz!... Betört a víz... a kormánynál...

— A szivattyúhoz! — kiáltott a mérnök. — A szivattyúhoz... elindítani! Zárd el a rekesztéket!

A belga másodmagával nekivetette vállát az ajtónak, melynek küszöbén már átcsapott a legelső hullám.

— Megtörtént, parancsnok! Gaos, Floch, ide mellém!

A többiek is most tértek magukhoz a kábultságból, a bankár szédelegve kereste a talajt lábai alatt.

— Mi történt... mondjátok, mi történt?!

— Valami lövés ért bennünket... a víz betört a kormány felől!

— Negyedrészig már tele a hajó!

— A hátulsó bordák betörtek!

— A víz ömlik a kormánynál!

— Szétveti a bordákat!

Mindenki egyszerre beszélt, s zavaros hangok töltötték be a helyiséget, amiken harsogva tört át Gaos kiáltása:

— Parancsnok!

— Mi van ott?

— Húsz méter... huszonnégy!...

— Süllyedünk!

— Elöl huszonhat!

Fejvesztett kapkodás lett úrrá a legénység felett, egymáson át, bukdácsolva támolyogtak összevissza, minden cél nélkül. A mérnök felugrott a kormányhídra.

— Ne mozduljatok! Mi az?! Nyugalom! — kiáltott torkaszakadtából.

— Harminc... harminckettő...

— Nyugalom!

— Harminchat!... Süllyedünk!...

— Valami lövés volt! Ágyú vagy torpedó!

— Hátul már tele a hajó!

— Süllyedünk!

— Hallgassatok, az ördögbe... mondom...

— Elvesztünk!

Joms-bankház két lépéssel a középre állt.

— Ha elvesztünk, legyünk férfiak! Nyugalom, felemelni a fejet! Az ijedség itt semmit sem ér!

Bende Ákos a kormányt ragadta meg.

— Floch, a helyedre! Indítsd el a gépet! Teljes erővel, rajta! Zárjátok rá a többi rekesztéket, csavarjátok rá a biztonsági kapcsot!

— A kormány nem működik! — szólt csendesen helyéről Olivier.

— A hajó balra dől!

— Orrára bukik!

Néhány pillanatnyi csend állott be, mely alatt csak a szívek dobogása hallatszott. A mérnök karjával intett Gaos felé:

— Hogy állunk... a mélység...

— Negyvenhárom... negyvenöt!

Hirtelen megrázkódott az egész hajó, s az alsó bordák felől éles, csikorgó zaj robogott végig.

— Állítsd el a motort! — kiáltott a mérnök.

Gaos hátrafordult a mélységmérő elől.

— Negyvenöt méter! Feneket értünk!

A naszád orrával felfelé megállapodott a lejtős talajon.

Bende Ákos hosszan, némán végignézett a társain, majd lassan leszállott a parancsnoki hídról, s a középre ment, hol valamennyien köréje sereglettek. A Joms-bankház most már izgalom nélkül, halk megadással szólalt meg legelőször:

— Azt hiszem, elvesztünk!

— Lesüllyedtünk a fenékre!

— Előbb vagy utóbb, a halál bizonyos — felelt csendben a mérnök —, talán még lehet azért ellene tenni!

A mennyezet bordái közül nehéz cseppekben itt-ott hullani kezdett a víz.

— Minden hiábavaló! — legyintett Olivier lemondóan.

A mérnök körülnézett emberei közt.

— Talán mégsem! Ej, öreg fiúk, hát már mind elbúcsúztatok az élettől? Hiszen még lélegzünk! Miért félték ennyire, Guilvinec, Gaos!...

— Már nem félünk, csak megijedtünk.

— Hát te Olivier, meg a többiek?

— Ugyanúgy, parancsnok, ameddig lehet, nem hagyjuk magunkat.

— De hát mi is történhetett velünk voltaképpen — kérdé tünődve a Joms-bankház.

— Akármi — felelt a mérnök —, de alaposan elvégezte a munkáját. Azt hiszem, hogy a kínaiak valami víz alatti lövedéket bocsátottak ránk, s az a kormánynál talált el bennünket. Meglehet, hogy a látótorpedóból indult ki, bár azt hiszem, inkább a barlangfal valamelyik víz alatti részéből röpítették ránk. Még jó, hogy a sólium épen maradt, legalább világosságban vagyunk. A sötétség borzalmas lenne.

— Ha elgondolom, hogy mégis azok a banditák győztek felettünk, elfog a keserűség. Nem kellett volna kegyelmeznünk nekik. Ha erre gondolok, őszintén sajnálom, amiért Kuang-cset nem lőttek agyon a minap! Ők nem voltak velünk szemben ilyen irgalmas szívűek. Kár lenne itt elpusztulni a mélyben! Mennyi időre elég a levegő?

— Harminchat órára. De ez csupa szerencse; mert ha a vegyi tartályok a naszád előrésze helyett a hátulsó részben vannak, akkor mihamar az utolsó óránkat élnénk!

— Harminchat óra nagy idő, addig talán felülről jöhet segítség. A bűváraink utánunk jöhetnek, s talán kiemelnek...

A mérnök komoran megcsóválta a fejét.

— Nem kell lehetetlenségben bízunk. Erre a harminchat óra nem elég, háromszor annyi is kevés volna, nekünk pedig az a harminchat óra se biztos. A víz erősen csepeg mindenfelé, nem hiszem, hogy kitartjuk addig.

A Joms-bankház leült a létra legalsó fokára.

— Ezek szerint hát komolyan elkészülhetünk a halálra?

— Majdnem úgy van. Bár a legutolsó percekre hagyhatunk még egy reményt.

— És az?

— A szabad bűvársisak. Ezekből mindegyikünkre jut egy, sőt még felesleg is marad. Ha már nem lesz egyéb menekvés, kinyitjuk a felső csapóajtót, és felemelkedhetünk a víz színére. Ha ugyan odáig eljut közülünk élve egy is. Nem hiszem, hogy a kínaiak tétlenül maradnak, s nekünk elég, ha most egy robbantó aknát bocsátanak utánunk, és akkor legalább egyszerre véget ér minden.

— Egyéb remény nincs?

— Nincs. Bár előbb alaposan körül kell néznünk, s csak akkor mondhat le mindenről az ember!... Gaos! Menj előre a lanszírozóba, és vedd ki a szondát! Guilvinec, jártasd körül a sóliumot!

Mind a két parancs teljesítve lőn. Gaos kisvártatva visszatért, és jelentette:

— Mindenütt sziklatalaj, alig valami iszap.

A sólium világítása mellett pedig mindez láthatóvá is vált. Jobbról durva, alacsony sziklafal emelkedett, balról pedig... ezt nem lehetett határozottan észlelni, mert a látómezőn elhomályosodtak a körvonalak. Ennek oka pedig az volt, hogy a periszkópok bal oldali kémlelőcsövei letörtek. A naszád az esés következtében fél szemére megvakult.

A halovány, derengő kép azonban mégis sejtetni engedte, hogy a túlsó oldalról is hasonló sziklák következnek, amik között, mintha vályúban lett volna, pihent a naszád teste.

— Kegyetlen összetalálkozása a szerencsétlen véletleneknek — szolt a mérnök —, ha sík talajon állnánk, talán lenne még valami mentség!

— Mi volna az?

— A fenéktalaj alakulata ezen az oldalon lejtős, s az esőpálya sejtelmem szerint százötven-kétszáz méterre innét éri el legmagasabb pontját. Azon túl, a másik oldalon, a lejtő túlsó fele következik. Ha oda fel tudnánk mászni, sok minden lehetséges lenne...

A Joms-bankház a remény halovány jelével figyelt a szóra.

— A naszád kormányterülete ugyanis víz alatt áll. Egy, kettő, három, négy rekeszték, ebben összesen huszonöt köbméter víz gyűlt össze. Hogyha azonban nekünk sikerülne eltávolítani az itt levő géprészekről annyi súlyút, mint amit ez a víztömeg nyom, az egyensúly helyreállana, a hajó, mint valami felfújt hólyag, egyenest a felszínre emelkednék!

— És ezt ön lehetségesnek tartja?

— Nehéz a dolog, mert a túlsúlyt a hajóból csak a lanszírozóhelyiség csapóajtóján át távolíthatnók el, ezt pedig most a talaj elzárva tartja, s az egész hajó súlya rajta fekszik. Olyan helyre kellene jutnunk, ahol a nyitószervezet felszabadulna a talajtól, s ezt csak egy lejtő élén lehet elképzelni... Eh, no jó, megpróbáljuk! Megindítjuk a gépet, és a csavarok ereje talán elég lesz arra, hogy az utunkban álló sziklákat letörje, vagy félretolja. Különben az is meglehet, hogy előttünk sima a talaj. Kár, hogy az alsó periszkópok letörtek, s így nem figyelhetjük meg.

Minden nekilendülés után Gaos feszítse be a csappantyút, hogy vissza ne csúszunk. Ez keserves mászás lesz; de az egyetlen mentés.

— Rajta, legények, mindenki a helyére! Amit ember tehet, meg kell kísérelnünk! — kiáltott a Joms-bankház, újra ébredő reménnyel.

— Most valamennyiünk élete egy véletlentől függ — tette hozzá Bende Ákos —, ha ez a sziklavályú, amely a naszád oldalait tartja, ott alul, mögöttünk záródik, és elől nyílt, megmenekültünk... Vigyázat, Floch, tartsd a gépet. Indulj!...

S ezután csak az elröppent vezényszók hallatszottak:

— Készen... Vissza... kétszáz fordulat, harminc fok föl! Öt jobbra, bal csavar, állj!... Jobb csavar hátra, teljes erővel. Állj!... Előre mind a kettő... bal lassan hátra ..., Állj! Jobb csavar hátra... bal előre! Állj! Teljes erővel mind a kettő! Előre!... Lassan vissza!... Teljes erővel előre! Jobb csavar állj... bal előre... bal állj... jobbal előre... Mindkettő előre... megállj... vissza... vissza mind a kettővel!

A naszád összes eresztékeiben végigropogott, és gyengén oldalra dőlt, s tovább se előre, se hátra nem mozdult.

Bende Ákos leugrott a kormányhídról, s megilletődve szólt:

— A vályú előttünk záródik. Minden oldalról sziklák vesznek körül, fogva vagyunk, mint valami egérfogóban!

XXIV. FEJEZET

amelyben komolyra fordul a küzdelem a létért

Halotti csend fogadta ezt a kijelentést, s a csendben csupán Joms-bankház halk szava rezdült át:

— Azt hiszem, itt az ideje, hogy mindnyájan a lelkünk üdvére gondoljunk! Még harminchat óra, ez elég idő, hogy nyugodva álljunk a végzet elé!

Nehéz sóhajtás fogadta a szavakat, s a szemekben látszott, hogy nem tévesztették el hatásukat. Mindenki keresett magának egy zugot, ahol ne lásson mást, csak a saját életét. A múltat s azt a sok értéktelenséget, amit az ember a múltban értéknek vélt. Nehéz pillanatok voltak ezek, amikben kinyílani vágyott a lélek.

A Joms-bankház is önmagát kereste:

— Férfiak vagyunk, és kerestük a veszedelmet, amivel most szembe kell néznünk. Tudjátok, bajtársak, most szorongást érzek a szívemben, mert valójában az én akaratom vitt valamennyiünket a pusztulás felé, és ez most súlyossá teszi a perceimet. Pedig talán nem is a kincsszomj áldozatai vagyunk, hisz volt nékem enélkül is vagyonom elég, és ti is találhattatok volna magatoknak békésebb, nyugalmasabb otthont. A küzdelem vágya szédített meg, s ez büszke, emberi, férfias! Harminchat óra még az élet...

Bende Ákos megrázta fejét.

— Nem, azt hiszem, sokkal hamarabb véget ér minden.

Valamennyiük pillantása a mérnök felé fordult, az pedig a bankárhoz intézte szavát:

— Hány óra van most... odafent? Nemde nyolc?

— Valóban, reggeli nyolc óra!

— Most kezdődik a dagály. Négy óra múlva tehát nem negyvenöt, hanem ötvenöt méternyire leszünk a tenger színe alatt.

— Igen. Ez így van; no de ez a tíz méter nekünk ide vagy oda, már úgysem számít!

— De pedig számít! Mert a naszád oldalfalai máris öt atmoszféra nyomás alatt állnak, s ez az ellenállásuk végső határa.

— S mi következik ebből?

— Hogy a folyton fokozódó nyomás alatt úgy összeroppanunk, mint a présbe tett tojás; hacsak a külső nyomást itt belül nem ellensúlyozzuk. Erre pedig csak egyetlen mód van, ha kívülről vizet bocsátunk be az összes tartályokba, a levegőt belőlük pedig ide vezetjük, e központi gépterembe. Ez esetben itt a levegő sűrűsége eléri a két atmoszférát, s a külső nyomásnak így ellenállhatunk!

— Gondolja, hogy vizet kell bebocsátani az összes tartályokba?

— Ez az egyetlen mentség; bár belátom, hogy erről előbb beszélnünk kell az embereinkkel! Ide hallgassatok, gyerekek — fordult feléjük —, ügyeljetek rám! Én megkísérletem mindent... bevallom, a helyzet nagyon nehéz, de talán mégsem vigasztalan. Bízunk kell abban, hogy az Albatros-II legénysége a Narval búváraival együtt mindent el fog követni a megmentésünkre. Ez nehéz feladat lenne a számukra, de talán mégsem lehetetlen. Hogy a sikerben bízunk, erre időt kell nyernünk, időt, mindenáron. Kétségbeejtő lehetne a sorsunk minden gyengeszívű ember előtt, de mi álljuk a nehéz perceket. Hallgassatok

ide... Ha nem akarjátok, hogy a naszád oldalfalai beomoljanak a nagy nyomás alatt, ki kell nyitnunk az összes tartályokat.

— Parancsnok, az lehetetlen! — kiáltották egyszerre hárman is.

— Nem... várjátok... nyugalom!... Az oldalfalak negyven méter átlagos mélységre vannak tervezve; most negyvenöt alatt vagyunk, s ott fent dagály kezdődik. Amikor ötven méter alá kerülünk, a bordák betörnek, mert a víznyomás túlhaladja a legnagyobb terheltséget... ez világos... Nyugalom!... ki kell nyitnunk ellene az összes tartályokat, értitek? Mert így a levegő áttódul ide, s a belső levegőt sűrítve ellennyomást ad.

— De hisz ezzel elpusztítjuk magunkat!

— A remény úgyse sok. És itt levegő marad, amiben tovább lehetünk. Negyvenöt méteres vízoszlop van a tetőbordák felett, ez ötezer tonna súly, ha még növekszik, nem állja ki a nyomását semmi se, négy óra... mit négy óra... néhány pillanat alatt szétropanunk, és vége mindennek. Akarjátok, hogy kinyissuk a tartályok szelepeit?

— Várjunk egy kissé! — kiáltott Olivier, de Le Guen még őt is megelőzve szólt: — Nem!

A mérnök izgatottan nézte őket.

— Ne kezdjünk vitát ebben a nehéz órában! Jön a dagály, és szétnyom bennünket, mint valami férget!

— Nyissátok ki a szelepeket! — kiáltott Gaos, széttolva maga elől a többieket.

— Fiúk, itt nincs habozásra való idő... Gaos, látom, te megértesz engem; a belső nyomás ellensúlyozni fogja a külsőt. Már most egyre sűrűbben hull a víz, egy negyedóra múlva talán már késő!

Guilvinec összefont karokkal nézett körül.

— Igaza van! Itt nem lehet vitázni!

A legénység ingadozott elhatározásában. Némelyek belenyugodtak, mások ellenszegülni próbáltak, bár ezek hangiját is fojtogatta az aggodalom.

— Meg kell tennünk, mert csak így juthatunk időhöz! — szólt a bankár is a vitába.

— Végre is, ha már végeznünk kell, történjék minél gyorsabban! — rakta le a fegyvert az utolsó kétkedő is.

Bende Ákos fellépett a kormányhelyre.

— Olivier és Gaos, a szelepekhez! Ti, többiek, álljatok félre az útból! Nyissátok ki valamennyit!

Tompa zúgás hallatszott a rekesztékek felől. Előbb csak egy oldalról, öblös, visszhangos zuhogással, ahogy deréknyi vastag sugárban tört be a víz; majd innen is, onnan is felhangzott a zaj, s a rekeszek gyorsan teltek. Néhány perc múlva a felső, levegőt lebocsátó nyílásokat is le lehetett zárni, hogy a víz be ne csapjon a terembe.

Olivier és Gaos visszafordultak a középére, és csendesen jelentették a mérnöknek:

— Megtörtént.

A víz alatti naszád minden tartálya, a raktárul is szolgáló kicsiny lanszírozóhelyiség kivételével, víz alatt állott. A kétségbeesett mód eredménye azonnal meglátszott, mert a középső helyiség eresztékei közt megszűnt a víz beszivárgása.

— Most már van időnk az elmélkedésre — szólt a Joms-bankház —, s azt hiszem, arra is lenne módunk, hogy a külvilággal még néhány szót válthassunk!

A mérnök élénken figyelte e szavakra, s megértette az angol célzását.

— A telefon!... Valóban, most már erre is gondolhatunk. Ugyan nem tudom, nem kerültünk-e túl mélyen a sziklafal alá, s a bója ki tud-e jutni a tenger színére, mégis megkísérelhetjük a dolgot. A telefonvető úgyszólván fordult a parttól, talán ez is segít. Mindenesetre csak javunkra válhat a próba! Le Guen, húzd fel a készüléket a legnagyobb határfokra!... Van elég hosszú vezetékünk hozzá?

— Hatvan méter, ami bent van a gépben, de van még három tartalék!

— Hisz akkor mit se kockáztatunk!... Rajta, ereszd el a rugót!

Le Guen teljesítette a parancsot.

Csaknem öt percig tartó kínos várakozás következett, mely alatt a Joms-bankház állandóan fülén tartotta a hallgató kagylót.

— Nem fogták ki!... Kárba vészett a kísérlet!

E pillanatban berregő csengetés hallatszott, ami mint az élet szava a kriptá belsejében, varázserővel villanyozta fel a kedélyeket. Bende Ákos felragadta a hallgatót, melyen egy kétségbeesett, izgatott kiáltás hangzott el hozzájuk:

— Az Istenre, mondják, mi történt önökkel?!

Sir Archibald Falkland hangja volt.

A Joms-bankház keresztbe vetette lábait — mintha csak otthon, az irodájában lett volna —, s szomorú kedélyességgel adta meg a választ:

— Csak az történt, Sir, hogy egy kicsit elsüllyedtünk!

— Hol vannak?

— Köszönöm kérdését, elég mélyen, negyvenöt méterre a felszín alatt, négy óra múlva azonban a dagály miatt már ötvenötre leszünk.

— Borzasztó!

— Ez még nem is a legborzasztóbb. Leszünk mi még messzebb is, hamarosan, hanem onnét már, sajnos, nem lehet telefonálni!

— De hát hogyan történt?...

— Belénk ágyúztak a kínaiak, és eltalálták a kormányt. Hamar készen voltunk, és most úgy fekszünk a biztos helyen, mintha máris koporsóban lennénk. Tudja, Sir, úgy történt az egész, hogy üldözőbe vettük a víz alatt azt az átkos torpedógépet...

— Ezt láttuk innét felülről...

— S az üldözés hevében, a barlang belsejéből valami robbanó lövedék ért...

— Örülök, hogy legalább beszélünk lehet még egymással — szól Sir Falkland —, mert mi már mind azt hittük, hogy a naszád felrobbant, s valamennyien elpusztultak. Rettentő villanás volt az, bevilágította az egész tengert.

Az Albatros-II legénysége erre azonnal partra szállott, s már a hegyoldalon törtetnek felfelé, hogy megostromolják a várat.

— Ez már nekünk azért nem sokat használ. Ha azonban az ostrom mégis eredménnyel jár, Kuang-csét mindenesetre figyelmebe ajánlom.

— Mi többet is tettünk, de sajnos, eredménytelenül. A Narval bűvárai, nem törődve semmi veszéllyel, már harmadszor is a mélybe szálltak, de a fenéig jutni egyik se bírta. Kerjean az imént jelentette, hogy meglátta a naszád sóliumvilágítását, messze bent a sziklák alatt, s ebből kezdtük remélni, hogy mégsem vesztek el, sőt szerencsére útközben elkapta a telefonbóját, s így került hozzánk. Különben beleütődött volna a sziklába.

— Milyen távolságban vagyunk a partvonalától befelé?

— Körülbelül százhatvan lábra.

— Tehát ötven méterre. Ez nagyon megnehezíti a mentést. Tettek már intézkedéseket a kiemelésünkre?

— Mindent, amire képesek voltunk. A Narval és az Albatros-II itt állnak a partnál... Én az Albatros-II fedélzetéről beszélek; bízunk abban, hogy a Narval emelőgépei elégségesek lesznek, s nem kell külön darukkal emelni. Most öltik fel a búvárok a páncélruhát, s ha eljutnak önökig, a munka talán sikerül.

— És mennyi időre lesz szükség?

— Ha minden a legnagyobb mértékben sikerül, negyven óra alatt a felszínen vannak, de negyvennyolc óránál tovább nem fog tartani semmi esetre.

— Negyven óra... Sir, ez nekünk egy kissé sok... harminchat órára való levegőnk van, és nem hinném, hogy közülünk bárki is kiállana még négy órát azontúl.

— Uram, mi emberfeletti munkát fogunk végezni, s talán harminchat óra is elég lesz.

— Well! Azt hiszem, Sir, hogy most már egyébről is beszélhetünk. Mindenekelőtt kérem, hogy a dolog befejezése után értesítse a londoni irodámat, hogy a Joms-bankház végrendelete a páncélos pince Z cellájában, a magánpénztáramban van elhelyezve legfelül.

A pénztár második kulcsát a brightoni közjegyző, Arthur Smith őrzi... Jegyezze fel, kérem, az adatokat... Ott minden vagyoni viszonyomról tiszta képet találnak, s azt is, hogy mit hova adományozok. Külön kikötést most csak a Mélységkutató-részvényekre teszek. Ezek, az elhagyományozott darabokon kívül szálljanak az Angol Bank tulajdonába, s eladhatatlan nemzeti vagyonná váljanak. Kinnlevő követeléseim a velem elpusztult bajtársak családtagjaira szálljanak, s csak a meglevő értékek képezzék a rokonaim örökségét, a végrendelezésem utasításai szerint. Feljegyezte ezeket, Sir?

— Igen, s a tanúk is hallgatják a telefonon, amiket mondott.

— Rendben van. Most következik Mister Bende Ákos.

A mérnök néhány szóval közölte akaratát.

— Hallgatja, Sir?... Bende Ákos vagyona Magyarországon élő szüleire és testvéreire szálljon, kiknek ezúton küldi utolsó üdvözlését. Címüket a Narvalon őrzött irataimban megtalálják... Tovább... Nyugalom emberek!... Hallgatja, Sir?... Tehát... Olivier, a Narval első kormányosa... neje és három gyermeke van, címük Rue des Ecoles, Cherbourg... öleli őket szíve utolsó dobbanásáig... Guilvinec, fénymester. Lakott Bordeaux-ban. Családja, rokonsága nincs. Öreg barátjára, Sanbuchettára, lakik Marseille-ben, Rue Nerac 185., hagyományozza ingóságait és ötvenezer frankot; a többit Olivier családjának adja. Derék ember!... Tovább... Egbert Floch, a Narval főgépésze, Kiél, Viktoriagasse 45. Férjnél levő nőtestvére van. Vagyonát testvéri szeretettel rájuk hagyja... Le Gall, lakott Plougastel-Daulasban és Le Guen, lakott d'Auraiban. Távoli rokonok. Nagyszámú rokonságuk van, azt se tudják, mennyi. Majd jelentkeznek. Vagyonukat ezekre hagyják, osztozzanak el egyenlő arányban... Tovább... Sancho Gaos, lanszírmester, lakott Barcelonában... Estrada di Valencián 25. szám. Özvegy édesanyja van, ki ott él. Fiúi szeretettel csókolja kezét, és bocsánatát kéri, hogy ilyen kalandos pályára lépett. Utolsó percéig rája gondol... Más nincs. Felírta ezeket, Sir?

— Az utolsó betűig, Mister Joms-bankház!

E pillanatban a naszád külső oldalát hatalmas ütés reszkettette meg, mely dördülve visszhangzott a halálraítéltek fülébe. A nagy rázkódtatástól némelyek földre estek, mások szédülve, meredt szemekkel néztek a periszkóp látómezeje felé. Gaos egy hirtelen rándítással a sólium fényvetőjét a zaj irányába fordította át, s ez megvilágította a támadót.

A Joms-bankház elejtette kezéből a telefont, s hátrálva felkiáltott:

— A vaskéz!...

Az erős fényözönben feltűnt a kínaiak hatalmas tenger alatti fegyvere, az acéltenyér, mely most ökölbe szorulva új támadásra készült az elsüllyedt naszád ellen.

XXV. FEJEZET

*amelyben minden eddigi csodák eltörpülnek
a legújabb előtt*

És jött az újabb meg megint az újabb ütés. A naszád acélbordái csak úgy zuhogtak a folyton megújuló támadás alatt. A vaslemezek itt-ott horpadoztak már, s látni lehetett, hogy az acélököl rohamainak már nem sokáig tudnak ellenállni.

A kínaiaknak nem volt türelmük bevárni a harminchat órát, ők végezni akartak.

Tehetetlen kétségbeesés fogta el a naszád embereit.

— Hát még ezek is!

Minden akaraterő megroppant a biztos vég előtt; egy csoportba verődtek össze a középen, s a rémület leigázta a lelkeket. Zavaros felkiáltások töltötték be a helyiséget, ahol mindenki kiabált, és senki se hallgatott a szomszédjára, csak a Joms-bankház állott némán, összefont karokkal, távol a többiektől, és a mérnök megdöbbenve látta az elkerülhetetlen véget.

Az acélgép csapásai pedig egyre zuhogtak kívül a naszád lemezein.

Itt volt az utolsó pillanat. A létfenntartás ösztöne végső lendületei felé járt, és emberfeletti megfeszítésekre vált képessé.

Bende Ákos hirtelen felkiáltott, s szétszórva a körülötte állókat, Gaoshoz rohant, s mindkét kezével megrázta vállait:

— Ember!... Töltve van a torpedóvető?

— Töltve van, parancsnok!

— Tudnál célozni úgy, mint még soha?... Gyere, segíték!... Nézd, ott a cél! — és a látómezőben csillogó acélökölre mutatott.

Pillanatok alatt történt az egész, és mégis mindenki megértette.

Gaos a lanszírozó ágyúhoz rohant, és megpróbálta a csavarjait:

— Parancsnok — kiáltá —, a cső még teljesen ép és benne a torpedó!

Mennydörgésszerű ütődés felelt e kiáltásra; a vasököl lezúgott még egyszer, s érezni lehetett, hogy még egy támadás, és mindennek vége.

A mérnök Gaos mögött állt, és beigazította a torpedó-ágyút. A spanyol a légsűrítő zárjára tette a kezét, s egész erővel nekifeszült. Egy-két pillanatra csak a bennlévők szívdobogása hallatszott.

Bende Ákos tekintetét mereven a látómezőre szegezte, melyen kirajzolódott az ököl, amint távol lebeg a vízben, a csavarjai lassan balra forognak, majd megállanak, hogy utána teljes erővel jobbra induljanak meg.

Az alak növekedésén látszott, hogy újból támadásra rohan a naszád felé.

A mérnök a spanyolra nézett.

— Gaos... vigyázz!... Tűz!

A torpedólöveg éles füttyenéssel kirepült a csőből.

— Jó lövés! — ordított Joms-bankház, ahogy csak kifért a torkán.

Az acélököl súlyosabb volt, hogysen a víz sodra félrenyomhatta volna útjából. A két gépszörnyeteg összecsapódott a vízben. Egy pillanatra úgy látszott, hogy a torpedólöveg belefúródik az ököl ujjai közé, amik, mintha vajból lettek volna, szétváltak útjából. Eleven erők küzdelme volt ez. Szinte bukfencet vetettek egymás körül... a robbanás megtörtént.

Azután már csak egyes acéldarabok látszottak, amint sugaras irányban szerte repülnek, egy nagyobb vastömeg lezuhant, s a következő pillanatban a naszádot mintha valami rettentő kar lódította volna odább... lefelé...

A víznyomás ereje idáig ért.

Minden egyensúlyi helyzet felborult egy szempillantás alatt. Az alsó bordák felől újból felhangzott a velőtrázó csikorgás, amint a sziklák éle ropogva dőlt le a lezuhanó tömeg útjából, majd ez is megszűnt, s a hajó bársonyos suhogással szállt tovább a vízben. Rézsútós irányban lefelé.

A zárt helyiségben csak a mérnök szavát lehetett érteni, amint karjával legyintve szólt:

— Készen vagyunk!... Itt az utolsó pillanat... végünk van!

A matrózok keresztet vetettek magukra.

A néma várakozásban még valami történt. Átható meleg sugárzott a naszád falai mellől... azután tovább semmi...

Mindenki a halál pillanatát várta, s az nem jött. Elmúlt egy perc, kettő, három... érezni lehetett, hogy a naszád lebegve megáll... és utána tovább tart a csend. A hajó legénysége kábultan tekintett egymásra. Senki se mert megszólalni a halálos csendben.

Hirtelen izgatott kiáltás hallatszott az egyik sarokból. Gaos hangja volt.

A spanyol Bende Ákoshoz rohant, és megragadva karját, hatalmas erővel maga felé rántotta, miközben a szó ujjongva tört elő ajkán:

— Parancsnok... nézze... nézze...

Bende Ákos, mint az álomból ébredő, hagyta vezettetni magát. Gaos megállt a periszkópok előtt, és rámutatott a látómezőre:

— Nézze... parancsnok... felszínen vagyunk!

Mindnyájan a jelzett irányba néztek, s a szemekben a remény és az örülettel határos kétkedés zavaros fénye látszott. Csak Gaos, mint aki már túl van a kételyeken, beszélt, szinte harsogó örömmel.

— Nézzétek... A sólium fénye most már nem a vízen át tükrözik... látszik a különbség... levegő van felettünk, és többé nem víz... itt látszanak a sziklák... ha elfordítom a fényvetőt távolabb, íme, a többiek... szikla... mind, és tovább semmi víz... én nem tudom, hová jutottunk, de, a Madonnának hála... nem vagyunk többé vízben... nem... ha mondom nem... A felszínen lebegünk, parancsnok... a felszínen lebegünk!

S az emberek még mindig nem mertek örülni. A szívük megdobbant, de az ész útjába állott. Elmerültek... nem lehetnek a felszínen. Szó helyett csak sóhajtás tört elő belőlük.

És ekkor a Joms-bankház előrelépett, és szerényen monda:

— Megengeditek ugyebár, hogy utánanézzek a dolognak?

S be sem várva a feleletet, átment a lanszírozóba, honnét a csapóajtó a naszád fedelére vezetett. A lemezfalakon át hallatszott még, amint felmászik a mennyezethez erősített vaslétrán.

Azután öt vagy hat percig semmi se történt.

Majd megint hallható lett, ahogy leszáll a létra fokain, kinyitja a kis vasajtót. A Joms-bankház nyitva hagyta maga után az ajtót, s lassan a középre tartott. Arcáról a legvigyázóbb szem se tudta volna leolvasni a tapasztalatokat, pedig ezek most mindnyájuk életét jelentették. Nyugodt volt, szinte szertartásos.

Körülnézett, az emberei között, s csak ennyit mondott:

— Jólesnék, ha adnátok egy széket...

Ahány kéz volt, mind a szolgálatára sietett. Senki se merte a bizonytalanságot elhárítani azzal, hogy kirohan a lanszírozóba, s személyesen meggyőződik a történekről. Mert így még fennmaradt a remény és a „hátha”. Amit a bizonyosság talán végleg szétrombolna. A mérnök volt az egyetlen, akiből kirobbant a kérdés:

— Nos... mi történt velünk?!

A Joms-bankház beillett volna szfinxnek, olyan talányosan viselkedett, de végre is nem állhatta tovább, elmosolyodott, és benyúlt a zsebébe a tárcája után.

— Most pedig — szólt igen-igen lassan — azt hiszem, rágyújthatunk egy finom szivarra. Nesze, vegyetek belőle, mindegyikteknek jut és még marad is. Nem kell félni, hogy elrontjuk a levegőt; azért nyitottam ki a lanszírozó ajtaját, s azért hagytam nyitva a felső csapóajtót is...

— Hogyan... a csapóajtót?

— Igen. Felszínen vagyunk!

Hát bizony erre a szóra senki sem nyúlt a szivarok után, hanem mindenki a lanszírozó felé rohant, s egymás után rohanva másztak fel a létrán. Csak a Joms-bankház nem mozdult tovább. Rágyújtott a szivarra, s a gyufa lángja mellől, csak úgy a szája szögletéből szólt a legutolsók után:

— Ne siessetek olyan nagyon, mert ott kint nagyon sötét van. Vigyázni kell, hogy az orrotokat bele ne üssétek valamibe!

Amikor mindnyájan kinéztek már a sötétbe, és egyenként visszaszállingóztak, a bankár újból megismételte ajánlatát. Most már mindenki elfogadta a szivart, és megindult a csendes beszélgetés.

— A felszínen vagyunk, ez tény — szólt Olivier —, bár mégsem a szabadban. A vízen lebeg a hajó, csak hogy hol? Ez lenne most a kérdés!

— Akárhon, de nem a halál torkában — felelt a másik.

— Hja, a Joms-bankház szerencséje páratlan! — szólt az angol is tüntető meglepéssel.

A legénység soraiban csendes nevetés szállt sorra.

— Egy hurrát a Joms-bankház szerencséjére! — kiáltott Guilvinec, s a naszád oldalai megremegtek az öröm kiáltásától. Amikor a zajongás lecsillapodott, Bende Ákos hallgatást intett kezével.

— Én kezdem érteni az eseményeket!

Mindenki ránézett, és érdeklődve várta a magyarázatot.

XXVI. FEJEZET

*amelyben bebizonyosodik,
hogy a Joms-bankház szerencsése páratlan*

Bende Ákos, ahogy a regényhősökhöz illik, leverte a szivarjáról a hamut, és beszélni kezdett:

— Mi nem szabad ég alatt vagyunk, az látszik, hanem valami barlang belsejében. A barlang falai, ahogy körülnéztem, mint valami hatalmas üvegbura borulnak itt a vízre, s a bejárata mélyen a tenger színe alatt, talán ötven méterre lehetett. Ez az oka, hogy a külső levegő nem jött le ide, a belső pedig valami természetes ok miatt nagyobb nyomású, mint a külső lehet, s a tenger szintjét itt sokkal mélyebben tartja, mint a külső vízszint. Ehhez szükséges, hogy a fölöttünk levő barlangfal sziklaanyaga légmentesen záródjék, mert különben a bent levő összenyomott levegő elillanna, és rövidesen helyreállana a két vízszint egyensúlya. Olyanforma tehát a helyzet, mintha egy vízre helyezett üvegburába levegőt sajtolnánk, s az kinyomná maga alól a vizet. A naszáddal pedig az történt, hogy olyan részén süllyedt el a tengernek, ahol a lejtős talaj a barlang alighanem túl széles bejárata alatt folytatódott tovább. Mi felfelé kerestük a menekvést, pedig az alattunk volt. A víznyomás azután, amit az elrobbant torpedó okozott, elvégezte a többit. Lesodort bennünket a lejtőn, át a bejárat párkánya alatt. A barlang belsejében már egyszeriben megváltozott az egyensúlyi helyzet. A hirtelen megcsökkent vízoszlopmagasság megfelelt annak, mintha mi az összes ballasztokat kidobáltuk volna, s így a felszínre emelkedtünk.

— Szóval, egyelőre meg vagyunk mentve!

— Úgy gondolom. A barlangból kijutni ugyan nagyon körülményes lesz, de az ide beszorult ősrlevegő hónapokra elégséges lesz!

— S ez mégiscsak kellemesebb, mintha pár órára lenne berendezve az életünk fonala! — jelentette ki a Joms-bankház, s e téren mindenki egyetértett vele.

— Ellenben hogy állunk az élelemmel? — hangzott a legújabb kérdés.

Erre Olivier adta meg a választ:

— Öt napra való konzervünk van, s utána három napot koplalva is kibírnánk, a fenéktartályok közül pedig három ivóvízzel van tele, amit előrelátásból töltöttünk meg így, tengervíz helyett. Ez is elég annyi időre. Egy kicsit vasíze lesz, de annál egészségesebb.

— Különben pedig — tette hozzá záradékul Bende Ákos — ezen az úton, ahogy idejöttünk, további szükségességekkel is elláthatnak majd a hajóról, sőt még az sem lehetetlen, hogy közben a bűváraink látogatást tegyenek nálunk.

— Feltéve, ha tovább is összeköttetésben tudnánk maradni velük — szólt a Joms-bankház —, de a telefon...

Mintha csak tudta volna, hogy róla van szó, élénken berregni kezdett.

Az angol meg nem engedte volna egy viláért sem, hogy megelőzzék. Füléhez emelte a kagylót, és belekiáltott:

— Halló... itt a Joms-bankház!

— Hát önök még mindig élnek?! — szólt vissza egy nagymértékben meglepődött hang.

— Ki van ott a telefontnál?

— Henry Vindhyas, az Albatros-II másodhadnagya!

— Hogyan történt, hogy nem szakadt el a telefon?

— Magam sem tudom, de egyszerre csak a tartóbója lesüllyedt, s a vezeték legfelső része magával vitte az egész telefonasztalt. Utánaküldtünk egy bűvárt, az megtalálta, tartalékhozalt kötöttünk rá, és megpróbáltuk, hátha élnek még...

— Mister, mondhatom, hogy a legnagyobb mértékben élünk, sőt ezúttal valamennyien szivarozunk, és úgy várjuk a feketekávé!

A telefon egy pillanatra csodálkozva elhallgatott, majd újból megszólalt:

— Mondja, kedves Joms-bankház, nem lázban beszél kegyed?

— Cseppet sem, mister, a közérzésem nagyon kielégítő, s a társaim is hasonlóképpen vannak.

— Hány méternyire vagyunk egymástól? Nem sodorta le önöket a robbanás? Mert láttuk ám a torpedót, nagyszerű lövés volt, csak könnyelmű vakmerőség. Csoda, hogy nem szakadt be a naszád oldala, hisz alig voltak tőle háromölnyire! Én meg nem tettem volna!

— Csak lett volna itt, majd megtette volna ön is! Egyébként ennek a lövésnek köszönhetünk mindent. Azt is, hogy most körülbelül száz méterre vagyunk az Albutros-II-től.

— Mennyire?

— Száz méterre... no, csak úgy körülbelül mondom.

— Szent Isten, hisz akkor menthetetlenek! Ezt nem állhatja ki a hajó sem!

— A hajó jól viseli magát, nyugodt és biztos. Mi pedig közben szivarozgatunk... szivarozgatunk...

— Micsoda könnyelműség! Hisz önöknek minden csepp tiszta levegő egy életet jelent!

— Ne féljen, Mister Henry Vindhyas, nekünk van levegőnk elég, különben is folyton felfrissül a csapóajtón keresztül...

— Hogy mondja?

— A csapóajtón keresztül. Ugyanis a csapóajtó nyitva van. Nálunk, vízi embereknél ez így szokás!

Mister Henry Vindhyas szavakat keresett, amikkel gondolatait kifejezze, s amikor megtalálta őket, megint megszólalt:

— Mister Joms-bankház, én szívemből sajnálom önöket, ha emberileg lehetséges, mindent elkövetünk az életükért, megtanultam becsülni, hogy még az utolsó pillanatokban is tréfára képes. De azt hiszem, sietnünk kell. Van még valami végső mondanivalója?

— Hogyne, mister! Holnap mindenesetre küldjenek le egy láda szivart a bűvárokkal, valami jól záró acélkazettában, mert ezt nehezen nélkülözném! Mára még van elég!

Mister Henry Vindhyasnak összes hidegvérére szüksége volt.

— Mister Joms-bankház, ha ugyan még életben vannak a társai, küldjön valaki mást a telefonhoz. Én nagyon sajnálom önt...

Most már a Joms-bankházban is emelkedett a hangulat. Meglehetősen élesen kérde:

— Kegyed talán azt hiszi, hogy én viccelek?!

— Mister Joms-bankház, az Istenre kérem, ne tréfáljon ebben a borzalmas helyzetben! Énnekem azt kell hinnem, hogy a nagy lelkirázkódás megzavarta egyensúlyát...

— Szóval bolond vagyok, nemde?... Hát értse meg, ember, hogy mi felszínen vagyunk! Igaz, hogy az a felszín harmincöt-negyven méterrel mélyebben van az önök felszínénél! Nem érti?

— Hát ez meg miféle beszéd!

A Joms-bankház letette a kagylót, és felborzolta a haját. Szinte könyörögve fordult oda Bende Ákoshoz:

— Kedves mister, beszéljen vele tovább, mert én mindjárt csúnyákat mondok neki!...

A mérnök átvette a kagylót, és magyarázni kezdett mindent lassan, szakszerűen. A magyarázat nyomán egymás után oszlottak el a félreértések, s elfogta az Albatros-II embereit is az öröm, ami még most is ott ujjongott Bende Ákos embereinek arcán.

— Ezek szerint — szólt Henry Vindhya — önöknek napokra való élelmük van, s a továbbiakról mi is gondoskodhatunk. Ez az életet jelenti. Hurrá! A kínaiak rémgépe elpusztult, s így már bűváraink is bátran mozoghatnak lefelé. Mindenesetre legfőbb dolgunk lesz, hogy a barlang víz alatti bejáratát megtaláljuk. Telefonon különben állandó összeköttetésben maradunk. Már most ezekkel tisztában lévén, mi lesz az önök legelső dolga?

— A mi első dolgunk — szólt a mérnök — az lesz, hogy alaposan megtekintjük és birtokba vesszük ideiglenes hazánkat: a barlangot!

XXVII. FEJEZET

*amelyben megtudjuk, hogy hová lett
az ezüstflotta kincse*

Valamennyi bajtárs osztozott a mérnök tervében. Körülnézni és keresni a szabadulás útját, ez volt, ami őket legjobban érdekelte, vagy pedig, ha szabadulni nem lehet, keresni a módot, amivel a várakozás ideje könnyebben teljen le.

A régi munkakészség a legnagyobb mértékben újraéledt, és mindenki lelkesedve követte a vezér parancsait.

Bende Ákos már kész tervvel lépett a többiek elé, s számukra nem maradt hátra más, mint azok teljesítése. Mindenkinek kijutott a szerep.

Guilvinec és a Joms-bankház a sólium tartószerkezetét és a fényvetítőt szabadították el a helyükről, s a bankár feltűrt ingujjakkal szorgalmasan és pompásan kezelte a franciakulcsot.

— Gaos és Olivier a konzerveket szállították halomba a gépház közepén, a többiek pedig az immár felesleges és könnyen mozdítható géprészeket cipelték a lanszírozó-kamrába, hogy elsüllyesztve megkönnyítsék a hajót. Ez utóbbi működés eredménye meg is látszott azon, hogy a hajó mintegy három lábbal emelkedett, s most már felül akkora terület jutott ki a levegőre, hogy azon valamennyien elférhettek volna.

Félórai megfeszített munka után a parancs végrehajtása megtörtént.

— Most pedig, barátaim — szólt a mérnök —, gyerünk a fedélzetre fel, a barlang szabad levegője alá, s nézzünk szét föld alatti, víz feletti birodalmunkban.

Bizonyos ünnepélyességgel történt a felvonulás. Először Bende Ákos lépett ki a szabadba. Elhúzódott a naszád kiemelkedő részére legszélről, s jól megkapaszkodott az egyik periszkóp csövében. Utána jöttek a többiek.

Négyen hozták a sóliumlámpa szerkezetét, amit nagy óvatossággal emeltek fel a fedélzetre.

Ott letették a közepén, a többiek úgy helyezkedtek el, hogy a naszád egyensúlyát meg ne bolygassák, azután Guilvinec odacsúszott a nyitócsavarhoz, beigazította a fényvetőt, és elindította a világosságot.

Első pillanatban valamennyien szemükhöz kaptak a hirtelen újra kigyúlt fény hatása alatt, s amikor hozzászórtak, körültekintettek.

A barlangban nappali világosság áradt minden zugba, föl egészen a kupola legmagasabb hajlásáig, s ez a nappali világosság álomképbe illő tündérpalotát világított meg, amit a természet épített magának.

A naszád hajótöröttei körülnéztek, s ajkukról egyszerre rebtent el az emberfeletti csodálat felkiáltása:

— Ah!

A látvány tényleg minden képzeletet felülmúlt.

Ez volt Neptunus tündérpalotája.

A tenger a barlangfenéknek csak egy töredékét borította el, s azon túl valóságos partrész következett. Félkörben hajló kis öböl, amelynek hátterében magas fehér sziklák emelkedtek. Olyan volt az egész, mint valami mesetáj, csak az Isten kék ege helyett a barlang kupolája borult föléje.

A partrészen, egészen a víz szélén, roppant, szabályos alakú, gömbölyű vagy négyszögletes, csillogó sziklák heverték, mind csupa fehér, mintha hó lepte volna be.

S ahogy a nagy ragyogáshoz hozzászokott a szem, még egyebet is látott.

A sziklák körös-körül mind csupa szabályos alakúak voltak, s körvonaluk határozottan emberi tárgyakra emlékeztetett. És minő tárgyakra!

Legelől a part mellett egy hatalmas ágyúcső emelkedett függőlegesen az ég felé, s mint valami óriási oszlop támaszkodott a boltív enyhe hajlásához. Az ágyúcsövön még a régen szokásos domború díszítés is épségben volt, de olyan méretekben, hogy egy-egy rozettát két ember se tudott volna körülölelni.

Közel hozzá egy vasmacska feküdt, haránt a földön, hófehér sziklából, olyan nagy, mint egy kisebbfajta vitorlás.

Mögöttük egy egész fregatt látszott oldalra dőlve, mintha a vihar nyomása alatt lavírozna át az óceánon. Árbocai benyúltak a barlang közepéig, s árbockosara csaknem a naszád embereinek feje felett lebegett. S mindez fehér sziklába burkolva, mint amikor a hó belepte az erdő fáit. E roppant méretű, bár mégis eltörpülő alkotmány mutatta a barlang kupolájának határtalan terjedelmét.

Tíz ember kellett volna, hogy körülérje az árbocot. Egy kötél darab lecsüngött róla a mélybe, az átmérője lehetett félméteres, s a fonalak mégis a legnagyobb pontossággal rajzolódta ki rajta.

A fehér szellemfregatt mögött még sok más hasonló következett, s úgy látszott, hogy arra a barlang egy hatalmas oldalszárnya záródik. Mély távlatot mutatott ez a részlet, amelyet a szem látás helyett inkább csak sejtett. Gályaroncok, széles, fehér függönyökké merevült kötélhágcsók, ágyútisztító rudak, ahogy a mellvédhez támasztva maradtak, meredeztek a levegőbe, végeláthatatlan sorban.

Bende Ákos meghatottan mutatott a fehér álomképek felé.

— Íme... az ezüstflotta... A múlt nagy temetőjébe jutottunk...

Majd amikor látta, hogy társai közül egyik sem ura gondolatának, annyira elszédíti a látvány, amely eléje tárul, tovább fűzte a magyarázatot:

— Most már megoldást talál minden rejtély. Igen, úgy történt... az ezüstflotta itt süllyedhetett el a parthoz közel, talán ugyanazon a helyen, ahol mi is elmerültünk, s a lejtős fenékdalon a hajóroncsok besodródta a barlang belsejébe. Ez akkor még nem ilyen alkatú volt, mint a mostani. A víz magasabban állott benne, s felért addig a legmagasabb pontig, hol a fehér márványvilág határa van. A kupolának csak a legteteje volt akkor még levegővel telt. A barlang belsejében pedig méz tartalmú melegforrás buzogott, ugyanez, ami most itt bugyborékol a naszád oldalai mellett. Ettől a forrástól származik a barlang mostani meleg klímája is.

A Joms-bankház hirtelen bemerítette a kezét a vízbe, de az is igaz, hogy mindjárt ki is kapta.

— Huj de forró!... Az ám, ni, és ezt csak most vesszük észre! Értem már, hogy miért érzem olyan kellemes nyári hangulatban magamat! Eddig azt hittem, hogy csak a megelégedés fűt!

Bende Ákos mosolygott.

— Nem, ebben a legnagyobb szerepe a lábaink alatt fakadó melegforrásnak van. S ez erősen telített szénsavas mészsavanyaggal...

Talán mert a fajsúlya ezek szerint nagyobb a tenger vizénél, okozta, hogy a felszínre emelkedtünk!

— Kezdem már érteni a dolgot — szólt az angol —, az elsüllyedt és ide bekerült gályaroncsokat ezek szerint a forrás vize vontta be lassan mészréteggel, amely réteg az idők folyamán roppant méreteket vett fel, s így látjuk mi az elsüllyedt ágyúcsöveket oszlopvastagságúaknak... Tudja, hogy ez az egész környezet itt még látványosságnak is megállja helyét? De hogy kerültek ezek itt mind a víz színe fölé!

— Ugyanolyan elv alapján, ahogy mi a naszád belsejében tartályok levegőjével sűrítettük a gépház belsejét. Itt persze másképp történhetett. Talán valamelyik magasból elágazó barlangszárny dőlt be, s a levegőtömeg ide szorult be a kupola alá, lenyomva súlyával a víz felszínét!

A Joms-bankház elragadtatva legeltette szemét a csodavilágon.

— Hát tudja, Mister Bende Ákos, ha mi ezt a barlangot kívülről hozzáférhetővé tudjuk tenni, s az idesereglő kíváncsi utazóktól belépti díjat szedünk, ez nagyon csinos kamatokat hajtana a Mélységkutató részvényeseinek.

— Egyelőre azonban legelső, hogy közelebbről szemügyre vegyük a Mélységkutató új tulajdonát! Gaos, hozz fel egy drótkötelet, pányvát vetünk valamelyik parti sziklára, s azzal kivontatjuk a naszádot a partig!

— Csak a telefonra vigyázzunk! Tartalék huzalokkal kipótoljuk a távolságot; erre a munkára azonban magam ügyelek fel. Gyere, Le Guen, ezt ketten elintézzük!

Nagy óvatossággal tette mindenki kötelességét, s a naszád rövid percek múlva már a part mellett kikötve lebegett.

XXVIII. FEJEZET

amelyben hőseink birtokba veszik az ezüstflotta barlangját

Legelsőnek Bende Ákos lépett a partra.

A part mindenben megegyezett a kövesült hajók anyagával.

Ugyanaz a szilánkos, apró kristályokból összeforrott mészréteg borította, mint ami feljebb zezugos tömegben Kúszott a sziklák oldalára, fel egészen a kupola pereméig, s csak a víztől pár lépésnyire fedte a nyúlós, meleg iszap.

Innét a tó lassú párolgása is meglátszott, melytől imbolyogva reszketett a levegő körös-körül, ameddig a sólium fénye elhatolt. S ez a fehér kővilág tündéri hatását nagyban fokozta.

Amikor valamennyien kiláboltak a partra, a Joms-bankház megadta a jelet az indulásra.

Minden lépés újabb és újabb csodákat tárt fel.

Közel a part szegélyén zezugos összevisszaságban nagy, fehér tömbök álltak, amiknek láttára a mérnök felkiáltott:

— Kincsesládák! Valamelyik szétomló hajó bordái közül hullottak ide. Pontosan látszik rajtuk a pántok kidomborodása, a lakat és a veretes szegek helye...

— Szóval ezeknek belsejében ön kincseket sejt? — kérde az angol.

— Úgy van. Csakhogy félméteres mészkőréteg alatt. Ez ugyan jól őrzi most rejtekét... nagy fáradságba kerülne a fedeléig jutni, mert rendre le kellene vésni róla a borító köpenyt.

— Azt hiszem, erre nem fog sor kerülni — szólt a Joms-bankház —, mert bármennyi érték legyen is benne, sokkal nagyobb tőkét jelent a természet e csodás műhelye, így, sértetlen valóságában! Hej... ha mi itten belép ti díjat szedhetünk! — sóhajtott jelentősen.

Látszott, hogy ez az idea mindjobban befészkelődik agyába, s nem hagyja nyugodni.

— E márvány ládák belsejében levő kincs lesz a Mélységkutató Társaság tartalék vagyona, amihez csak a legnagyobb szükségben fog folyamodni! — kiáltott büszkén, s egy széles mozdulattal mintegy birtokba vette az egymáson heverő ládákat minden milliós kincsükkel egyetemben.

— Holla... egy tallér! — harsogott Gaos oldalról, amerre elkalandozott.

— Tallér?

— Az bizony, csak jöjjön ide még valaki, mert magányosan nem tudom felemelni!

Hát biz ez olyan tallér volt. Közel egyméteres átmérőjű. A pénzdarab maga bent volt a közepében, s ahogy réteg rétegre simult, a vésés minden oldala megnagyobbodott. Most araszos kőbetűk fogták körül a roppant spanyol címet, és hirdették a büszke jeligét: „Pour Castilia y Leon”. Megizzadtak bele a legények, míg átemelték a túlsó oldalra, ahol Herkules oszlopaikat mutatta a hátlap, s alatta szalagon a mondást: „Plus ultra”.*

— Non plus ultra!** — csóválta rá fejét a Joms-bankház — ennél súlyosabb pénz még nem került forgalomba.

* Plus ultra — még tovább! (Spanyol királyok jelszava)

** Non plus ultra — utolérhetetlen, nagyszerű

— Ezt vágd zsebre, Guilvinec! — bökte oldalba társát Olivier, akinek megint igen megjött a kedve, mióta szárazföldet érzett a lábai alatt.

— Van itt több is — kiáltott Bende Ákos —, egy egész hegy! Mászunk fel rája!

Hiába, csak lassanként igazodott szemük a szokatlan világhoz. Pedig a természet nagyon pontosan megőrizte az útjába került formákat; mégis időbe telt, míg az észlelőérzék hozzászokott az óriás idomokhoz. Hogyne, mikor egy elhullott pisztoly akkora volt, mint egy négyszemélyes szánkó.

Bende Ákos hegyét is csak most ismerték meg, egész közelről. Messziről lépcsőzetes piramisnak látszott, pedig valójában pénzhalom volt, fürtösen összetapadva, ahogy a szeszélyes mészréteg mindent elfedett.

— Pénzhegyeken mászunk, barátaim — szólt az angol, s letörölve verejtékét, serényen törtetett felfelé —, és mondhatom, hogy ilyesmi még a Joms-bankház kiterjedt praksziséban sem fordult elő eddig.

A kővé vált aranyhegy tetejéről pompás kilátás nyílt. De azért aki legelőször felért, ijedt kiáltással mutatott maga elé.

A piramis tetején, mint egy rejtelmes értelmű „mementó”, egy koponya vigyorgott fehér arcával feléjük. Kétméteres szemüregében két ember elfért egymás mellett, s e hófehér, mosolygó szfinx őrizte a sok kincset, mint a megörökített múlandóság, mint a gyarló emberi vágyak otthona a hívságok hegyét.

S innét tovább a titáni gályák hófehér sora látszott, messze, egész a hegy belsejéig. Árbocok, kötelek, hágcsók végeláthatatlan erdeje, melyek felett magasra tornyosulva, ahogy a többi alásodorta az ár, kifeszült vitorlákkal szinte előresuhanni látszott a legnagyobb hajó, a vezérgálya. Faragott orrán kiterjesztett szárnyakkal egy angyal állott, amint harsonát emelve szájához, a dicsőség himnuszát zengte. Óriási méreteiben földöntúli jelenség volt; a barlang egész öblét átfogó szárnyai, mint az Alpesek hava, ragyogva csillogtak a fényben. Egy kőangyal, amit a természet vésett, s amiben a végtelen csodák ereje dörögte: „Térdre, halandó ember!”

A látomány előtt megállt a szó, a hang elnémult, s a naszád emberei dobogó szívvel néztek össze. Azután lassan térde roskadt az első, a második, majd a többi mind. Az evezőtörte, kérges tenyerek összekulcsolódtak, a fej lehajlott, s a halkán dobogó szívek hálaadó zoltáráképpen felzsongott itt is, ott is a tengerészimádság.

— Madonna, a halállal néztünk szembe, de te őrizted a vitorlát, és a Fiad ült a kormány mellett. Intésedre szétvált a felhő, és csillagos ég borult a vizek fölé. Te hoztál ki a partra, át a zátonyon, te mentetted meg az életünket, és az legyen a tied, fogadd kegyelmedbe! Ave Mária Stella! Ámen.

XXIX. FEJEZET

*amelyben megtudunk mindent,
amire még kíváncsiak lehetnénk*

Azután?!

Nos hát azután folytatódott a tervszerű élet.

Mindenekelőtt az élelmiszereket szállították partra, majd a kisebb kényelmi eszközöket, s mindent, ami a naszádból elmozdítható volt. A vezérgályát vették birtokba, s ezt nevezték ki főhadiszállásnak. A hideg ellen nem kellett védekezni, mert a melegforrás pompás délszaki klímát varázsolt a barlang belsejébe; annál több gondot okozott azonban a borotvaélekkel teletűzdelt kőnyoszolyák megpuhítása, ami éjjeli fekhelyül kívánt szolgálni. Néhány vastag gyapjúzsák bizony elkelt volna! De hát ebbe is beleszoktak.

A telefont kiváló gonddal szállították partra, mert ez a vékony drótvezeték volt minden fonál, ami most őket az eleven élettel összekötötte. A tartalék huzalok csak a kincses piramisig értek, pontosan a koponya tetejére. Ez lett tehát a telefonközpont. Nagyon hasznos valami, mint minden jó, ami a koponyából kiindul.

A Joms-bankház szeretett telefonálni.

— Halló — csengett, mihelyt a körülmények megengedték —, ki van a telefontól?

— Itt Henry Vindhyas. Ön az, Mister Joms-bankház?

— Én vagyok. Mi már szárazon vagyunk! Hát ön, hogy érzi magát? Hol van Sir Archibald Falkland?

— A konzul? Kint a parton... a törvényszéken jár, most folynak a kihallgatások.

— A kihallgatások? Milyen irányban?

— Persze ön ezt nem tudja! Az elfogott kínaiak ügyében járt ott. Nagyon veszedelmes banda került hurokra! Az Albatros-II legénysége megostromolta a várat, és ott szorította valamennyit. Az ostrom miatt ugyan lesz egy kis kalamitásunk a spanyol kormányral, de azt majd a mi külügyi hivatalunk elintézi. Az a fő, hogy megvannak. A vigói rendőrség nagyon szeretett volna segíteni nekik, de nem mert, mert megüzentük a parancsnoknak, hogy közéljük ágyúznak, ha megjelennek a hegyen!

— Hát ezt megnyugvással veszem tudomásul, mister, most még csak azt szeretném tudni, hogy van az én sárga barátom, a Kuang-cse?

— Kuang-cse meghalt. Ő az ostrom egyetlen áldozata. Maga okozta a halálát, mert bombát akart dobni az embereinkre, de az idő előtt, a kézben robbant. Társai erre mind megadták magukat.

A Joms-bankház elgondolkozva lehajtotta fejét.

— Mindig erőszakos üzletember volt, világéletében! — szólt rövid szünet múlva, s e rövid mondat volt az egyetlen búcsúbeszéd, ami a kínait sírjába kísérte.

Majd újra megnyugodva folytatta a beszélgetést: — Halló... és a többiek?

— A többiek fogságba kerültek, bár nagy büntetés nem fog várni rájuk, valamennyit ki fogják utasítani az országból.

A Joms-bankház megint szünetet tartott, s csak hosszabb megfontolás után válaszolt újra:

— Halló... Mister Vindhyas, nagyon lekötelezne, ha egy üzenetemet közölné Sir Falklanddal. A kínai foglyok között van egy japán mérnök, akit Matasotónak hívnak. Inas volt a Narval fedélzetén, s úgy kémlt bennünket. Ez nagyon értelmes fickónak látszott, s szeretném, ha lehetne vele okosan beszélni. Jelezze a konzulnak, hogy amit óhajtok, fontos üzleti érdek, s e szerint cselekedjék. Én ugyanis módfelett szeretném, ha ez az ember a mi szolgálatunkba lépne. Ami történt, arra fátyolt borítanánk, s megbecsülnénk benne a szakértő zseniális embert. Végre is hozzánk, angolokhoz mindig közelebb áll, mint ahhoz a kínaihoz, akit eddig szolgált. S én láttam benne a jóra való hajlandóságokat is... Apropó... mi történt a másik tengeralattjáró kínai géppel, a látó torpedóval?

— Azt még az éjjel kihalászták a bűváraink, s most az Albatros-II lövegraktárában pihen, háromszoros lakat alatt. Annyi, mintha örökre eltűnt volna a kíváncsiak szeme elől. Ön ért engem. Ezt a leletet nem fogjuk közhírré tenni. Nagyon szellemes műszer, sokat fogunk tanulni rajta!

— Látja, ez kellemes újság! És a várkastélyban őrzött felvevőkészülék?

— Azt Kuang-cse szétrombolta.

— Jó, hát annál is inkább szükségünk lesz Matasotóra. Ezt az embert különös módon figyelmükbe ajánlom.

— Megértettem, Mister Joms-bankház!

— Most pedig nagyon lekötelezne, ha átkapcsolná a telefont a londoni vonalra, fontos intézkedések várnak ott rám a tőzsdén!

S öt perc múlva már a Joms-bankház úgy úszott elemében, mint hal a vízben.

— Halló... Mister Egmont Rosivall, ha már a diszponensem nincs ott a tőzsdén, önnel is elintézhjük a dolgot. Nemde?

— Hogyne, Mister Joms-bankház, ami rám nézve öröndetes, mert szeretek önnel együtt dolgozni, de önre még inkább, mert a diszponense egyenest az ön temetésére utazott el Vigóba. Igazán örülök, hogy nem a másvilágról telefonál!

— Nem, csak az alvilágból!

— No, az mégis közelebb van. A Times hasábjait írt az önök katasztrófájáról, s táviratban már azt is közölte, hogy Kuang-cse meghalt. Aminek különben eredménye is látszik, mert úgy gondolom, a kínai megbízottai attól félnek, hogy a sólium titka önökkel együtt sírba szállott, vagy tán hogy a nemzetközi kutatási engedély a tulajdonosok halálával vitássá és kétségessé vált, egyszóval nyakra-főre kínálják a Mélységkutató-részvényeket, ami a hírek miatt tegnaptól máig darabonként közel kétezer fonttal szállott!

— És veszik?

— Senki se meri venni, s a hírek hatása alatt az Angol Bank is tartózkodó.

— Pompás, Mister Rosivall, nagyon kellemes hír. Hány óra van ott most önöknél Londonban?

— Fél tíz!

— Körülbelül hány darab került piacra?

— Közel háromszáz!

— Helyes. Dobjon az én nevemben újabb száz darabot a piacra, s két óra hosszat kínálja még „parin alul” is. Nem baj, ha pár darabot angol

tőkések felvesznek. Két óra múlva azután vásárolja össze mind, amennyit csak kaphat.

* Pari — a részvény névértéke. Az az összeg, amelyet rányomtatnak. „Parin alul” adják, ha ennél olcsóbban dobják a piacra

— Értem, Mister Joms-bankház, önnel nagyon kellemes együtt dolgozni! S mondja, vásárolhatok a magam számára is?

— Feltétlenül! A háromszáz idegen részvény közül huszonöt darabot az én számlámra!

— Ön nagyon bőkezű, uram!

— Hja, aki a másvilágról fordul vissza, az nem néz apróságokra! Egyébként, hogy állunk a többi értékekkel?

Most egy hosszú számsor következett, valóságos regényoldalak, amik bankjegyek lapjára nyomattak.

A Joms-bankház pedig értett a regényíráshoz. Mindenről elfeledkezett, ami körülötte folyt, s hadvezér módjára adta a parancsait egy sok ezer kilométerrel odább fekvő csatatér harcosai számára. S tagadhatatlan tény, hogy volt valami gyönyörűségesen nagyszerű a képben, mikor a bankár, messze lent a föld alatt, hosszú lábait maga alá húzva, a kétméteres márványkoponya tetején ülve harsogta bele a telefonba:

— Veszek dél-afrikai vasutat háromszáznyolcvannégyért, adok kínai salétromot nyolcszázért, három hónapra. — És így tovább.

A Mélységkutató embereinek sorsa világszenzációt okozott.

Ezentúl a délutáni órákban naponként megcsendült a telefon, a világlapok felhívására, kik úgyszólván a barlangba zártak minden percéről beszámoltak olvasóiknak, kik valósággal falták a szokatlan híreket, s a hajótöröttek egyszeriben az egész világ kedvenceivé váltak.

A mentőmunkálatok közben szorgalmasan haladtak előre. A közvetlen érintkezés, amit a telefonhuzal hozott létre, lehetővé tette, hogy a mentő expedíció mérnökei, Bende Ákossal egyetértve, hamarosan meghatározták a barlangkupola legvékonyabb helyét, hol kívülről azonnal fel is szerelték a legnagyobb rendszerű fűrógépeket.

A spanyol kormány jóindulattal szemet hunyt azon a kis határsértésen, amit az Albatros-II legénysége a vigói várkastély ostroma alkalmával elkövetett, sőt ezentúl mindenben a legnagyobb humanitással kezére járt a mentők táborának.

Így vált lehetségessé az, hogy még az ötödik nap eltelte előtt a hegyoldalba vágott aknák közeli sikert ígértek.

A negyedik nap reggelén lassú áradással emelkedni kezdett a barlang tengerszintjének vonala, jeléül annak, hogy a kupola már nem zárt légmentesen tovább, s a sziklák repedésein át az eddig összesajtolt levegő utat talált a szabadba.

Az ötödik napon az áradás rohamosan nőtt, s elsüllyesztette a tengeralattjáró naszádot, de most már emberáldozat nélkül. A hajótöröttek a sziklák legmagasabb pontjaira menekültek, ami már felül esett a külső vízvonalon, s hová már semmi esetre sem érhetett el az áradás.

A növekvő víz pedig lassan birtokba vette régi kincseit.

Előbb a parton heverő kőládák merültek el az árban, majd az aranyhegy, a koponya, a gályák, s végül a kitért szárnyú angyal is a habokba süllyedt.

A hatodik napon délelőtt tíz órakor az akna elérte a kupola belsejét, s kényelmes alagút nyílt a hajótöröttek jobbjára felül.

A mentés sikerrel járt.

Ezután még egyszer került a barlang szabad levegő alá, de most már emberi munka segélyével.

A Joms-bankház nem ismert akadályokat, és keresztülvitte kedves tervét, belépti díjat szedhetett a barlang bejárájában.

Ezt megelőzően derekas munka várt a Mélységkutató mérnökeire, kik Bende Ákossal élükön minden nehézséggel megküzdöttek.

Víz alatti keszonépítkezéssel elfalzták a barlang tenger felőli bejáratát, s a tenger vizét kiszivattyúzták az óceán medencéjébe. Ezzel az ezüstflotta fehér birodalma most már végérvényesen szabad levegőre került, s a föld alatti melegforrás örökké bőven adó patakját emelőgépekkel a hegy külső oldalán vezették napvilágra, a gyógyulást kereső emberiség hasznára.

A parti városkából pedig világfürdő lett, amelyet Vigo sur la Mer név alatt az egész világon ismertek s mindenünnét felkerestek.

XXX. FEJEZET

*amelyben két úr beszélget
a világ folyásáról*

Öt évvel a történetünk után a Vigo sur la Mer-i kaszinó teraszán, a színes selyemponyva alatt két úr élvezte az ebéd utáni nyugalmat. Aranymetszésű ezüstcsészékben feketekávét párologtató elöttük, a mutató- és középujjuk között kellemes szivar füstölgőit, s a frakkzebből az egyiknél fehér zsebkendő csücske látszott.

A másik monoklit viselt.

Nagyon előkelően mozogtak, s egyetlen arcizmusuk se rándult meg, amikor a pincér mély meghajtással tette eléjük a legfinomabb márkájú cointreaut. Mert hiába, ők már csak likőrrel szerették a feketekávét. Ők már ilyenek voltak.

Pedig ez a két úr ismerős elöttünk, úgyhogy nem szabad sajnálnunk a fáradságot, s meg kell néznünk a vendégkönyvben a nevüket.

Hát persze. Monsieur Theodore Guilvinec nagybirtokos Marseille-ből az egyik és Senor Gaos bankár Barcelonából a másik. Ők jól élnek. Sokat vesződtek, de még is lett az eredménye.

Olyan előkelők, mint egy-egy nagyherceg.

— Aoh... aoh... — ásított Senor Gaos, ahogy az már a vagyonos világban szokás —, szép termése ígérkezik az idén Monsieur Guilvinec?

— Meglehetősen. A mi vidékünkön különben semmi panaszuk sem lehet a gazdáknak. Csak én vagyok az egyetlen, akinek panaszkodni muszáj, mert az idén is csak a legnagyobb siránkozással tudtuk mi, délvidéki képviselők megakadályozni az újabb adóemelést, de hát tudja, ez a politika!

— No, én ezektől a gondoktól ment vagyok. Engem a termés nem érdekel, sokkal inkább a mexikói zavaros állapotok. Erősen érdekelve vagyok a dél-amerikai államkölcönöknél, az én számomra ott aratnak.

— Mondja, Senor Gaos, mennyi osztalékra számíthatunk idén a Mélységkutató után?

— Ó, azok jó papírok. A jutalék még a tavalyinál is több lesz, talán a kétszerese!

— Szerencsés vállalat! De hiszen úgy látom, mi erről közelebbit is hallhatunk!

E percben egy alacsony termetű gentleman jelent meg a teraszon. Gaos feléje kiáltott:

— Mister Matasoto! Hát már ismét Európában?

A japáni az asztalukhoz lépett.

— Hogyne, a múlt héten fejeztük be a perni kutatásokat. Roppant nagy zsákmányt találtunk. A Mélységkutató részvényesei meg lesznek elégedve velünk!

— Csakugyan? Ez a hír önzetlenül is jólesnék! Foglaljon helyet, Mister Matasoto! Hát szép zsákmány volt?

— Amióta a Bende-féle sólium egyesült a Matasoto-torpedóval, minden úgy megy, mint a karikacsapás. Milliókra rúgó aranyat szedtünk fel, még a két évvel ezelőtti calais-i leletnél is többet, pedig az is tekintélyes volt!

Guilvinec meglegedetten bólongatott fejével.

— Ki gondolta volna ezt, Mister Matasoto? Én nem is tudok szóhoz jutni, ha az elmúlt öt év eseményeire gondolok.

Matasoto lassan egy cigarettát sodort, rágyújtott, és szerényen megjegyezte:

— Ha a kérdésről nyilatkoznom szabad, csak annyit mondhatok, hogy a Joms-bankház szerencséje páratlan!

HU ISSN 0324-3222 ISBN 963 11 6407 1
Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest
Felelős kiadó: Sziládi János igazgató
Szikra Lapnyomda, Budapest (88-1913)
Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató
Felelős szerkesztő: Rónaszegi Miklós
Műszaki vezető: Szakálos Mihály
Képszerkesztő: Szecskó Tamás
Műszaki szerkesztő: Kardos Gábor
Terjedelem: 10,67 (A/5) ív. IF 6273